

نویسندگان: سیفی گندمانی، محمد یاسین - صفاری نیا، مجید - کلانتری میبیدی، سارا
نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» «بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول» (علمی-پژوهشی)
14 صفحه - از ۱۱ تا ۲۴)

هدف: مواد مخدر و پیامدهای مصرف آن یکی از چالش‌های بزرگ جوامع امروزی است. از آنجا که خانواده و شیوه‌های فرزندپروری نتایج مهمی را در رشد روانی - اجتماعی فرزندان به بار می‌آورند، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر سنخ‌شناسی فرزندپروری خانواده بر گرایش نوجوانان به مواد مخدر انجام شده است. روش: به این منظور، ۳۷۵ دانش‌آموز از بین دانش‌آموزان دبیرستان‌های دولتی عادی پسرانه شهرستان بروجن در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و پرسشنامه اصلاح شده شیوه‌های فرزندپروری شفر - که شیوه فرزندپروری پدر و مادر را به طور جداگانه می‌سنجد - و نیز پرسشنامه محقق ساخته گرایش به مصرف مواد مخدر را تکمیل کردند. سپس با ترکیب شیوه فرزندپروری پدر و مادر، سنخ فرزندپروری هر خانواده مشخص شد. به دلیل پایین نبودن فراوانی برخی سنخ‌های فرزندپروری، تنها ۶ سنخ وارد تحلیل شده و نمرات گرایش به مواد مخدر در بین این سنخ‌ها به روش تحلیل واریانس یک‌راهه و آزمون تعقیبی شفه با هم مقایسه شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که داشتن پدر و مادری مقتدر بهترین نتیجه را برای فرزندان به دنبال دارد و کمترین گرایش به مواد را به دنبال داشته است و از سوی دیگر بیشترین گرایش به مواد مخدر در سنخ‌هایی دیده شده است که هر دو والد سهل‌گیرند یا حداقل یک والد سهل‌گیر را دربر می‌گیرند. نتیجه‌گیری: این یافته‌ها نشان دهنده اهمیت بالای کنترل والدینی در گرایش نوجوانان به مواد مخدر است.

اثر بخشی مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت و افزایش مهارت‌های مقابله‌ای در افراد وابسته به مواد افیونی

نویسنده: فرنام، علی

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» «بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول) علمی-پژوهشی

(15 صفحه - از ۲۵ تا ۳۹)

هدف: این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت و افزایش مهارت‌های مقابله‌ای در افراد وابسته به مواد افیونی انجام شده است. روش: در یک طرح شبه آزمایشی 23 نفر مراجع با تشخیص اختلال سوء مصرف مواد افیونی که دوره سم زدایی را با موفقیت به پایان رسانده بودند، با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای در دو گروه آزمایشی (۱۱ نفر) و گواه (۱۲ نفر) انتخاب شدند. گروه آزمایشی ۳۲ جلسه (به مدت هشت هفته) تحت آموزش قرار گرفتند و گروه گواه در طول این مدت هیچ درمانی دریافت نکردند. آزمودنی‌های پژوهش توسط پرسشنامه مهارت‌های مقابله‌ای با سوء مصرف الکل (که برای سوء مصرف مواد نیز کارایی بالایی دارد) و نیز آزمایش مورفین پیش از شروع درمان، تصادفی در طی درمان، پس از درمان و پس از اتمام مرحله پیگیری سه ماهه، مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تحلیل کواریانس چند متغیری، تحلیل کواریانس تک متغیری و خی دو استفاده شد. یافته‌ها: نتایج آزمون‌های تحلیل کواریانس چند متغیری و تحلیل کواریانس تک متغیری نشان داد که تفاوت معناداری بین دو گروه در افزایش مهارت‌های مقابله‌ای در مراحل پس از آزمون و پیگیری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون خی دو نشان داد که تفاوت معناداری بین فراوانی بازگشت در دو گروه وجود دارد. نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که آموزش مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت به اعتیاد و افزایش مهارت‌های مقابله‌ای موثر است.

واژگان کلیدی: مدل ماتریسی، مهارت‌های مقابله‌ای، پیشگیری از بازگشت، وابستگی به مواد

مقایسه راهبرد های مقابله با استرس، کمال گرایی و خودکارآمدی در افراد مبتلا به اختلال مصرف مواد و افراد بهنجار

نویسندگان: نجبر نوشری، فرزانه - محمود علیو، مجید - اسدی مجره، سامره - قدرتی، یلدا - نجار مبارکی، سیده مهسا

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول (علمی-پژوهشی)

18 صفحه - از ۴۰ تا ۵۷)

هدف: هدف از پژوهش حاضر، مقایسه راهبردهای مقابله ای، کمال گرایی (مثبت و منفی) و خودکارآمدی در افراد مبتلا به اختلال مصرف مواد و افراد بهنجار بود. روش: در این بررسی علی - مقایسه ای، ۲۰۰ نفر (۱۰۰ فرد مبتلا به اختلال مصرف مواد و ۱۰۰ فرد بهنجار) به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. سپس گروه ها از نظر ویژگی های جمعیت شناختی (سن، جنس، وضعیت تاهل و تحصیلات) همتاسازی شدند و پرسشنامه شیوه های مقابله ای لازاروس و فولکمن (۱۹۸۴)، مقیاس کمال گرایی مثبت و منفی تری شورت و همکاران (۱۹۹۵)، مقیاس خودکارآمدی شوارتز و جروسل (۱۹۸۱) را تکمیل نمودند. داده ها با استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین راهبردهای مقابله با استرس دو گروه در زیرمقیاس های دوری جویی، خویشتن داری، مسوولیت پذیری، گریز - اجتناب و حل مساله تفاوت معناداری وجود دارد. به علاوه، گروه مبتلا در مقیاس کمال گرایی مثبت، دارای نمره میانگین کمتر از گروه بهنجار بود. از نظر سطح خودکارآمدی نیز بین افراد مبتلا و بهنجار تفاوت معنی داری یافت شد که در این راستا، خودکارآمدی افراد بهنجار بالاتر بود. نتیجه گیری: انتخاب سبک و الگوی مقابله ای نامناسب، انتظارات غیرواقع بینانه و بیش از حد از توانایی ها و سطوح پایین خودکارآمدی، عواملی هستند که می توانند منجر به گرایش افراد به مصرف بیشتر مواد و در نهایت اعتیاد گردند.

واژگان کلیدی: راهبرد مقابله، کمال گرایی، خودکارآمدی، مصرف مواد

نویسندگان: بهرامی، فرزانه - معاضدیان، آمنه - حسینی المدنی، سید علی

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول (علمی-پژوهشی)

16 صفحه - از ۵۸ تا ۷۳)

هدف: هدف از انجام این پژوهش، بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مساله و تصمیم‌گیری بر کاهش نگرش مثبت وابستگان به مواد افیونی مراجعه کننده به مراکز درمانی خودمعرف سازمان بهزیستی سنندج بود. روش: تحقیق حاضر، نیمه تجربی از نوع طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه مورد مطالعه، کلیه معتادین مراجعه کننده (500 نفر) به مراکز درمانی خودمعرف شهرستان سنندج بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، تعداد ۶۰ نفر از آنها انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه نگرش سنج مواد برای سنجش اثرات، خطرات و تمایل به مصرف مواد استفاده شد. گروه آزمایش اول به مدت ۱۰ جلسه ۱,۵ ساعته آموزش مهارت حل مساله و گروه آزمایش دوم، نیز به مدت ۱۰ جلسه ۱,۵ ساعته آموزش مهارت تصمیم‌گیری دریافت کردند. به گروه کنترل نیز هیچ‌گونه آموزشی داده نشد. یافته‌ها: در پس آزمون برای گروه‌های آزمایشی، نگرش افراد معتاد نسبت به مواد مخدر که آموزش مهارت حل مساله و تصمیم‌گیری را دریافت کرده بودند به طور معناداری پایین‌تر از میزان نگرش افراد معتاد در گروه کنترل بود. بین دو گروه آزمایشی تفاوت معناداری مشاهده نشد. نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش موید آن است که آموزش مهارت حل مساله و مهارت تصمیم‌گیری بر کاهش نگرش افراد معتاد نسبت به اثرات، خطرات و تمایل به مصرف مواد مخدر تاثیر مثبت دارد.

واژگان کلیدی: نگرش، وابستگان به مواد افیونی، مهارت حل مساله، مهارت تصمیم‌گیری

مقایسه نیمرخ شخصیتی معتادین گمنام و غیر گمنام زندانی مرد

نویسندگان: عرفانی، نصراله - پورسینا، محمد

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» (بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول) علمی-پژوهشی

(17 صفحه - از ۷۴ تا ۹۰)

هدف پژوهش مقایسه نیمرخ شخصیتی معتادان گمنام و غیر گمنام زندانی مرد بود. روش: جامعه آماری این پژوهش معتادان گمنام و غیر گمنام مرد زندان های استان همدان در سال ۱۳۹۱ بودند که تعداد آنها ۳۱۳۰ نفر شامل ۶۲۷ نفر گمنام و ۲۵۰۳ نفر غیر گمنام بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۱۰ نفر تعیین شد که با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی انتخاب شدند و به فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی شخصیتی نئو پاسخ دادند. داده ها با استفاده از توزیع فراوانی و درصد، شاخص های آمار توصیفی و آزمون آماری تحلیل واریانس چند متغیری تحلیل شد. یافته ها: نتایج نشان داد بین نیمرخ ویژگی های شخصیتی معتادان گمنام و غیر گمنام زندانی مرد تفاوت معناداری مشاهده شد. به گونه ای که میانگین نمره ویژگی شخصیتی روان نژندی معتادان گمنام از غیر گمنام کمتر بود، اما میانگین نمره ویژگی شخصیتی برون گرایی معتادان گمنام از غیر گمنام بیشتر بود. نتیجه گیری: می توان نتیجه گیری کرد معتادان مردی که در مجمع های معتادان گمنام شرکت می کنند، در مقایسه با معتادانی که در این جلسات شرکت نمی کنند، دارای ویژگی های شخصیتی متفاوتی هستند.

واژگان کلیدی: معتاد، معتادان گمنام، ویژگی های شخصیتی، زندانی مرد

مقایسه اثربخشی داروهای ریسپریدون و فلوکستین در ترکیب با گروه درمانی کنترل تکانه، بر بهبود تکانشگری و لغزش

معتادان کراک هر و بین تحت درمان نگهدارنده با متادون

نویسندگان: حدادی، روح الله - فتحی‌ناز، حمیدرضا - کریمی، مهدی - اکبری، سعید - سلطانی‌نژاد، نفیسه

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» «بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول» علمی-پژوهشی (

15 صفحه - از ۹۱ تا ۱۰۵)

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر مقایسه اثربخشی داروهای ریسپریدون و فلوکستین در ترکیب با گروه درمانی کنترل تکانه، بر بهبود تکانشگری و لغزش معتادان کراک هر و بین تحت درمان نگهدارنده با متادون بود. روش: در یک پژوهش نیمه آزمایشی ۳۹ نفر از معتادان به کراک از بین تمامی معتادانی که در یکی از مراکز درمان نگهدارنده در سطح شهر تهران، خدمات درمانی دریافت می‌کردند، انتخاب شده و به طور تصادفی در سه گروه (۱۳ نفره) گمارده شدند. کاربندی گروه‌ها به این ترتیب بود که گروه اول از (ریسپریدون ۱ میلی گرم روزانه - گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) گروه دوم از (فلوکستین ۲۰ میلی گرم روزانه - گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) و گروه سوم نیز از (گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) بهره می‌بردند. همه شرکت کنندگان در پژوهش در مرحله پیش از مداخله و بلافاصله پس از اتمام آن و ۲ ماه مرحله پیگیری، مقیاس تکانشگری بارت را تکمیل کردند. از نظر مرفین و محرک، ادرار مورد بررسی قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و آزمون تحلیل واریانس (مانکووا) استفاده شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که نمرات تکانشگری در پس آزمون اما نه پیگیری کاهش داشته و این کاهش بین گروه دوم با دو گروه دیگر، به لحاظ آماری معنادار بوده است. یافته‌ها همچنین نشان دادند که میزان لغزش بین گروه‌ها تفاوت معناداری، در هیچ مرحله‌ای نداشتند. نتیجه‌گیری: ترکیب فلوکستین با متادون و گروه درمانی کنترل تکانه، در مقایسه با دو

رابطه نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد در دانشجویان

نویسندگان: اصغری، فرهاد - کردمیرزا، عزت اله - احمدی، لیلیا

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» بهار ۱۳۹۲، سال هفتم - شماره اول (علمی-پژوهشی)

11 صفحه - از ۱۰۶ تا ۱۱۶)

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد بوده است. روش: روش این پژوهش همبستگی است و برای انجام تحقیق ۳۴۰ نفر از دانشجویان دانشگاه گیلان از طریق جدول مورگان و با روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه های گرایش مذهبی آلپورت، منبع کنترل راتر و آمادگی اعتیاد زرگر استفاده شد. یافته ها: بین نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد رابطه معناداری به دست آمد، به طوری که توانستند به عنوان پیش بینی کننده های معنادار وارد معادله رگرسیون شوند. همچنین، رابطه معناداری بین نوع نگرش مذهبی و منبع کنترل به دست آمد. در مجموع، نتایج حکایت از آن داشت که افراد دارای نگرش مذهبی درونی بیشتر منبع کنترل درونی و گرایش کمتر به سوء مصرف مواد دارند و کسانی که گرایش مذهبی بیرونی دارند، منبع کنترل بیرونی و گرایش بیشتر به سوء مصرف مواد دارند. نتیجه گیری: منبع کنترل و جهت گیری مذهبی نقش مهمی در گرایش به سوء مصرف مواد دارند.

واژگان کلیدی: گرایش به سوء مصرف مواد، منبع کنترل، نگرش مذهبی

عنوان:

بررسی اثر مستقیم و غیرمستقیم خودکارآمدی، تکانشوری، فعال سازی بازداری رفتاری و مهارت های اجتماعی بر سوءمصرف مواد در دانش آموزان نویسنده(گان):

مهدی پورکرد، عباس ابوالقاسمی، محمد نریمانی، حسن رضایی جمالویی،

چکیده:

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی ارتباط خودکارآمدی، تکانشوری، فعال سازی و بازداری رفتاری (از طریق تاثیر بر مهارت های اجتماعی) با سوءمصرف مواد در دانش آموزان دبیرستانی بود.

روش: جامعه ی مطالعه حاضر را تمامی دانش آموزان اول و دوم دبیرستان های پسرانه مناطق آسیب پذیر شهر اردبیل تشکیل می دادند که از میان آن ها ۶۱۶ دانش آموز به عنوان نمونه به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از مقیاس خودکارآمدی، مقیاس تکانشوری، مقیاس فعال سازی- بازداری رفتار، مقیاس مهارت های اجتماعی ماتسون و مصرف مواد استفاده شد. ارزیابی مدل پیشنهادی با استفاده از نرم افزار spss و تحلیل مسیر بر پایه ی ویراست ۷ انجام گرفت. **یافته ها:** بر اساس نتایج تحلیل مسیر، متغیرهای خودکارآمدی، تکانشوری، فعال سازی-بازداری رفتاری و مهارت های اجتماعی به صورت مستقیم و نیز متغیرهای خودکارآمدی، تکانشوری، فعال سازی رفتاری به صورت غیرمستقیم با سوءمصرف مواد در دانش آموزان ارتباط معناداری داشت.

نتیجه گیری: این نتایج ضمن همسویی با یافته های دیگر، نشان می دهند که افزایش سطوح تکانشوری و سیستم فعال سازی رفتاری و کاهش خودکارآمدی، بازداری رفتاری و مهارت های اجتماعی میزان سوءمصرف مواد را در دانش آموزان افزایش می دهد.

کلیدواژگان:

خودکارآمدی، تکانشوری، سیستم فعال سازی رفتاری، سیستم بازداری رفتار، مهارت های اجتماعی، سوء مصرف مواد، دانش آموزان

عنوان:

بررسی چهار دهه تحقیقات شیوع شناسی اعتیاد در ایران

نویسنده(گان):

حمید صرامی، مجید قربانی، محمود مینونی،

چکیده:

هدف: هدف اصلی این تحقیق، بررسی تحقیقات شیوع شناسی در زمینه اعتیاد و سوء مصرف مواد مخدر و داروهای روانگردان بود که در ادوار گذشته در کشور به مرحله اجرا در آمده است.

روش: روش پژوهش کتابخانه ای بوده و برای انجام آن تمامی تحقیقات صورت گرفته در زمینه های شیوع سوء مصرف مواد یا ارزیابی سوء مصرف مواد در ایران جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج بررسی های انجام شده، نشان داده که آمار اعتیاد طی چهار دهه اخیر در نوسان بوده است؛ به گونه ای که در سال ۱۳۹۰، این برآورد در جمعیت ۱۵ تا ۶۴ سال (طبق سرشماری سال ۱۳۸۵ معادل ۵۰ میلیون نفر) برابر با یک میلیون و سیصد و بیست و پنج هزار نفر اعلام شده است.

نتیجه گیری: یافته های حاصل از چهار دهه تحقیقات شیوع شناسی اعتیاد در ایران نشان می دهد که با توجه به حجم تهدید مواد مخدر و روان گردان ها و شیوع اعتیاد در کشور و به تبع آن تغییر جنسیت، تاهل، سن، شغل و تحصیلات معنادان، توجه کافی نسبت به تحقیقات شیوع شناسی مصرف و سوء مصرف مواد در جمعیت عمومی، دانش آموزان، دانشجویان، کارکنان دولتی و غیر دولتی صورت پذیرفته است.

کلیدواژگان:

شیوع شناسی، اعتیاد، آمار

عنوان:

مقایسه عوامل بالینی، خانوادگی، شخصیتی و تربیتی در مصرف کنندگان/عدم مصرف

کنندگان شیشه

نویسنده(گان):

شهره شکرزاده،

چکیده:

هدف: هدف از انجام این پژوهش مقایسه عوامل بالینی، خانوادگی، شخصیتی و تربیتی در مصرف کنندگان و عدم مصرف کنندگان شیشه بود.

روش: روش پژوهش، توصیفی از نوع علی-مقایسه ای بود. جامعه آماری تمامی نوجوانان و جوانان ۱۵ تا ۲۹ سال بودند. تعداد ۳۰۰ نفر از نوجوانان و جوانان معتاد به مصرف شیشه که به کانون اصلاح و تربیت، پزشک قانونی و مراکز درمانی و ترک اعتیاد مراجعه کرده بودند و ۳۰۰ نفر از نوجوانان و جوانانی که شیشه مصرف نمی کردند، به روش طبقه ای تصادفی انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری، پرسشنامه ویژگی های شخصیتی چندوجهی مینه سوتا-۲ و پرسشنامه محقق ساخته بود.

یافته ها: یافته ها نشان داد نوجوانان و جوانان مصرف کننده شیشه نسبت به نوجوانان و جوانانی که شیشه مصرف نمی کنند، دارای علائم بالینی اند، کنترل و محبت در خانواده های آن ها کمتر بوده، از لحاظ شخصیتی نیز هیجان پذیر، پرخاشگر و مضطرب هستند و مسوولیت پذیری در آن ها کمتر است.

نتیجه گیری: یافته های تحقیق تلویحات کاربردی در خدمات مشاوره بالینی و آموزش خانواده ها دارد.

کلیدواژگان:

عوامل بالینی، خانوادگی، شخصیتی، مصرف شیشه، نوجوانان، جوانان

عنوان:

ساخت و اعتباریابی مقیاس علل گرایش به سوء مصرف مواد مخدر در جوانان
(مطالعه موردی استان خراسان رضوی)

نویسنده(گان):

امین محمدی، عبدالوهاب پورقاز، مانده سادات رقیب،

چکیده:

هدف: پژوهش حاضر با هدف ساخت و اعتباریابی مقیاس سنجش عوامل موثر در گرایش به سوء مصرف مواد مخدر در جوانان انجام شده است. روش: روش پژوهش این بررسی، توصیفی و از نوع همبستگی، با هدف ساخت و هنجاریابی مقیاس بوده است. در این پژوهش، ۴۰۸ نفر جوان معناد (۱۶ تا ۲۹ سال) که طی هشت ماه، از آذر ۱۳۹۰ تا تیر ۱۳۹۱ در مراکز اقامتی میان مدت ترک اعتیاد استان خراسان رضوی مشغول درمان بودند با روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند و مقیاس سنجش عوامل موثر در گرایش به سوء مصرف مواد مخدر را پس از طراحی مقیاس در قالب یک فرم ۷۸ سوالی، تکمیل کردند.

یافته ها: روایی صوری و محتوایی مقیاس توسط متخصصان روان شناسی و جامعه شناسی مورد تایید قرار گرفت. همچنین، به منظور محاسبه ی روایی سازه، از تحلیل عامل تأییدی مرتبه دوم استفاده شد. یافته های پژوهش ساختار کلی مقیاس، با سه مولفه ی عوامل فردی، عوامل بین فردی و محیطی و عوامل اجتماعی را برای سنجش عوامل موثر در گرایش به سوء مصرف مواد مخدر تایید کردند. اعتبار این مقیاس نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ برآورد شد.

نتیجه گیری: یافته های پژوهش نشان می دهد که این مقیاس ابزاری روا و معتبر برای سنجش عوامل موثر در گرایش به سوء مصرف مواد مخدر جوانان است و با توجه به روایی و اعتبار مناسب، می توان آن را در جامعه های آماری مشابه مورد استفاده قرار داد.

کلیدواژه‌گان:

ساخت و اعتباریابی، سوء مصرف، مواد مخدر، اعتیاد، جوانان

عنوان:

اثربخشی آموزش مهارت های زندگی بر بهبود کیفیت زندگی و سبک های مقابله ای معنادان تحت درمان نگهدارنده متادون

نویسنده(گان):

علی بیگی، محمود شیرازی، مهدی یسننده،

چکیده:

هدف: این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت های زندگی بر بهبود کیفیت زندگی و سبک های مقابله ای معنادان تحت درمان نگهدارنده متادون انجام گرفت.

روش: پژوهش حاضر شبه آزمایشی است. جامعه آماری این پژوهش معنادان در حال بهبودی تحت درمان نگهدارنده متادون شهرستان شاهرود بود. نمونه پژوهش ۶۴ نفر انتخابی به روش داوطلبانه بودند که به طور تصادفی به دو گروه آزمایشی و گواه تقسیم شدند. مقیاس های کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی و سبک های مقابله ای اندلر و پارکر به صورت پیش آزمون و پس آزمون در هر دو گروه اجرا شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد که نمرات شرکت کنندگان در جلسات آموزشی، در خرده مقیاس های سبک مقابله ای مساله مدار و هیجان مدار به طور معناداری بالاتر از نمرات گروه گواه بود. همچنین، در خرده مقیاس های کیفیت زندگی، مشخص شد که نمرات افراد گروه آزمایشی در خرده مقیاس های روابط بین فردی، سلامت فیزیکی و ملزومات زندگی به طور معناداری بالاتر از نمرات گروه گواه بود. **نتیجه گیری:** به نظر می رسد، آموزش مهارت های زندگی می تواند باعث ارتقا سطح کیفیت زندگی افراد شده و تکنیک های موثری را برای مقابله با استرس و هیجان های منفی ارایه کند

کلیدواژگان:

مهارت های زندگی، کیفیت زندگی، سبک های مقابله ای

عنوان:

پیش بینی راهبردهای مقابله با استرس بر اساس ویژگی های شخصیتی وابستگان مواد محرك نویسنده(گان):

امیرمسعود رستمی، حسن احدی، هایده چراغعلی گل،

چکیده:

هدف: هدف پژوهش حاضر پیش بینی راهبردهای مقابله با استرس بر اساس ویژگی های شخصیتی در افراد وابسته به مواد محرك بود.

روش: روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه افراد وابسته به مواد محرك که به صورت متوالی طی یک سال گذشته به مراکز ترک اعتیاد شهر تهران مراجعه کرده بودند و تشخیص وابستگی به مواد داشتند (۴۲۰ نفر) تشکیل می دادند. با روش نمونه گیری تصادفی نظامدار از این جامعه ۲۰۱ نفر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. شرکت کنندگان با استفاده از پرسشنامه های شخصیتی نئو (فرم کوتاه) و راهبردهای مقابله با استرس لازاروس- فولکمن (فرم کوتاه) مورد آزمون قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین بُعد شخصیتی روان رنجورخوبی و راهبردهای مقابله با استرس دوری جویی و گریز و اجتناب همبستگی مثبت و با خویشتن داری همبستگی منفی وجود دارد. بین بُعد شخصیتی برون گرایی با دوری جویی و جستجوی حمایت اجتماعی همبستگی مثبت و با مسوولیت پذیری همبستگی منفی و بین بُعد شخصیتی سازگاری با راهبردهای مقابله ای خویشتن داری و جستجوی حمایت اجتماعی همبستگی مثبت وجود دارد. بُعد شخصیتی وظیفه شناسی هیچ یک از راهبردهای مقابله ای را در افراد وابسته به مواد محرك پیش بینی نمی کرد. **نتیجه گیری:** ویژگی های شخصیتی، توان پیش بینی راهبردهای مقابله ای را در افراد وابسته به مواد محرك دارا هستند. پیشنهاد می شود در طرح درمان بیماران معتاد به ارزیابی ویژگی های شخصیتی آن ها توجه شود.

کلیدواژگان:

ویژگی های شخصیتی، راهبردهای مقابله با استرس، وابستگی به مواد محرك

عنوان:

سوگیری حافظه صریح و ضمنی در افراد مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی، ترک کرده و افراد بهنجار

نویسنده(گان):

جعفر حسنی، علی قاندنیای جهرمی،

چکیده:

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی سوگیری حافظه صریح و ضمنی نسبت به محرک های مربوط به مواد در افراد مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی، ترک کرده و افراد بهنجار بود.

روش: سه گروه ۲۵ نفری از افراد مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی، ترک کرده و بهنجار به شیوه نمونه برداری در دسترس انتخاب شدند و پس از همتاسازی بر اساس متغیرهای سن، سطح تحصیلات و نوع ماده مصرفی، توسط آزمون های بازشناسی حافظه (سوگیری حافظه صریح) و تکمیل ریشه کلمات (سوگیری حافظه ی ضمنی) مورد ارزیابی قرار گرفتند. **یافته ها:** تحلیل داده ها نشان داد که افراد مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی و ترک کرده در مقایسه با افراد بهنجار دارای سوگیری حافظه ضمنی هستند، در حالی که در حافظه صریح فقط افراد مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی، سوگیری نشان دادند. **نتیجه گیری:** شناسایی فرایندهای حافظه صریح و ضمنی حاکم بر اعتیاد می تواند تلویحات کاربردی مطلوبی در زمینه تشخیص، درمان و پیشگیری سوءمصرف مواد داشته باشد

کلیدواژگان:

سوءمصرف مواد، اعتیاد، سوگیری حافظه، حافظه صریح، حافظه ضمنی

عنوان:

اثر بخشی جلسات گروهی مصاحبه انگیزشی بر ارتقاء عزت نفس و خودکارآمدی زنان معتاد

نویسنده(گان):

سمیره دهقانی فیروزآبادی، حامدقاسمی، سعیده صفری، علی اکبر ابراهیمی، عذرا اعتمادی،

چکیده:

هدف: هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی مصاحبه انگیزشی بر عزت نفس و خودکارآمدی زنان معتاد در حال درمان بود.

روش: تحقیق حاضر، شبه آزمایشی از نوع طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه مورد مطالعه، شامل تمامی زنان معتاد مراجعه کننده در تابستان ۱۳۹۱ برای ترک اعتیاد به مرکز بازتوانی کمپ اعتیاد آینده روشن شهر اصفهان بود، که تعداد ۳۰ نفر به روش نمونه گیری در دسترس به عنوان نمونه آماری انتخاب شده و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و گواه (در هر گروه ۱۵ نفر) تقسیم شدند. جلسات مشاوره گروهی به سبک مصاحبه انگیزشی در طی هشت جلسه ۹۰ دقیقه ای بر روی گروه آزمایش اجرا شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت و خودکارآمدی عمومی استفاده شد.

یافته ها: یافته ها نشان دهنده اثربخشی مصاحبه انگیزشی بود.

نتیجه گیری: بر اساس یافته های این بررسی می توان نتیجه گرفت که مصاحبه انگیزشی توانسته در افزایش عزت نفس و خودکارآمدی افراد گروه آزمایش موثر واقع شود.

کلیدواژگان:

مصاحبه انگیزشی، عزت نفس، خودکارآمدی، زنان معتاد

عنوان:

مقایسه تصمیم گیری مخاطره آمیز در افراد مصرف کننده اوپیوم و همتایان سالم

نویسنده(گان):

وحید نجاتی، اسماعیل شیرینی، فهیمه دوست محمدی، بهاره برزگر، زهرا محمدی فرد،

چکیده:

هدف: تصمیم گیری مخاطره آمیز را می توان یکی از اساسی ترین مکانیزم های زیربنایی رفتارهای تکانشی و اعتیاد دانست. هدف این مطالعه مقایسه تصمیم گیری مخاطره آمیز در افراد مصرف کننده اوپیوم و همتایان سالم بود.

روش: در این پژوهش مقطعی علی-مقایسه ای، ۵۰ مصرف کننده اوپیوم و ۵۰ غیر مصرف کننده که از نظر سن و جنس با گروه مصرف کننده همتا شده بودند، شرکت داده شدند. آزمون عصب شناختی خطرپذیری بادکنکی برای سنجش تصمیم گیری مخاطره آمیز استفاده شد.

یافته ها: بین دو گروه افراد مصرف کننده و غیر مصرف کننده از نظر میانگین دفعات باد شدن بادکنک هایی که ترکیده اند، میانگین تعداد دفعات باد شدن کل بادکنک ها و حداقل دفعات باد کردن یک بادکنک تفاوت معنا داری به دست آمد.

نتیجه گیری: افراد مصرف کننده اوپیوم نسبت به افراد سالم از تصمیم گیری مخاطره آمیز بیشتری برخوردارند

کلیدواژگان:

تصمیم گیری مخاطره آمیز، تکانشگری، افراد مصرف کننده مواد افیونی

عنوان:

بررسی و مقایسه ارتباط بین مولفه های شخصیتی و راهبردهای مقابله در معتادان به تریاک ۳۰-
۳۶ ساله

نویسنده(گان):

دکتر علیرضا جزایری، ذبیح اله جعفری زاده، عباس پورشهباز،

چکیده:

این پژوهش در پی بررسی و مقایسه مولفه های شخصیتی و راهبردهای مقابله ای و همچنین بررسی ارتباط بین این دو در افراد معتاد به تریاک ۳۰ - ۳۶ است. برای این منظور گروه تحقیقی شامل ۵۰ نفر معتاد به تریاک با توجه به متغیرهای کنترل انتخاب و همین طور برای مقایسه نتایج، ۵۰ نفر را به عنوان گروه گواه انتخاب و با توجه به متغیرهای کنترل دو گروه با هم هم‌تاسازی گروهی شدند. در این پژوهش از پرسشنامه پنج عامل شخصیت نئو (NEO-FFI) و چک لیست راهبردهای مقابله ای کارور و شیرر استفاده شد. همچنین برای کنترل اثر افسردگی و اضطراب بر مولفه های شخصیتی از دو آزمون افسردگی و اضطراب بک نیز استفاده شد. نتایج به دست آمده نیز حاکی از آن بود که افراد معتاد بدون احتساب اثر افسردگی و اضطراب از مولفه شخصیتی عصبیت بالاتر و برونگرایی، توافق و وجدانی بودن کمتری برخوردار بودند، با احتساب افسردگی و اضطراب، نیز دو گروه فقط در مولفه وجدانی بودن با هم تفاوت معنادار داشته اند. همچنین معتادان از راهبردهای مقابله ای متمرکز بر مساله کمتر و از راهبردهای کم اثر و غیر موثر بیشتر استفاده می کنند. راهبردهای غیر موثر با عصبیت نیز رابطه ای مستقیم داشتند و با وجدانی بودن رابطه ای معکوس نشان داده اند.

کلیدواژگان:

شخصیت، مقابله، معتاد

عنوان:

بررسی رابطه افسردگی با نگرش به سوء مصرف مواد مخدر در بین دانش آموزان مقطع متوسطه

نویسنده(گان):

حامد برماس،

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه افسردگی با نگرش دانش آموزان مقطع متوسطه شهر تهران به سوء مصرف مواد مخدر در بین انجام یافته است بدین منظور، با استفاده از روش تحقیق همبستگی، ۱۹۵ نفر از دانش آموزان پایه های اول، دوم و سوم دبیرستان های شهر تهران، با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب و آزمون افسردگی بک و نگرش سنج سوء مصرف مواد مخدر (موسوی و همکاران) مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از جمع آوری داده ها و تحلیل آنها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس دو متغیره نتایج به دست آمد زیر: - نوجوانان افسرده (صرف نظر از جنسیت و پایه های تحصیلی آنان)، نگرش مثبت تری به سوء مصرف مواد مخدر دارند.

- بین نمرات افسردگی و نگرش نوجوانان به سوء مصرف مواد مخدر در گروه عادی، همبستگی مثبت وجود دارد.

- شیوع افسردگی در بین دانش آموزان دختر پایه اول و پسران پایه سوم متوسطه، بالاتر از سایر پایه های تحصیلی است.

کلیدواژگان:

افسردگی، سوء مصرف مواد مخدر، نوجوانی

عنوان:

هنجاریابی آزمون آمادگی اعتیاد به منظور شناسایی افراد مستعد سوء مصرف مواد در بین دانشجویان دانشگاه های

تهران

نویسنده(گان):

عزت اله کردمیرزا، دکتر حسین آزاد، دکتر حسین اسکندری،

چکیده:

تحقیقات اخیر با استناد به مطالعات جامع و الگول نشان داده است که در کنار افراد وابسته به یکی از انواع مواد مخدر، تعداد قابل توجهی از افراد را می توان یافت که از نظر شخصیتی مستعد اعتیاد به مواد مخدر هستند.

پژوهش حاضر نیز با امعان نظر به این تحقیقات و با هدف آماده سازی و بررسی ارزش تشخیصی سه خرده مقیاس پذیرش اعتیاد (AAS)، استعداد اعتیاد (APS) و می بارگی مک اندرو (MAC.R) از فرم بلند آزمون چند وجهی شخصیتی مینه سوتا (MMPI-2) در مورد سوء مصرف مواد طراحی شده است که پس از مطالعه مقدماتی (Pilot Study) به صورت مشترک و در قالب یک فرم ۹۰ سوالی تنظیم و بر روی ۱۰۸ معتاد داوطلب درمان و همچنین ۵۰۰ دانشجو که به روش نمونه گیری طبقه ای و تصادفی ساده از چهار گروه آموزشی پزشکی، هنر، فنی و مهندسی و علوم انسانی در سطح دانشگاه های تهران انتخاب شده بودند، اجرا و پاسخ به سوال زیر مورد بررسی قرار گرفت:

۱. آیا بین مصرف مواد و نمره حاصل در مقیاس سوء مصرف مواد رابطه وجود دارد؟

۲. آیا بین جنسیت و نمره حاصل از مقیاس آمادگی سوء مصرف مواد رابطه وجود دارد؟

۳. آیا بین نمرات گروه های آموزشی (هنر، فنی و مهندسی، پزشکی و انسانی) در مقیاس آمادگی اعتیاد رابطه وجود دارد؟

بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، مقیاس مورد سنجش، توانایی تفکیک معتادان را از سایر اقشار جامعه، تعیین موارد سوء مصرف مواد و تفکیک گروه های پر خطر را دارد و نیز محاسبه آلفای کرونباخ نشان می دهد که مقیاس های AAS MAC.R و APS به ترتیب حائز بیشترین توان هستند.

همچنین نتایج حاصل از تحلیل عوامل به روش تاییدی، سه عامل را مشخص کرد که به ترتیب، عامل A (Addiction)، عامل N (Neurosis) و عامل E (Emotional) نامگذاری شدند.

کلیدواژگان:

هنجاریابی، MMPI-2، عوامل خطر ساز اعتیاد، استعداد اعتیاد، اعتراف به مصرف مواد، تحلیل عامل

عنوان:

اعتیاد و بازپروری معتادان

نویسنده(گان):

دکتر مصطفی اقلیما،

چکیده:

مصرف مواد مخدر سابقه طولانی در زندگی و حیات بشر دارد . اعتیاد به مواد مخدر در حال حاضر به عنوان يك مشکل اجتماعي تلقي مي شود که بر ابعاد اقتصادي - فرهنگي و اقتصادي - اجتماعي کشور تاثیر گذار بوده است . در بررسی پدیده اعتیاد در چهارمفهوم اعتیاد یا وابستگی به مواد اعتیاد آور- معتاد و بازپروری معتادان پرداخته می شود . ۱۱۳۵۴۶۷۴۶

در بررسی پدیده اعتیاد و تحلیل این پدیده به عنوان آسیب اجتماعي در چندین سطح در نظر گرفته می شود که عبارتند از: سطح کلان یا ساختارهای جامعه، سطح میانه یا روابط فرد با جامعه و خانواده و سطح خرد با مسائل فردی . تئوری دیگری که این مقاله در تحلیل پدیده اعتیاد بدان توجه کرده، تعیین سلسله مراتب علل است .

در این پژوهش، از دو روش تحقیق برای تبیین و تحلیل پدیده اعتیاد استفاده شده است. که روش اول، عبارت است از روش تحلیل محتوا که از این طریق به بررسی عوامل موثر در بروز پدیده اعتیاد و همچنین آثار ناشی از آن پرداخته است و در آن به فرضیه ها و شیوه های بازپروری پرداخته شده است . شیوه دیگری که برای تحلیل و شناخت پدیده اعتیاد به کار برده شده است، مصاحبه های عمیق و مطالعه موردی بوده که بر روی معتادان صورت گرفته است. روش دیگر، شیوه پیمایشی بوده است که به صورت آماری به توصیف پدیده اعتیاد پرداخته و جداول يك بعدي و دو بعدي که ارتباط میان متغیرها را ذکر می کند ترسیم شده و رابطه متغیرها از طریق آزمون های آماری مورد بررسی قرار گرفته است و در نهایت استراتژی اعتیاد زدائي را پیشنهاد می کند .

کلیدواژگان:

علل اعتیاد، بازپروری، معتاد

عنوان:

جامعه‌شناسی ابعاد اجتماعی فقهی اعتیاد

نویسنده(گان):

محمد برقی،

چکیده:

این پژوهش، موضوع را از دو بعد اجتماعی و فقهی مورد بررسی قرار داده است. در بعد اجتماعی به بررسی دیدگاه‌های موجود درباره زمینه‌های اعتیاد و در بعد فقهی نیز به بررسی آرای فقهی فقهای اهل تسنن و تشیع پیرامون سه ماده افیون، حشیش و تنباکو پرداخته و زمینه‌های اثر گذاری و اثر پذیری آرا را تبیین کرده است. به تعبیری، در پژوهش حاضر به این سوال پاسخ گفته شده است که آرای فقهی چه تأثیری در حل مسایل اجتماعی دارند و مسایل اجتماعی نیز چه تأثیری بر آرای فقهی دارند؟ در این پژوهش، از روش اسنادی استفاده شده است. به این معنا که برای اثبات مطالب مورد بحث، از طریق مطالعات اسنادی اقدام به استخراج متون علمی، تاریخی و فقهی شده است.

به طور کل، پژوهش حاضر شناخت انسان را در زمینه تاریخچه سه گانه مواد (افیون، حشیش و تنباکو)، عوارض آنها، علل اعتیاد و احکام فقهی درباره هر یک از آنها (در گذر زمان)، از دید فقهای مذاهب اسلامی بالا می‌برد. از لحاظ فلسفه اجتماعی نیز این اندیشه را پرورش می‌دهد که بین اندیشه و محیط رابطه‌ای دیالکتیک وجود دارد و ضرورت تغییر در اندیشه‌های فقهی را الزام آور می‌نماید. از حیث کاربردی نیز ضمن این که راه حل‌هایی برای پیشگیری از اعتیاد ارائه می‌دهد، جسارت آزاد اندیشی را در قلم و فقهات به عنوان یک ضرورت مطرح می‌کند.

کلیدواژگان:

اعتیاد، معتاد، مواد مخدر، فقه، فقها و مساله اجتماعی

عنوان:

اعتیاد و زنان : تفاوت های جنسیتی درباره استعمال مواد مخدر و درمان آن

نویسنده(گان):

فاطمه صفری،

چکیده:

مقاله حاضر به زمینه کمی پیدایش و گسترش اعتیاد در زنان، مشکلات روانی، اجتماعی و پزشکی ناشی از آن، موانع درمان اعتیاد در زنان و تفاوت های جنسیتی در سوء مصرف مواد و درمان آن می پردازد. این مقاله ترجمه ای از یک تحقیق پیمایشی با موضوع اعتیاد زنان و برخی از تحقیقات دیگر در این زمینه است.

بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق یاد شده، زنان در روابط نزدیک و صمیمانه بیشتر از طریق همسر خویش به اعتیاد روی می آورند. همچنین نیروهای منفی گروه همسالان ممکن است رفتار دختران و زنان را بیش از رفتار پسران و مردان تحت تاثیر قرار دهد. از نقطه نظر نابسامانی های روانی، رابطه بین اختلال فشار روانی پس از سانحه و اعتیاد ممکن است در بین زنان و دختران قوی تر از این رابطه در بین پسران و مردان باشد. اعتیاد زنان، علاوه بر بیماری های سوء تغذیه، فشار خون بسیار بالا و سرطان، آنان را در معرض بیماری هایی خطرناکی مانند هپاتیت و ایدز قرار می دهد. زنان معتاد در مقایسه با مردان احتمال بیشتری دارد دچار ایدز و دیگر بیماری های ناشی از روابط جنسی شوند و در مقایسه با زنان دیگر احتمال بیشتری وجود دارد که به بیماری های زنانه و معضلات آن دچار شوند.

درباره موانع درمان، زنان بر اساس نگرش اجتماعی و فرهنگی به اعتیاد، اغلب به دلیل اعتیادشان نسبت به مردان معتاد انگ منفی تر زده می شوند. نگرش اجتماعی درباره ناپسند بودن زن معتاد یک مانع عمده در درمان آنها به حساب می آید. همچنین مراقبت از بچه مانعی دیگر برای درمان آنها است. این در حالی است که زنان نسبت به مردان احتمال کمتری دارد که از خانواده و دوستان برای ترک مواد حمایت دریافت کنند.

برنامه های درمانی نیز اغلب ناخواسته موانعی در راه درمان زنان ایجاد می کند. مانند : موانع مالی، تشریفات زائد اداری، متمرکز بودن برنامه های درمانی برای مردان و فقدان حساسیت درباره اعتیاد زنان.

موانع روانی درمان نیز عبارت است از درونی کردن این عقیده رایج که اعتیاد یک سقوط اخلاقی است، که در زنان موجب اجتناب آنها از درمان می شود. و از آنجا که زندگی بدون مواد مستلزم ایجاد تغییرات عمده در سبک و شکل زندگی است و ایجاد چنین تغییراتی مشکل و دشوار به نظر می رسد، بنابراین مقاومت در برابر تغییر یک مانع دیگر در راه درمان می شود.

به طورکل، برنامه های موفقیت آمیز درمان زنان، باید از تفاوت های عمده جنسیتی در اعتیاد متأثر باشد و به نیازهای ویژه زنان و دختران معتاد پاسخ دهد.

کلیدواژگان:

اعتیاد، زنان، تفاوت های جنسیتی، عوامل خطر ساز، موانع درمان

عنوان:

افسردگی و اعتیاد: کاربرد مقیاس SCL90 در سنجش میزان افسردگی معتادان خود معرف به مراکز ترک اعتیاد و بازپروری

نویسنده(گان):

دکتر علیرضا محسنی تبریزی،

چکیده:

مقاله حاضر با استعانت از مباحث نظری و اطلاعات تجربی به دست آمده از بررسی تأثیرات اختلالات همراه (کوموربیدیتی) ، نظیر افسردگی و برخی متغیرهای زمینه ای بر رفتار اعتیادی و تمایل به سوء مصرف مواد در معتادان خود معرف به مراکز ترک اعتیاد و بازپروری تهران ، می کوشد ضمن آزمون (تست) تجربی مدل نظری ارایه شده از سوی برخی صاحب نظران معاصر (گلانتز ۱۹۹۶ ، هارتل ۱۹۹۶ ، کسلر ۱۹۹۳ ، سودنسن ۱۹۹۶ ، نلسون ۱۹۹۶ ، ساندرز و فیلیپس ۱۹۹۴ و دیگران) در خصوص نقش اختلالات همراه (Comorbidity) ، نظیر اضطراب ، افسردگی ، اختلال دو قطبی ، اختلال سلوک و اختلال شخصیت ضد اجتماعی و نظایر آن در رفتار اعتیادی و آمادگی جهت سوء مصرف ، به طور اخص به سنجش میزان افسردگی از طریق کاربرد آزمون SCL90 در نمونه ای از معتادان خود معرف به ترک اعتیاد و بازپروری در تهران در دو مقطع زمانی قرنطینه و مرحله اصلی بازپروری بپردازد و میزان تمایل به سوء مصرف را بر اساس آزمون APS در آنان در دو مقطع زمانی فوق بسنجد .

کلیدواژگان:

افسردگی ، اعتیاد ، اس سی ال نود ، بازپروری ، اختلالات همراه ، SES

عنوان:

بررسی زمینه های کاربرد مصاحبه انگیزشی در درمان معتادان ایرانی

نویسنده(گان):

مجید قربانی،

چکیده:

تلاش برای درمان ، بدون در نظر گرفتن بحث « انگیزش » کامل نیست . میلر و رالینیک (۱۹۹۱) در توضیح این مبحث اظهار می دارند که اغلب معتادان به طور ذاتی در مورد تغییر ، احساس دوگانه ای دارند (بیشتر از این که دارای مقاومت ، اراده ضعیف ، یا از لحاظ شخصیتی معیوب باشند) . این نویسندگان ، انگیزش را به عنوان « حالت آمادگی یا آماده بودن برای تغییر تعریف کرده اند که ممکن است این حالت ، از زمانی به زمان دیگر و از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییر کند » . پروچاسکا ، دی کلمنت و نورکراس (۱۹۹۲) ، الگوی جامعی را برای مفهوم پردازشی « انگیزش » بیمار - برای تغییر - ارائه داده اند .

کلیدواژگان:

مصاحبه انگیزشی ، مراحل تغییر ، درمان ، معتادان ، انگیزش

عنوان:

بررسی مصرف موادمخدر در میان معتادان مرد در ایران

نویسنده(گان):

دکتر عصمت فاضلی، فاطمه مولوی،

چکیده:

این تحقیق با هدف بررسی توان پیش بینی مولفه های نظریه باور داشت تندرستی در میان معتادان مرد در ایران طراحی شده و به اجرا درآمده است . در این راستا ، ۱۲۴ نفر داوطلب از معتادان مردی که به مراکز درمانی خود معرف سازمان بهزیستی و مراکز خودگردان و تشکلهای مردمی ، جمعیت آفتاب و تشکلهای مربوط به معتادان گمنام مراجعه کرده و مرحله اولیه درمان یا سم زدایی و نشانگان اولیه محرومیت را پشت سر گذاشته اند با استفاده از پرسشنامه محقق ، مورد مطالعه قرار گرفته اند . یافته های تحقیق نشان می دهند که عامل منافع ادراک شده ، بالاترین توان را در پیش بینی نگرش مثبت معتادان نسبت به مصرف مواد مخدر دارد .

کلیدواژگان:

الگوی باورداشت تندرستی ، مصرف مواد ، معتادان به مواد ، بازگشت به مصرف ، وخامت ادراک شده ، نفع ادراک شده ، سم زدایی

عنوان:

پیشگیری از بازگشت: معرفی مدل رفتاری - شناختی مارلات

نویسنده(گان):

فرشاد نعمتی،

چکیده:

میزان بالای بازگشت پس از درمان (به ظاهر موفق) مشکل شایعی است که بیشتر به رویکردهای درمانی (وابستگی دارویی) رخ می‌نماید. این واقعیت به انواع راهبردهای پیشگیری از بازگشت منجر شده است. در این میان، مدل شناختی - رفتاری مرلاتمورد استقبال فراوان قرار گرفته است. این مدل مبتنی بر دو محور عمده است: تشخیص نشانه‌های هشداردهنده و ایجاد مهارت‌های ضروری برای مقابله با موقعیت‌های پرخطر. در حقیقت چگونگی درک مراجع از توانایی‌هایش برای مقابله با موقعیت‌های پرخطر، می‌تواند منجر به لغزش شود، بازگشت.

کلیدواژگان:

پیشگیری از بازگشت، مدل رفتاری، شناختی، مهارت‌های تطبیقی، بازگشت و وابستگی به مواد

عنوان:

اعتیاد والدین و کودک آزاری

نویسنده(گان):

دکتر علیرضا جزایری

چکیده:

قرون متمادی است که جهان درگیر بیماری اجتماعی عظیمی به نام « کودک آزاری » است . خشونت به کودکان و نوجوانان ، به عنوان پدیده ای اجتماعی ، مورد توجه گروه کثیری از متخصصان قرار گرفته است . روان شناسان ، روان پزشکان ، مددکاری ، مشاوران ، خانواده درمانگران ، پزشکان اطفال ، حقوق دانان و ... همگی دست اندر کار تدوین راهکارهایی هستند تا بتوان با این پدیده مقابله و مبارزه نمود . پژوهش های روان شناختی گسترده ای ، چه در باب نظری و چه در باب عملی ، درباره این پدیده اجتماعی انجام گرفته است .

کلیدواژگان:

اعتیاد ، کودک آزاری ، خانواده معتاد ، خشونت

عنوان:

عوامل موثر در شروع مصرف موادمخدر، با اشاره به وضعیت معتادان زن

نویسنده(گان):

دکتر محمد مهدی رحمتی،

چکیده:

مقاله حاضر که بخشی از نتایج طرح « ارزیابی سریع وضعیت سوء مصرف مواد در ایران » است (سازمان بهزیستی : ۱۳۷۷) ، با هدف شناسایی توصیفی و تحلیلی برخی از عوامل زمینه ای در شکل گیری و تداوم مصرف مواد مخدر بین جمعیت نمونه مورد مطالعه در ۱۰ استان کشور ، با تأکید بر روند شکل گیری و آغاز مصرف مواد مخدر ، ابتدا به طور عام به بررسی رفتارهای مرتبط با این پدیده معضل آفرین در قالب متغیرهایی چون مصرف سیگار ، الکل ، مواد مخدر مورد مصرف ، نوع و شیوه مصرف ، شروع مصرف ، علت شروع آن و برخی دیگر از عوامل موثر در الگوی شروع مصرف مواد مخدر می پردازد.

کلیدواژگان:

اعتیاد ، گروه همسالان ، تعمیم بخشی و عوامل روان شناختی

عنوان:

آنومی اجتماعی و اعتیاد به مواد مخدر

نویسنده(گان):

دکتر مسعود کوثری،

چکیده:

مقاله حاضر به رابطه مفهوم آنومی اجتماعی و اعتیاد می پردازد و می کوشد نشان دهد که نظریه آنومی تا چه اندازه می تواند در روشن ساختن ابعاد این مساله اجتماعی در جامعه ما به کار آید . مقاله می کوشد با مرور نظریه های دور کیمی و مرتنی آنومی و نظریه فشار روانی - اجتماعی آگنیو نشان دهد که به رغم تفاوت در بنیان های نظری این دو نظریه جامعه ایران به هر دو معنا شرایط آنومیک دارد و این شرایط پتانسیل بالایی را برای گرایش به اعتیاد و سوء مصرف مواد مخدر ایجاد می کند .

کلیدواژگان:

آنومی اجتماعی ، اعتیاد به مواد مخدر ، سوء مصرف مواد مخدر ، نظریه آنومی دور کیم ، نظریه آنومی مرتن ، نظریه فشار روانی ، اجتماعی

عنوان:

ویژگی های جامعه شناختی مصرف کنندگان مواد مخدر در محلات فقیر نشین شهر اصفهان

نویسنده(گان):

بهرام کمیل،

چکیده:

تحقیق حاضر بر اساس این پرسش شکل گرفته است که « آیا بین نوع ماده مخدر و نحوه مصرف با انگیزه و نگرش مصرف کنندگان رابطه وجود دارد یا خیر ؟ محقق پس از بررسی فرضیه ها نتیجه می گیرد ، برای طبقه بندی کاربردی معتادان ، باید نوع ماده مصرفی و نحوه مصرف و حتی انگیزه مصرف را لحاظ کرد . به نظر نویسنده هیچ مکانیسمی برای مبارزه با پدیده اعتیاد موفق نخواهد بود ؛ مگر اینکه سابقه اعتیاد فرد مصرف کننده ، نوع ماده مخدری که مصرف می کند و نحوه مصرف (منقطع ، دائم) ، را در نظر بگیرد .

کلیدواژگان:

اعتیاد ، جوانان ، محلات فقیر نشین ، نحوه مصرف مواد ، نگرش ها ، نوع ماده مخدر

عنوان:

اتیولوژی جامعه شناسی اعتیاد

نویسنده(گان):

دکتر جعفر سخاوت،

چکیده:

مواد مخدر يك واقعیت فیزیکی با مشخصات معین و اثرات عینی دارد که قابل اندازه گیری است . اما اثرات آن با مفهوم ذهنی مشاهده گر ممکن است منطبق باشد یا نباشد یکی از تعاریف مورد قبول علوم اجتماعی در مورد مواد مخدر این است که بر وضعیت روانی انسان یعنی بر کارکرد مغز ، روحیه ، عواطف ، احساسات ، ادراکات و فرآیندهای تفکر به شیوه های مختلف اثر می گذارد . بررسی حاضر نشان می دهد که تنها اثرات واقعی مواد مخدر تعیین کننده اثرات آن روی مصرف کننده نیست ، بلکه انگیزه فرد برای مصرف ، محیط اجتماعی حاکم بر مصرف مواد ، هنجارهای اجتماعی حاکم بر مواد و شیوه مصرف ، همگی بر چگونگی تاثیر این مواد موثر هستند

... .

کلیدواژگان:

انگیزه مصرف مواد ، کارکردهای مصرف مواد ، موقعیت ، راهکارها

عنوان:

جامعه‌شناسی مصرف مواد مخدر

نویسنده(گان):

محمد علی زکریایی،

چکیده:

در این مقاله که مروری بر نظریه‌ها و مطالعات جامعه‌شناختی سوء مصرف کنندگان مواد در وضعیت اجتماعی است، مراحل اعتیاد (بویژه درباره مصرف الکل، هرویین و کوکائین) مورد بازبینی قرار گرفته و تبیین‌هایی را درباره مصرف مواد اولیه کرده است. همچنین، نقش برخی از نظریه‌های جامعه‌شناختی بر اعتیاد افراد مورد بررسی قرار گرفته است که در آن نظریه آنومی می‌گوید افراد با عدم رضایت از نقشی که باید ایفا کنند از فشار ناشی از این دوگانگی صدمه می‌بینند.

کلیدواژگان:

مراحل اعتیاد، تبیین جامعه‌شناختی اعتیاد، نظریه‌های جامعه‌شناسی (نظیر آنومی، معاشرت افتراقی، کنترل اجتماعی، خرده‌فرهنگی و کنش متقابل نمادگرا)

عنوان:

بررسی عوامل اقتصادی اجتماعی موثر بر اعتیاد

نویسنده(گان):

دکتر حبیب احمدی، محسن غلامی آبیژ،

چکیده:

این مقاله به دنبال بررسی عوامل اقتصادی - اجتماعی موثر بر اعتیاد است . چارچوب نظری این تحقیق ، شامل نظریه های خرده فرهنگ بزهکاری و کنترل اجتماعی می باشد . یافته های پژوهش نشان می دهند که پایگاه اقتصادی - اجتماعی معتادان با میزان و شدت اعتیاد آنان ، رابطه معنی داری دارد . علاوه بر این ، نتایج تحقیق بیانگر آن است که معتادانی که از شدت اعتیاد بیشتری برخوردارند ، علاقه دلبستگی کمی نسبت به نهاد خانواده و مدرسه داشته اند و پیوند و ارتباط آنان با دیگر نهادهای اجتماعی نیز ضعیف است .

کلیدواژگان:

اعتیاد ، معتاد ، عوامل اقتصادی ، اجتماعی ، اردوگاه پیربنان

عنوان:

تغییر هویت ناشی از دارو

نویسنده(گان):

فریدون سید ربیع،

چکیده:

مطالعه ما بر فهم فرایند هویت مرتبط با دارو که ممکن است دیدگاه های جامعه شناختی مهمی را به حوزه آسیب شناسی سوء استعمال مواد مخدر وارد کند ، متمرکز است . این اثر در چارچوب کنش متقابل نمادین ، مطالعات فرهنگی و مدل موجود تحلیل هویت مرتبط با استعمال مواد مخدر (اندرسون - ۱۹۹۴) قرار دارد . ما در این اثر ، از ابزار پیمایش کیفی و آزمون مدل در یک نمونه آماری مشتمل بر مردان و زنان سیاه پوست و سفید پوست دچار عرضه سوء استعمال مواد مخدر تحت درمان در میشیگان میانی بهره می گیریم

کلیدواژگان:

هویت ، سوء مصرف مواد مخدر ، کنش متقابل نمادین ، خرده فرهنگ مواد مخدر

عنوان:

رابطه نظریه تعارض اجتماعی ، مصرف کوکائین و مواد مخدر در بازداشت شدگان

نویسنده(گان):

محمد مهدی فتوره چی،

چکیده:

تحقیق حاضر از اطلاعات دریافتی از طرح های مرکز پیش بینی مصرف مواد مخدر در سالهای ۱۹۹۱ و ۱۹۹۲ و همچنین از اطلاعات سر شماری سال ۱۹۹۰ برای بررسی این فرضیه که برخی « عامل های مربوط به ضعف ساختاری » بازداشت شدگان به مصرف کوکائین و سایر مواد مخدر کمک می کند ، استفاده کرده است . این تحقیق که از تکنیک های مدل سازی غیر خطی طبقه ای بهره می برد ، به بررسی اثر بخشی عاملهای کنترل اجتماعی و عاملهای جمعیتی در پیش بینی میزان مصرف مواد از سوی دستگیرشدگان می پردازد

کلیدواژگان:

نظریه تعارض اجتماعی ، مصرف مواد ، بازداشت شدگان ، کوکائین

عنوان:

آیا سیگار در درمان اعتیاد اثر سوء دارد ؟

نویسنده(گان):

مهرانگیز نیکنام، دکتر محمد جهانفر،

چکیده:

آیا ترک سیگار به درمان معتادان کمک می کند و یا برای آنان مضر است ؟ در این خصوص از ۴۰۷ معتاد ۱۵ مرکز درمانی در لوس آنجلس در طی یک سال اطلاعاتی به دست آمده است . شاخص های به دست آمده از وضعیت سیگاری ها در ارتباط با مصرف مواد مخدر ، آزمایش های ادرار و ۳۶ بررسی دیگر ، همچون اثر استفاده از الکل بر اعتیاد ، مسائل روانی و مشکلات جانبی آن مورد ارزیابی قرار گرفته است . نتایج بدست آمده از بیشتر پاسخگویان نشان می دهد که ۹۵ درصد از معتادان در تمام طول زندگی خود سیگاری بوده اند . در اثر برنامه تغییر وضعیت سیگاری ها ، ۲۹ درصد آنان متحول شدند .

کلیدواژگان:

اعتیاد . سیگار ، الکل ، کوکابین ، هروئین ، سوء مصرف مواد مخدر

نویسنده: **یواله‌ری، جعفر**

نشریه: **علوم اجتماعی** «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

38 صفحه - از ۱۳ تا ۵۰)

موادمخدر در همه زندان‌های دنیا مصرف می‌شود؛ به طوری که دولت‌ها را به چالش و مبارزه با این پدیده خطرناک فرامی‌خواند. پژوهش حاضر در پی تعیین میزان شیوع سوء مصرف مواد مخدر در بین زندانیان در زندان‌های کشور است. به علاوه، تفکیک ویژگی‌های دموگرافیک مصرف‌کنندگان، تعیین توزیع نوع مواد و روش مصرف در زندانیان، بررسی وجود رفتارهای پرخطر و میزان آن در بین زندانیان و بررسی شیوع اختلالات روانی همراه با سوء مصرف مواد مخدر از اهداف دیگر این پژوهش است. این پژوهش به صورت مطالعه کمی و کیفی و به روش مقطعی انجام گرفته است. جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در مطالعه کیفی با استفاده از پرسشنامه‌های تفصیلی و با مصاحبه در چهار گروه شامل مردان، زنان زندانی (با جرایم موادمخدر و سایر جرایم)، مراقبان زندان‌ها و افراد کلیدی از مسئولان زندان‌ها انجام گرفت. در مطالعه کمی که بر روی زندانیان مرد اجرا شد پرسشنامه‌های مشخصات عمومی و دموگرافیک، بررسی وضعیت سوء مصرف موادمخدر، بررسی آگاهی و نگرش افراد نسبت به سوء مصرف مواد مخدر و SCL - 90 - R مورد استفاده قرار گرفت. جامعه مورد بررسی تمام زندانیان، مراقبان و مسئولان کلیدی زندان‌های ایران را در بر می‌گیرد. افراد مورد مطالعه با روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای (خوشه‌ای) و تصادفی منظم از زندان‌های ۵ استان کشور انتخاب شدند و حجم کل نمونه مورد بررسی ۱۴۳۶ نفر بوده است. به منظور توصیف نتایج از جداول فراوانی، نما، میانه، میانگین، انحراف معیار، آزمون‌های X و Z استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که مقایسه سوء مصرف مواد افیونی در قبل و بعد از ورود به زندان رابطه معنی‌داری را نشان می‌دهد، همچنین، تفاوت معنی‌داری بین گروه‌های سنی مشاهده نشد. درباره سلامت روانی مصرف‌کنندگان نیز ۱۲/۵ درصد افراد سالم و ۸۷/۵ درصد مشکوک به اختلال روانی بودند. همچنین، بین سوء مصرف مواد در زندان و اختلالات، شکایات جسمانی، وسواس و اجبار، افسردگی و روانپریشی رابطه معنی‌داری دیده شد. بر اساس نتایج حاصله، مهمترین ماده مصرفی در زندان تریاک بوده است. به علاوه رفتارهای پرخطر در بین زندانیان نیز مشاهده شده است.

واژگان کلیدی: سوء مصرف موادمخدر، اعتیاد، مواد مصرفی، رفتارهای پرخطر، اختلالات روانی

نویسنده: خادمی، ملوک

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

26 صفحه - از ۵۱ تا ۷۶)

اعتیاد به مواد مخدر یکی از معضلات اجتماعی است که عوارض آن به فرد معتاد محدود نمی‌شود؛ بلکه، این عوارض به خانواده و جامعه نیز سرایت می‌کند و خسارات جبران ناپذیری را بر جای می‌گذارد. دامنه این عوارض گاه به انواع جرائم، همچون سوء استفاده از کودکان در خانواده تسری می‌یابد؛ خانواده برای این گروه بی دفاع به جای آن‌که محل امن و آرامی باشد، به محلی برای آموزش خلافتکاری، اعتیاد و انواع ناهنجاری‌های رفتاری تبدیل می‌شود. ایجاد خوابگاه‌های طرح جداسازی دانش آموزان از والدین معتاد فاقد صلاحیت در چارچوب توجه به این گروه از کودکان و مشکلات آنان است. پژوهش حاضر مدت‌ها پس از شروع طرح جداسازی خوابگاه‌ها، از کارایی مرکز فوق الذکر ارزیابی به عمل آورده است. هدف اساسی در این پژوهش ارزیابی بررسی این سؤال است که آیا اهداف پیش‌بینی شده برای طرح جداسازی دقیقاً محقق شده است. آیا مشمولین طرح، کاملاً طبق شرایط پذیرش و ترخیص می‌شوند. نظارت دقیق بر اجرای طرح اعمال می‌شود و در بخش دوم سنجش میزان رضایت مددجویان طرح از زندگی در خوابگاه‌های طرح است. همچنین، بررسی میزان مشارکت سازمان‌های عضو در اجرای این طرح و موفقیت‌ها و عدم موفقیت‌ها، علل آن و پیشنهاد راهکارهای بهبود وضع طرح مد نظر بوده است؛ روش پژوهش مورد استفاده در بررسی استنادی و پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق با شیوه فیش برداری، پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده مستقیم و غیر مستقیم بوده است. جامعه آماری پژوهش حاضر نیز شامل دو بخش دانش آموزان پذیرش شده و

بررسی عملی بودن، اعتبار، روایی و هنجار یابی آزمون های AAS, APS و MAC-R به منظور شناسایی افراد در معرض و مستعد سوء مصرف مواد در بین دانش آموزان پسر مقطع متوسط شهر تهران

نویسندگان: مینوئی، محمود - صالحی، مهدیه

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

32 صفحه - از ۷۷ تا ۱۰۸)

رشد روز افزون مواد مخدر در جامعه و استفاده از ابزارهای مناسب برای تشخیص افرادی که سوء مصرف مواد دارند یا در معرض خطر سوء مصرف آن هستند، از نیازهای اساسی جامعه کنونی ایران به شمار می رود. هم اکنون تنها روش شناسایی افراد معتاد، استفاده از کیت‌های تشخیص مرفین در ادرار است که بر مدل پزشکی مبتنی است و فقط وجود مرفین را در ادرار نشان می دهد و نمی تواند روش مطمئنی برای شناسایی فرد معتاد باشد. در این چارچوب، به نظر می رسد که استفاده از آزمون های روان شناختی برای شناسایی افراد در معرض خطر سوء مصرف مواد و تشخیص اعتیاد ضروری باشد. پژوهش حاضر نیز بر اساس این ضرورت و با هدف هنجار یابی و آماده سازی سه خرده مقیاس پذیرش اعتیاد (AAS)، استعداد اعتیاد (APS) و استعداد الکلی یا می بارگی مک اندرو (MAC. R)، از فرم بلند آزمون چند وجهی شخصیتی مینه سوتا (MMPI-2) که برای بررسی سوء مصرف مواد طراحی شده و در قالب یک پرسشنامه ۹۰ سؤالی است بر روی ۱۰۰۰ نفر از دانش آموزان پسر مقطع متوسطه تهران به روش نمونه گیری تصادفی منظم از ۴ منطقه (۳، ۵، ۷ و ۱۸) آموزش و پرورش شهر تهران و ۲۰۰ نفر از داوطلبان ترک اعتیاد که از نظر سنی با دانش آموزان در یک گروه قرار داشتند، اجرا شد و سوالات زیر مورد بررسی قرار گرفت: ۱- آیا آزمون سنجش اعتیاد برای شناسایی اعتیاد دانش آموزان مستعد و در معرض خطر سوء مصرف مواد از روایی و پایایی مطلوب برخوردار است؟ ۲- آیا مقیاس پذیرش اعتیاد یا AAS برای شناسایی دانش آموزانی که سوء مصرف مواد دارند از روایی و پایایی مطلوب برخوردار است؟ ۳- آیا مقیاس استعداد اعتیاد یا APS برای شناسایی دانش آموزانی که مستعد سوء مصرف مواد هستند، از روایی و پایایی مطلوب برخوردار است؟ ۴- آیا مقیاس استعداد الکلی یا MAC. R برای شناسایی دانش آموزانی که در معرض و مستعد سوء مصرف الکلی هستند، از روایی و پایایی مطلوب برخوردار است؟ ۵- آیا آزمون سنجش اعتیاد از هنجار های کیفی و کمی مطلوبی برخوردار است؟ نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که در هر سه مقیاس به طور معنی داری بین نمرات دو گروه معتادان و دانش آموزان تفاوت وجود دارد هر سه مقیاس، توانایی تفکیک افراد معتاد را از افراد عادی دارند. پایایی آزمون با استفاده از روش آلفای کراباخ (مجموعه خرده مقیاس های MAC. R، APS و AAS محاسبه شد که برابر با ۰/۵۳۳۸ و از طریق روش دو نیمه کردن برابر با ۰/۵۳۳۲ بود.

واژگان کلیدی: هنجار یابی، سوء مصرف مواد، آزمون سنجش اعتیاد

نویسنده: طاہر خانی، حمید

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

24 صفحه - از ۱۰۹ تا ۱۳۲)

در حالی که راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM) انجمن روانپزشکی آمریکا طی ۲۸ سال یعنی از سال‌های ۱۹۵۲ تا ۱۹۸۰ تنها دو بار تجدید نظر شده بود، در عرض نصف مدت فوق یعنی ۱۴ سال دوبار دیگر نیز تجدید نظر شد. یعنی، (تدوین DSM -III -R در سال ۱۹۸۷ و DSM - IV در ۱۹۹۴). در همین زمان، برای طبقه‌بندی بین المللی بیماری‌ها (ICD) که در خارج از آمریکای شمالی مورد استفاده قرار می‌گیرد نیز تعدیل شد. اختلالات اعتیاد یا به عبارتی اختلالات وابستگی یا سوء مصرف مواد روانگردان نیز برای ارایه دلایل و نتایج بهتر از این تغییر مصون نماند. برخلاف سایر اختلالات روانپزشکی که معیارهای اغلب مشابهی در DSM و ICD دارند، در اختلالات اعتیاد معیارهای موجود در ICD بیشتر بر اساس نشانگان وابستگی شکل گرفته است؛ در حالی که این ساختار تا انتشار DSM-IV در DSM اعمال نشده بود. در آخرین بازبینی DSM، معیارهای وابستگی به مواد با آنچه که در ICD-10 بود، منطبق شد و یک سیستم طبقه‌بندی برای اختلالات اعتیاد برای اولین بار پایه گذاری شد که می‌تواند در سراسر جهان مورد استفاده باشد. هدف این مقاله، بررسی سیر تکامل طبقه بندی اختلالات سوء مصرف و وابستگی به مواد، توصیف همه گیر شناسی اختلالات اعتیاد با توجه به تعاریف متفاوتی که از سوء مصرف و وابستگی به مواد شده است، توصیف همه گیر شناسی اختلالات اعتیاد با توجه به تعاریف متفاوتی که وجود دارد و همچنین معرفی سایر اختلالات روانپزشکی که به‌طور شایع با اختلالات اعتیاد همراه هستند، است.

نویسندگان: حاج حسینی، منصوره - اخوان تفتی، شهناز

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

16 صفحه - از ۱۳۳ تا ۱۴۸)

هدف از انجام تحقیق حاضر، بررسی تاثیر سبک اسناد ۳ بر میزان گرایش و ابتلای جوانان بر اعتیاد بوده است. برای دستیابی به این هدف، فرض شده که جوانان معتاد سبک تبیین بدبینانه تری نسبت به جوانان غیر معتاد دارند؛ یعنی، درماندگی آموخته شده ۴ در جوانان معتاد بیشتر از جوانان غیر معتاد است و بر اساس ابعاد شش گانه سبک اسناد، شش فرض فرعی تدوین شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۸ تا ۲۸ ساله ساکن در شهر یزد (در قالب دو گروه معتاد و غیر معتاد) بود که برای انتخاب نمونه معتاد از روش سر شماری، و برای انتخاب نمونه غیر معتاد از روش تصادفی استفاده شد. در نهایت ۹۷ معتاد و ۱۰ غیر معتاد برگزیده شدند. برای جمع آوری اطلاعات، از پرسشنامه سبک اسنادی (ASQ) استفاده به عمل آمد. سپس، توسط آزمون آماری t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در پایان مشخص شد که سبک تبیین جوانان معتاد برای وقایع خوشایند و ناخوشایند، بدبینانه تر از جوانان غیر معتاد است و آنها به نسبت بیشتری به درماندگی آموخته شده مبتلا هستند.

واژگان کلیدی: اعتیاد، سبک اسناد، درماندگی آموخته شده

نقش آموزش مهارت های زندگی بر دانش و نگرش نسبت به مواد مخدر و عزت نفس دانش آموزان

نویسندگان: باقری، منصور - احسان بهرامی، هادی

نشریه: علوم اجتماعی «اعتیاد پژوهی» تابستان ۱۳۸۲، سال اول- شماره ۳

24 صفحه - از ۱۴۹ تا ۱۷۲)

هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثرات آموزش مهارت های زندگی بر دانش و نگرش نسبت به مواد مخدر و عزت نفس دانش آموزان بود. طرح پژوهش از جمله طرح های آزمایشی و مجموعه طرح های پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل است. حجم گروه های نمونه ۶۰ پسر دانش آموز (۳۰ نفر گروه آزمایش و ۳۰ نفر گروه کنترل) بود. یافته های پژوهش حاضر عبارتند از: ۱. آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان موجب ایجاد تغییرات معنی دار (در سطح $P < 0/001$) در دانش آموزان نسبت به مواد مخدر شده است. ۲. آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان موجب ایجاد تغییرات معنی دار (در سطح $P < 0/001$) در نگرش آنها نسبت به مواد مخدر شده است. ۳. آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان موجب ایجاد تغییرات معنی دار (در سطح $P < 0/001$) در عزت نفس آنها شده است.

واژگان کلیدی: مهارت های زندگی، دانش، نگرش، عزت نفس و مواد مخدر

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی)
به زبان فارسی

سال اول، شماره ۴، پاییز ۱۳۸۲

۸ صفحه

▪ سخن سردبیر ص ۱۱

[مشاهده متن](#) [PDF 81KB]

▪ بازار مصرف موادمخدر در ایران با نگاهی ویژه به بازار تهران

دکتر فریبرز رئیس دانا ص ۱۳

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 546KB]

این مقاله به بررسی بازار مواد مخدر در ایران می پردازد و بازار مواد مخدر در تهران را از جهت میزان مصرف ، نوع مواد مصرفی و قیمت ، مورد بررسی قرار داده است . به منظور بررسی بازار مواد مخدر در ایران ، قیمت تریاک در افغانستان و مسیرهایی که این مواد طی می کنند تا وارد ایران شده و پس از ورود بخشی از آن به داخل کشور ، بقیه برای صدور به اروپا و امریکا ارسال شوند ، مورد بررسی قرار گرفته است . با توجه به اینکه ورود مواد مخدر به ایران از دو استان مرزی خراسان و سیستان و بلوچستان صورت می گیرد و از آنجا که شرایط این دو منطقه برای قاچاقچیان متفاوت است ، لذا قیمت مواد وارداتی و نوع مواد در هر یک از این مناطق تفاوت دارد .

کلیدواژگان: بازار مواد مخدر ، قیمت مواد مخدر ، عملکرد بازپروری ، تانزیت مواد مخدر

▪ بررسی اقتصادی رفتار مصرف کنندگان مواد مخدر

دکتر شهزاد برومند ص ۴۵

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 284KB]

مسئله مواد مخدر یکی از نگران کننده ترین مسائل قرن حاضر در همه کشورهاست و برنامه های مبارزه با اعتیاد و مواد مخدر در دستور کار دولت ها و مجامع بین المللی قرار گرفته است . در ایران سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد سال هاست که به یکی از مسائل حاد اجتماعی - اقتصادی تبدیل شده است و شمار و درصد مصرف کنندگان مواد مخدر و معتادان در حال افزایش است . مبارزه با این پدیده مستلزم شناخت دقیق مسئله در همه ابعاد آن (اقتصادی - اجتماعی و سیاسی) است . بنابراین ، برنامه هایی در امر مبارزه با مواد مخدر و اعتیاد موفق خواهند بود که با شناخت واقعگرایانه از مسئله طرح و اجرا شوند .

کلیدواژگان: مصرف کننده مواد مخدر ، کشش قیمتی مواد مخدر ، مدل اعتیاد عقلانی ،

کشش تقاضاي مواد مخدر

■ اثرات تجارت موادمخدر بر تثبیت اقتصاد کلان

حسین مختاریان ص ۷۱

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 276KB]

تولید سالانه بیش از ۵ هزار تن مواد مخدر در افغانستان و ضرورت قاچاق آن به کشورهای مختلف ، اقتصاد ایران را که در همسایگی این کشور قرار دارد ، تحت الشعاع قرار می دهد . این موضوع به ویژه پس از آنکه قاچاقچیان مواد مخدر به گروه های جدید سازمان یافته جنایی ملحق شده اند و انواع اقدامات جنایی را سازماندهی می کنند ، اهمیت بیشتری یافته است . بر این اساس در مقاله حاضر ، موضوع اثرات تجارت مواد مخدر و سایر اقدامات جنایی بر اقتصاد کلان با استفاده از تجربه برخی کشورها بررسی شده است .

کلیدواژگان: اقتصاد مواد مخدر ، تثبیت اقتصاد کلان ، بازار مالی غیر رسمی ، گروه های تامین مالی جنایی و ...

■ ارزیابی مدل پول شوئی واکر در اقتصاد موادمخدر ایران

اعظم رضایانی ص ۱۰۱

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 330KB]

وجوه حاصل از قاچاق مواد مخدر و سایر اقدامات جنایی در اقتصاد جهان به اندازه ای افزایش یافته که حجم سالانه آن را مجموع تولید ناخالص ملی آمریکا سبقت گرفته است . ورود این حجم پول یا بخشی از آن به هر کشوری می تواند کارایی و اثربخشی سیاست های اقتصادی را مورد تردید قرار دهد . از این رو ، تصویب و اجرای قوانینی علیه پول شوئی گروه های سازمان یافته جنایی الزام تمامی دولت هاست . اما پیش از آن ، باید از میزان پولی که تطهیرکنندگان برای هر کشور که متناسب با شرایط آن کشور در نظر می گیرند ، تخمینی در اختیار داشت و سپس با شناسایی عوامل موثر بر فعالیت تطهیرکنندگان پول اقدامات مناسب را سامان بخشید .

کلیدواژگان: اقتصاد مواد مخدر ، شاخص هاي پول شويي ، مدل واکر ، تطهير پول

■ تجارت مواد مخدر؛ اقتصاد سیاه و جامعه در آمازون غربی

علي اکبر شريفی ص ۱۲۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 164KB]

او در این مقاله شیوه شکل گیری اقتصاد سیاه در ایالت آکرای برزیل را که بر اثر تجارت مواد مخدر به وجود می آید ، تشریح می کند . از آنجا که این ایالت در نقطه مرزی برزیل با کشورهای پرو و بولیوی قرار دارد و فاصله آن با مراکز توزیع و فروش بسیار است ، لذا آزمایشگاه های صنعتی برای تولید کوکائین در این ایالت وجود ندارد و بازرگانان ، فری بیس را به پرو صادر می کنند که از آنجا برای تولید کوکائین به آزمایشگاه های کلمبیا ارسال می شود . با توجه به دوری آکرا از مرکز برزیل و اقتصاد مبتنی بر کشاورزی و بازرگانی که عموماً بر کائوچو و کوکائین است ، حتی تجارت کوکائین نیز پوششی برای قاچاق مواد مخدر است .

کلیدواژگان: تجارت مواد مخدر ، آکرای برزیل ، شبکه های غیر قانونی ، فری بیس ، معاملات پنهانی

■ تحلیل اقتصادی - اجتماعی از تجارت مواد مخدر در جهان

صلاح الدین قادری ص ۱۳۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 308KB]

بی ثباتی سیاسی ، احترام اندک به نقش قانون ، استانداردهای پایین معیشت و شرایط مناسب رشد خشخاش يك كوكا در رشد قاچاق بین المللی مواد تأثیر داشته اند . خشونت در تجارت قاچاق ، چه بین المللی و چه داخلی رایج است . کلمبیا مرکز صنعت جهانی کوکائین است . کلمبیایی ها مجبور به استفاده از کشتی در کارائیب بودند اما اکنون از مکزیك عبور می کنند ، جایی که بهای آن نصف بهای کشتی است . قاچاقچیان مکزیکی اجازه یافته اند که بوته های خشخاش داخلی به هروئین تبدیل شوند ، کوکائین کلمبیا به ایالات متحده قاچاق می شود و متامفتامین هم تولید و توزیع شود .

کلیدواژگان: تجارت مواد مخدر ، گروه های سازمان یافته تبهکاری ، تجارت کوکائین ،

تجارت خیابانی مواد ، تطهیر پول

▪ بحث ویژه: جامعه شناسی اقتصاد تبهکارانه (اقتصاد موادمخدر)

محمدعلی زکریایی ص ۱۸۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 122KB]

در دو دهه گذشته ، سازمان های جنایی با بهره مندی از جهانی شدن اقتصاد و تکنولوژی های جدید ارتباطی و محل و نقل ، به گونه ای فزاینده عملیات خود را در فراسوی مرزها مستقر ساخته اند . راهبرد آنها استقرار کارکردهای مدیریتی و تولیدی در مناطق کم خطر یعنی مناطقی است که این سازمان ها در آن از کنترل نسبی بر محیط نهادی برخوردارند ؛ آنها در عین حال مناطقی را به عنوان بازارهای ترجیحی خود بر می گزینند که بیشترین تقاضا در آنها وجود دارد . تا از این طریق بتوانند قیمتهای بالاتری مطالبه کنند .

▪ چکیده پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری ص ۱۹۷

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم

انسانی) به زبان فارسی

سال دوم، شماره ۷، پاییز ۱۳۸۷

■ اثر بخشی آموزش مهارت های ارتباطی بر افزایش سازگاری زناشویی همسران معتادان و پیشگیری از بازگشت معتادان مرد در شهر اصفهان
اعظم شامحمدي قهساره ، دکتر زهرا درویزه ، دکتر مه سیما پورشهریاری ص ۳
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 405KB]

طرح مساله: این پژوهش به اثربخشی آموزش مهارت های ارتباطی، با رویکرد شناختی- رفتاری ، بر میزان سازگاری زناشویی همسران معتادان و پیشگیری از عود معتادان می پردازد.

روش: بررسی حاضر، یک پژوهشی شبه تجربی است که با دو گروه آزمایش و کنترل انجام شده و ضمن استفاده از متغیر آزمایشی (آموزش های مهارت های ارتباطی به مدت ۸ جلسه)، از پیش آزمون و پس آزمون ۱ و پس آزمون ۲، به فاصله ۲ ماه استفاده شده است. نمونه مورد نظر پژوهش با استفاده از نمونه گیری در دسترس، از میان همسران معتادان مرد انتخاب شد که در حال اتمام مراحل ترک خود بوده، در مقطع زمانی ۴ ماه (از فروردین تا تیرماه ۱۳۸۶)، به مرکز ترک اعتیاد بهزیستی اصفهان مراجعه کرده و نمرات سازگاری زناشویی آنها زیر حد میانگین بوده است. (۱ انحراف استاندارد زیر میانگین). برای تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده در این پژوهش نیز از روش تحلیل واریانس با اندازه های مکرر و آزمون معناداری (خی دو) استفاده شد. ابزار پژوهش، مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۹)، با چهار مؤلفه (رضایت زناشویی، همبستگی دوفری، توافق دو نفری و ابراز محبت زناشویی) بوده است و برای سنجش بازگشت به مصرف معتادان از «تست آزمایشگاهی تشخیص سریع» ، استفاده شد.

یافته ها: نتایج به دست آمده، حاکی از آن است که آموزش مهارت های ارتباطی، در سازگاری کلی، تاثیر مثبت داشته، همچنین آموزش مهارت های ارتباطی بر مؤلفه های توافق دو نفری و ابراز محبت، تاثیر مثبت نشان داد و به افزایش هر یک از شاخص های یاد شده منجر شد، اما در مؤلفه های رضایت زناشویی و همبستگی دو نفری تاثیر مثبتی مشاهده نشد. همچنین در پیشگیری از بازگشت معتادان مرد نیز تعداد بازگشت به مصرف در گروه کنترل، بیشتر از گروه آزمایش بود ولی از لحاظ آماری معنادار نبود.
نتایج: در کل، نتایج حاصل از این بررسی نشان می دهد که آموزش مهارت های ارتباطی، با رویکرد شناختی- رفتاری، بر سازگاری زناشویی همسران معتادان مرد مؤثر است.

کلیدواژگان: مهارت های ارتباطی، رویکرد شناختی، رفتاری، سازگاری زناشویی ، اعتیاد

■ اثربخشی پیشگیری از عود بر پایه ذهن آگاهی در درمان وابستگی به مواد افیونی و سلامت

روانی

دکتر پرویز دباغی، دکتر علی اصغر اصغر نژاد فرید، دکتر محمد کاظم عاطف وحید، دکتر

ص ۲۹

بوالهري

جعفر

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 429KB]

هدف: بررسی اثربخشی روان درمانی پیشگیری از عود، بر پایه ذهن آگاهی در درمان وابستگی به مواد افیونی و سلامت روانی و هدف اصلی این پژوهش بود. **روش:** در یک طرح آزمایشی، ۹۰ بیمار مرد با تشخیص وابستگی به مواد افیونی بر پایه معیارهای DSM-IV پس از دوره سم زدایی انتخاب و بر حسب تصادف در دو گروه آزمایشی (رفتار درمانی شناختی و پیشگیری از عود بر پایه ذهن آگاهی) و یک گروه گواه جای داده شدند. گروه های آزمایشی در طی ۱۲ جلسه دو ساعته، به صورت گروهی تحت درمان قرار گرفتند. آزمودنی ها به کمک مصاحبه ساختار یافته و پرسشنامه سلامت عمومی ۲۸ سوالی ((GHQ-28)، پیش از آغاز درمان، جلسه نوزدهم و پایان مرحله پی گیری ۴ ماهه، پس از درمان گروهی ارزیابی شدند. گروه گواه بدون هیچ درمان گروهی، تنها داروی نالترکسون دریافت کردند. داده ها به کمک روش آماری تحلیل واریانس با اندازه گیری های تکراری و آزمون خی دو تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که هر دو روش پیشگیری از عود گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی و رفتار درمانی شناختی، در کاهش میزان عود ($p < 0.01$)، افزایش اطاعت درمانی و مدت باقی ماندن در درمان ($p < 0.0001$)، کاهش علائم جسمانی، اضطراب، بهبود کارکرد اجتماعی، از نالترکسون مؤثرتر است. روش پیشگیری از عود مبتنی بر ذهن آگاهی از نظر کاهش میزان عود، افزایش میزان اطاعت درمانی، کارکرد اجتماعی از رفتار درمانی شناختی و نالترکسون به تنهایی مؤثرتر بود ($p < 0.01$).

■ بررسی نیمرخ شخصیتی معتادان به مواد مخدر با استفاده از دو نظام شخصیتی کلونینجر

و آیزنگ

صمیمه کتابی، مرحوم دکتر فرهاد ماهر، دکتر احمد برجعلی ص ۴۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 289KB]

طرح مساله: شناسایی عوامل شخصیتی گرایش به مواد مخدر، به تشخیص و درمان هر چه

بهرتر اعتیاد كمك کرده و با ارائه به موقع خدمات مشاوره اي و روان شناختي نیز مي توان از اعتیاد افراد مستعد تا حدودي پیشگیری کرد. لذا هدف این پژوهش، بررسی نیمرخ شخصيتي معتادان به مواد مخدر با استفاده از دو نظام شخصيتي کلونینجر و آیزنگ است. روش: یکصد نفر معتاد به مواد مخدر و یکصد نفر غیر معتاد، به روش نمونه گیری در دسترس برگزیده شدند و پرسشنامه هاي شخصيتي کلونینجر و آیزنگ را تکمیل کردند. برخي ویژگی هاي جمعیت شناختي معتادان به مواد مخدر نیز گردآوری و داده هاي پژوهش به كمك روش هاي آماری تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: این پژوهش نشان داد که بین ابعاد سرشتي نوجويي (تازگی طلبی)، آسیب پرهيزي، ابعاد منشي خودراهبري و همکاري نظام شخصيتي کلونینجر و ابعاد روان نژندگري و روان پریش گري نظام شخصيتي آیزنگ، در معتادان به مواد مخدر و افراد عادي تفاوت معناداري وجود دارد.

نتایج: معتادان به مواد مخدر در ابعاد نوجويي (تازگی طلبی)، آسیب پرهيزي، روان نژندگري و روان پریش گري، در مقایسه با افراد عادي، نمرات بالاتر و در ابعاد خود راهبري و همکاري، نمرات پایین تري کسب کردند.

کلیدواژگان: اعتیاد به مواد مخدر، شخصیت، کلونینجر، آیزنگ

■ رابطه پایگاه هویت و اعتیاد در زنان استان تهران

رحم خدا جوادي ص ۵۵

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 338KB]

طرح مساله: این پژوهش با هدف شناخت رابطه پایگاه هویت و اعتیاد در زنان استان تهران انجام شده است.

روش: روش پژوهش، پس رویدادي است. نمونه گیری به روش در دسترس و شامل ۴۰ زن معتاد مراجعه کننده به مراکز توانبخشي استان تهران و ۴۰ زن غیرمعتاد بود که از نظر برخي متغیرهاي دموگرافيك با آنها همتا سازي شدند. از «آزمون گسترش یافته عيني پایگاه هویت من» (EOM-EIS2) (مارسیا، ۱۹۶۶)، برای سنجش پایگاه هویت استفاده شد. داده ها به كمك آزمون t تحلیل شد.

یافته ها: آزمون t نشان داد که نمرات پایگاه هاي هویت سردرگم و معوق در گروه معتاد، به طور معنا داري بالاتر از گروه غیر معتاد و نمرات پایگاه هویت موفق در گروه غیر معتاد، بالاتر از گروه معتاد بود.

نتایج: هرچه فرد بحران هویت را تجربه کرده باشد و از وضعیت هویتی دارای تعهد و رشد یافته تری برخوردار باشد، کمتر احتمال دارد که به معضل اعتیاد گرفتار شود.

کلیدواژگان: هویت، پایگاه هویت، اعتیاد، زنان

■ مقایسه نگرش های نا کارآمد در افراد مبتلا به سوء مصرف مواد و افراد عادی و

پیامدهای روانشناختی آن

کبری حاجی علیزاده ، دکتر سید عبدالمجید بحرینیان ، دکتر قاسم نظیری ، دکتر مرتضی

مدرس غروی ص ۶۷

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 388KB]

طرح مساله: بر اساس تحقیقات انجام شده، فرآیندهای اعتیاد، تحت تاثیر باورها و نگرش های بیماران است. این پژوهش، با هدف بررسی نقش تحریفات شناختی و پیامدهای روانشناختی آن، در رفتار سوء مصرف مواد افراد مراجعه کننده به مراکز درمانی سوءمصرف مواد شهر بندرعباس و مقایسه آن با گروه عادی انجام شد. **روش:** پژوهش حاضر يك طرح مورد – شاهدهي است که در آن یکصد نفر از افراد سوءمصرف کننده مواد، با یکصد نفر افراد عادی که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و از نظر برخی متغیرهای جمعیت شناختی با یکدیگر تقریباً همنا شده بود مقایسه شدند. گردآوری داده ها به کمک پرسشنامه های اطلاعات زمینه ای، مصاحبه بالینی، پرسشنامه نگرش های ناکارآمد و پرسشنامه اضطراب، افسردگی، تنیدگی (DASS) انجام شد. داده های پژوهش با بهره گیری از شاخص های آمار توصیفی، آزمون t، آزمون خی دو و آنالیز واریانس، تحلیل شدند.

یافته ها: یافته ها نشان داد، افراد سوءمصرف کننده مواد، اضطراب، افسردگی و استرس بیشتری را تجربه کرده و از نظر شناختی نیز درصد بیشتری از آنها در مقایسه با گروه گواه، نگرش های ناکارآمد را نشان دادند.

نتایج: نتایج نشان می دهد که نگرش های ناکارآمد می تواند به عنوان يك عامل آسیب پذیر، احتمال گرایش به سوء مصرف مواد را افزایش دهد و در نتیجه شناخت درمانی برای این افراد مؤثر به نظر می رسد.

کلیدواژگان: نگرش های نا کارآمد، سوء مصرف مواد، اضطراب، افسردگی

■ بررسی مقایسه ای رابطه بین راهبردهای مقابله ای و نگرش نسبت به مصرف مواد در

معتادان

دکتر مهرانگیز شعاع کاظمی ص ۷۹

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 301KB]

طرح مساله: پژوهش حاضر، با هدف بررسی ارتباط بین راهبردهای مقابله ای و نگرش معتادان نسبت به مواد انجام گرفته است،

روش: بررسی حاضر با نمونه ای متشکل از یکصد نفر آزمودنی (۵۰ نفر مرد معتاد و ۵۰ نفر مرد غیر معتاد همتا) که در محدوده سنی ۳۴-۲۰ قرار داشتند و در سال ۸۷-۸۶ برای درمان دارویی به مرکز درمانی موسسه مطالعات ملی اعتیاد ایران مراجعه کرده بودند، انجام شد. طرح پژوهشی این تحقیق نیز از نوع توصیفی (علی-مقایسه ای) است. فرضیه اصلی پژوهش رابطه بین راهبردهای مقابله ای و نگرش نسبت به مصرف مواد بود که با استفاده از پرسشنامه های راهبرد های مقابله ای کارور و شیرر و وینتراب (۱۹۸۹)، با ۷۲ سوال که پایایی و اعتبار آن ۰/۶۳ تا ۰/۹۵. و پرسشنامه بررسی نگرش نسبت به مواد، با ۲۰ سوال که ضریب اعتبار آن ۰/۷۳. محاسبه شده بود، صورت پذیرفت. آزمون های آماری مورد استفاده t دو گروه مستقل و خی ۲ بوده است. یافته ها: داده ها حاکی از تفاوت معنادار بین راهبردهای مقابله ای و نگرش مثبت نسبت به مصرف مواد $X^2 = 36/2$ در سطح معناداری $P > 0.001$ است. نتایج: نتایج نیز حاکی از عدم تفاوت معنادار بین راهبردهای مقابله و نوع مصرف مواد است.

کلیدواژگان: راهبردهای مقابله ای، نگرش نسبت به مواد و معتادان

■ پیشگیری از عود مروری بر مدل رفتاری- شناختی مارلات

مجید قربانی ص ۹۱

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 390KB]

پیشگیری از عود ، جزء مهمی از درمان الکلیسم است. این مدل به وسیله مارلات و گوردون پیشنهاد شده است. آنها معتقدند که تعیین کننده های بی واسطه، (برای مثال، موقعیت های پر خطر، مهارت های کنار آمدن ، پیامد انتظارات و تاثیر پرهیز از تخلف) و پیشایندهای پنهان (برای مثال، عوامل سبک زندگی و اشتیاق ها و ولع ها)، می توانند در عود اعتیاد سهیم باشند. همچنین، مدل پیشگیری از عود، راهبردهای مداخله ای جهان و خاص بی شماری را که درمانگر و مراجع، در هر قدم از فرایند عود، با آن مواجه می شوند، یکپارچه می سازد. مداخلات خاص، شامل شناسایی موقعیت های پر خطر برای هر

مرجع و افزایش مهارت های آنان برای کنار آمدن با این موقعیت ها، افزایش خودکارآمدی مراجع، از بین بردن باورهای غلط درباره اثرات الکل، مدیریت لغزش ها و بازسازی ادراکات مراجع، از فرایند عود است. راهبردهای جهانی از جمله، ایجاد تعادل در سبک زندگی مراجع و کمک به آنها در جهت ایجاد علایق مثبت، باعث به کارگیری فنون کنترل محرک ها و فنون مدیریت اشتیاق به مصرف مواد و بسط دادن نقشه های مسیر عود می شود. در این چارچوب، مطالعات چندی، از مدل پیشگیری از عود حمایت نظری و عملی کرده است.

کلیدواژگان: وابستگی به الکل و دیگر مواد، عود و پیشگیری از آن، مدل درمانی شناختی و رفتاری، عوامل خطر، مهارت های کنار آمدن، خود کارآمدی، انتظار از مواد، پرهیز، سبک زندگی، ولع مصرف

■ بحث ویژه : تبیین مفاهیم و موانع توسعه از دیدگاه های مختلف با تاکید بر تاثیر منفی مواد مخدر بر توسعه

فرخ الله شاهبهرامی ص ۱۱۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 277KB]

آیا می توانیم جزء کشورهای توسعه یافته باشیم؟ راه های رسیدن به توسعه کدام است؟ موانع توسعه نیافتگی کدامند؟ این قبیل سئوالات از مهم ترین پرسش هایی است که از زمان تقسیم جهان به دو بخش توسعه یافته و توسعه نیافته در ذهن تقریباً اکثر مردم، بویژه متفکرین، دانشمندان سیاسی و محققین امر توسعه در کشور نقش بسته و هر يك برای دستیابی به توسعه و قرار گرفتن در سطح کشورهای توسعه یافته طرح ها و ایده های مختلفی را که اغلب برگرفته از مطالعات و یافته های کشورهای غربی است ارائه نموده اند. این مسئله از اهمیت خاصی برخوردار است، چرا که از یکسو، متأسفانه مطالعات آکادمیک توسعه ای در سطح نخبگان علمی کشورهای جهان سوم، به جز چند مورد جزئی صورت نگرفته و از سوی دیگر، مطالعات غربی انجام شده را نیز نمی توان به کشورهای جهان سوم و کشورمان تعمیم داد. زیرا شناختی از جهان سوم و کشورمان توسط کشورهای توسعه یافته صورت نگرفته است. این مقاله در صدد پاسخگویی به سئوالات فوق نیست، اما می خواهد برخی از مفاهیم توسعه را به طور مختصر توضیح دهد.

■ چکیده پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکترا ص ۱۲۳

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال دوم، شماره ۶، بهار ۱۳۸۳

۱۹۸ صفحه

ویژه نامه روان شناسی سوء مصرف مواد

فهرست فارسی

English

ص ۱۱

سردبیر

■ سخن

[مشاهده متن](#) [PDF 72KB]

■ بررسی علل اعتیاد به مواد تغییر دهنده خلق و رفتار و روشهای موثر و کارآمد مشاوره اعتیاد

دکتر رحمت اله نورانی پور ص ۱۳

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 258KB]

معتادان به مصرف مشروبات الکلی و سایر مواد تغییر دهنده خلق و خو و رفتار به خاطر رنج جسمانی و روانی که از اعتیاد می برند و نیز به علت تاثیر اعتیاد بر عملکردشان در خانواده، شغل و کار و روابط و تعاملات اجتماعی و همچنین بر اثر فشار اعضای خانواده، کارفرما یا سایر افراد موثر در زندگی شان در صدد هستند که از مصرف مشروبات الکلی و سایر مواد دست بردارند و به ترک آن اقدام کرده و از بازگشت به مصرف مجدد آن خودداری کنند. معتادان به خاطر رنج بدنی و جسمانی در هنگام مصرف نکردن مواد در ابتدا به پزشکان و سپس به روان پزشکان مراجعه کرده اند. ...

کلیدواژگان: علل اعتیاد، مدل ها و نظریه های، درمان غیر دارویی، مشاوره کارآمد،

■ بررسی رابطه بین سبکهای دلبستگی، اعتیاد و نیمرخ روانی افراد معتاد در مقایسه با افراد غیر معتاد (در مراکز خود معرف استان بوشهر) دکتر علیرضا جزایری، محمود دهقانی ص ۵۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 165KB]

تاکید بر روی عوامل موثر در وابستگی مواد و عود مکرر، احتمالاً بیش از هر چیز معطوف به شکل گیری الگوهای دیرپای شخصیتی است و این الگوهای شخصیتی نیز شدیداً متأثر از جهت گیری تحولی شخصیت هستند. همچنین، پژوهش های مختلف نشان داده است که دلبستگی به عنوان يك عامل تحولی نقشی تعیین کننده در شکل دهی الگوهای شخصیتی دارد. از این رو، پژوهش حاضر از يك سوء رابطه بین سبک های دلبستگی را با وابستگی مواد مورد بررسی قرار می دهد و از سوی دیگر به بررسی رابطه بین دلبستگی و اعتیاد با نیمرخ روانی می پردازد. جامعه آماری این پژوهش عبارت است از تمامی مراجعان مرد ۲۰ تا ۳۵ ساله که در سه ماهه تابستان ۱۳۸۱ برای ترك اعتیاد به مراکز خود معرف در استان بوشهر مراجعه کرده اند. گروه نمونه صد نفر از این جامعه آماری را تشکیل می دهد و گروه مقایسه نیز شامل صد نفر دیگر بدون هیچ گونه سابقه سوء مصرف مواد است، که بر اساس متغیرهای کنترل همتا می شوند. ابزارهای این پژوهش، آزمون چند محوری بالینی میلیون- ۲ و پرسشنامه دلبستگی بزرگسال بشارت است. پایایی و اعتبار رضایت بخشی در ادبیات پژوهشی مربوط به این ابزارها گزارش شده است. روش های آماری به کار رفته، شامل آزمون آماری خی دو و تحلیل نیمرخ است. آزمون خی دو برای مقایسه توزیع فراوانی افراد بر اساس سبک دلبستگی در سطح $P<0/05$ معنادار به دست آمد. همچنین، نتایج تحلیل نیمرخ برای بررسی اثر اعتیاد و سبک دلبستگی بر نیمرخ روانی گروه ها در سطح $P<0/01$ معنادار است. به طور خلاصه این پژوهش نشان می دهد که بین سبک دلبستگی و اعتیاد و همچنین بین دلبستگی و اعتیاد با نیمرخ روانی رابطه وجود دارد.

کلیدواژگان: دلبستگی، وابستگی به مواد، نیمرخ روانی

■ مقایسه میزان عزت نفس و سبک های اسنادی در دو گروه از نوجوانان غیر معتاد و معتاد

حامد برماس ص ۶۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 191KB]

پژوهش حاضر به مقایسه میزان عزت نفس و سبک اسناد در دو گروه از نوجوانان غیرمعتاد و معتاد و ارتباط ابعاد مختلف آن با یکدیگر پرداخته است. با استفاده از روش تحقیق علی - مقایسه ای از جامعه نوجوانان در دامنه سنی ۱۵-۱۸ سال، ۵۰ نفر از نوجوانان از مراکز خاص و به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند و با همین تعداد از نوجوانان غیرمعتاد که در برخی از خصوصیات با گروه اول همتا بوده اند، مورد مقایسه قرار گرفتند. پس از جمع آوری داده ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات، با استفاده از آزمون های t و ضریب همبستگی پیرسون، پس از بررسی فرضیه ها، نتایج حاصله به شرح زیر به دست آمد :

- افراد غیرمعتاد دارای اسنادهای درونی ، پایدار و عام تری هستند.

- افراد غیرمعتاد از عزت نفس بالاتری برخوردارند.

- بین ابعاد مختلف سبک اسناد (درونی - بیرونی، پایدار - ناپایدار، ویژه - عام) در وقایع خوشایند و ناخوشایند در هر دو گروه روابط معنی دار وجود دارد.

کلیدواژگان: سوء مصرف مواد مخدر ، عزت نفس ، سبک اسناد

■ مقایسه میزان تحریک جویی در افراد سوء مصرف کننده تریاک و افراد بهنجار

دکتر محمد علی گودرزی ، دانشور رستمی ص ۸۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 157KB]

تحقیقات اخیر نشان داده است که از طریق ارزیابی برخی از متغیرهای شخصیتی می توان به شناسایی افرادی که در معرض خطر اعتیاد به مواد مخدر هستند، پرداخت. شناسایی این افراد می تواند به برنامه ریزان اجتماعی کمک کند که به طور اختصاصی چنین افرادی را در شمول برنامه های پیشگیری خود قرار دهند. هدف تحقیق حاضر مقایسه میزان تحریک جویی افراد سوءمصرف کننده مواد با افراد بهنجار است. از این طریق می توان متغیرهای شخصیتی موثر در گرایش به سوءمصرف مواد را شناسایی کرد. برای این منظور ۳۱ نفر سوءمصرف کننده تریاک با ۳۱ نفر بهنجار از نظر متغیرهای سن، تحصیلات، تحصیلات پدر و تحصیلات مادر همسازي شدند. سپس، پرسشنامه تحریک جویی زاگرن روی آنها اجرا شد. مقایسه میزان تحریک جویی در دو گروه نشان می دهد که افراد سوءمصرف کننده مواد در نمره کلی و خرده مقیاس های تجربه جویی و تنوع طلبی نسبت به گروه بهنجار نمرات بالاتری کسب کرده اند.

کلیدواژگان: اعتیاد ، سوء مصرف مواد ، وابستگی ، تحریک جویی

■ درمان چند وجهی (زیستی، روانی، اجتماعی) سوء مصرف کنندگان هروئین

دکتر مهرانگیز شعاع کاظمی، دکتر طیبه زندی پور ص ۹۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 196KB]

مقاله حاضر گزارش يك تحقيق تجربی با نمونه مورد پژوهش متشکل از ۳۰ مددجوی مرد معتاد به هروئین است که طی سال ۸۳-۱۳۸۲ برای درمان دارویی (متادون) به موسسه تحقیقات ملی اعتیاد ایران مراجعه کرده اند انتخاب شدند. این نمونه آماری با دامنه سنی ۲۳-۳۴ در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) مورد مطالعه قرار گرفتند. این نمونه تحت رواندرمانی های گروهی، خانوادگی و انفرادی مورد بررسی قرار گرفتند. ... کلیدواژگان: سوء مصرف کنندگان هروئین، درمان زیستی، روانی و اجتماعی، رویکرد اجتماعی، متادون، بازگشت

■ بررسی آزمایشی نقش فیلم مستند و کاریکاتور با محتوای ضد اعتیاد در تغییر نگرش دانش

آموزان دختر و پسر دبیرستانی منطقه ۷ تهران نسبت به اعتیاد و مقایسه آنها

خیراله آدرینواز، دکتر حسین آزاد ص ۱۱۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 243KB]

در این پژوهش تاثیر فیلم و کاریکاتور بر نگرش دانش آموزان نسبت به اعتیاد مورد بررسی قرار گرفته است. تعداد ۱۲۴ نفر از دانش آموزان دبیرستانی منطقه ۷ تهران (۶۱ نفر پسر و ۶۳ نفر دختر) با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. آزمودنی ها در هر يك از جنس ها، به طور تصادفی در ۳ گروه ۲۱ نفری شامل گروه های کنترل، کاریکاتور و فیلم مستند جایگزین شدند. همه گروه ها به وسیله مقیاس نگرش سنج اعتیاد (فرم الف) پیش آزمون شدند. سپس به گروه های آزمایشی، متغیرهای مستقل فیلم و کاریکاتور ارایه شد ولی به گروه کنترل هیچ متغیری ارایه نشد. سرانجام به فاصله ۲ هفته همه گروه ها به وسیله مقیاس نگرش سنج اعتیاد (فرم ب) مورد پس آزمون قرار گرفتند. فرضیه های پژوهش با استفاده از آزمون های t همبسته، تحلیل واریانس دو طرفه و آزمون تعقیبی توکی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که فیلم و کاریکاتور در تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به اعتیاد موثر بودند و همچنین تاثیر فیلم در تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به اعتیاد متفاوت از تاثیر کاریکاتور بود، ولی تاثیر فیلم و کاریکاتور در تغییر نگرش دانش آموزان دختر و پسر متفاوت نبودند.

کلیدواژگان: فیلم مستند، اعتیاد، نگرش، دانش آموزان، دختر، پسر، دبیرستان تهران

- بحث ویژه؛ پیشگیری از مصرف مواد در کودکان و نوجوانان
دکتر فرهاد طارمیان ص ۱۴۳

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال ششم، شماره ۲۴، زمستان ۱۳۹۱

فهرست فارسی

English

▪ سخن اول ص ۷

[مشاهده متن](#) [PDF 40KB]

▪ مقایسه و رابطه بین استرس با ولع مصرف در وابستگان به مواد افیونی و صنعتی سیده فاطمه پورسید موسایی، سید ولی ا... موسوی، سید موسی کافی صص ۹-۲۶

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 361KB]

هدف: نظر به اهمیت نقش عوامل استرس زا و محرك در جریان و شدت ولع مصرف، این پژوهش با هدف بررسی ارتباط بین این عوامل با تجربه ولع مصرف در وابستگان به مواد در شش گروه (کشیدن تریاک، استنشاق هروئین، کشیدن هروئین، تزریق هروئین، کشیدن مت آمفتامین، کشیدن کراک) انجام شده است.

روش: در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی ۱۹۵ نفر آزمودنی مرد معتاد در شش گروه که طی ۱۰ ماه در سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۰ به مراکز ترک اعتیاد شهرستان رشت مراجعه نموده بودند به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه سنجش فشار روانی مارکهام و پرسشنامه ولع مصرف لحظه ای فرانکن و آزمون کامپیوتری شاخص های تصویری برای سنجش شدت ولع مصرف بود.

یافته ها: نتایج نشان داد که بین استرس با ولع مصرف القائی و بین استرس با ولع مصرف

لحظه اي رابطه آماري مثبت و معني داري وجود دارد. همچنين، معلوم شد كه بين مصرف كنندگان مختلف در ميزان استرس و ولع مصرف القائي و ولع مصرف لحظه اي تفاوت معناداري وجود دارد. از طرفي ديگر، ميانگين نمرات استرس، ولع مصرف القائي و ولع مصرف لحظه اي در گروه آزمودني هاي مصرف كننده مت آمفتامين به ميزان معناداري بالاتر از بقيه گروه هاي مصرف كننده بود.

نتيجه گيري: با توجه به يافته هاي پژوهش، استرس مي تواند عامل پيش بيني كننده مهمي براي ميزان ولع مصرف در وابستگان به مواد باشد. بنا بر اين، توجه به اين جنبه ها مي تواند به انتخاب درمان مناسب روان شناختي جهت كنترل ولع مصرف منجر شود.

كليدواژگان: استرس، ولع مصرف مواد، وابستگي به مواد

■ مقايسه اثربخشي روان درماني گروهي مبتني بر پذيرش و تعهد و ذهن آگاهي بر ميزان ولع مصرف و تنظيم شناختي هيجان در مصرف كنندگان شيشه احمدرضا كياني، نظام الدين قاسمي، علي پورعباس صص ۲۷-۳۶
▼ [چكيده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 265KB]

هدف: امروزه درمان هاي موج سوم در روان درماني به جاي چالش با شناخت ها، بر آگاهي و پذيرش افراد از احساسات و هيجان ها و شناخت ها و رفتارها تاكيد دارند. به همين دليل پژوهش حاضر با هدف مقايسه اثربخشي روان درماني گروهي مبتني بر پذيرش و تعهد و ذهن آگاهي بر ميزان ولع مصرف و تنظيم شناختي هيجان در مصرف كنندگان شيشه انجام شده است.

روش: پژوهش از نوع كارآزمائي باليني با پيش آزمون، پس آزمون و پيگيري است. جامعه آماري كلييه مصرف كنندگان مواد شيشه شهر بهارستان اصفهان بود. گروه مصرف كننده مواد، شامل ۳۴ مصرف كننده ماده شيشه بودند كه از بين افراد مراجعه كننده به مركز درمان اعتياد بهارستان به روش نمونه گيري گلوله برفي انتخاب شدند و به روش نمونه گيري تصادفي در دو گروه درمان مبتني بر پذيرش و تعهد و درمان مبتني بر ذهن-آگاهي قرار گرفتند. افراد هر دو گروه به صورت همزمان و جداگانه تحت دوازده جلسه مداخلات درماني به صورت هفته اي دو جلسه و در انتها هفته اي يك جلسه و به مدت دو ساعت در هر جلسه قرار گرفتند. آزمودني هاي دو گروه به كمك آزمون سنجش شدت ولع مصرف شيشه و پرسشنامه تنظيم شناختي هيجان در سه مرحله پيش آزمون، پس آزمون و پيگيري مورد ارزيابي قرار گرفتند.

يافته ها: يافته هاي حاصل از پژوهش نشان داد كه دو گروه درماني بر شدت ولع مصرف

در دو مرحله پس از آزمون و پیگیری تاثیر معناداری داشتند. همچنین در مقایسه اثربخشی این دو درمان بر ابعاد نه گانه تنظیم شناختی هیجان تفاوت معناداری مشاهده نشد و هر دو درمان به یک میزان بر شاخص-های شناختی تنظیم هیجان تاثیرگذار بودند.

نتیجه گیری: می توان گفت که درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد و ذهن آگاهی به دلیل مولفه های مشترک درمان در کاهش آسیب های روانی ناشی از مصرف آفتامین ها موثر است.

کلیدواژگان: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، روان درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی، تنظیم شناختی هیجان، ولع مصرف، آفتامین

■ ساخت و اعتباریابی پرسشنامه نگرش سنج مواد مخدر در دانش آموزان سال سوم راهنمایی و مقطع متوسطه کشور
علی محمدرضایی، علی دلور، محمود نجفی صص ۳۸-۵۴
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 314KB]

هدف: هدف از تحقیق حاضر ساخت پرسشنامه نگرش سنج مواد مخدر و تعیین اعتبار و پایایی آن بود.

روش: ۶۱۰۸ نفر از دانش آموزان سال سوم راهنمایی و مقطع متوسطه در سراسر ایران پرسشنامه نگرش سنج مواد مخدر را تکمیل نمودند. اعتبار مقیاس با استفاده از روش تمایز گروهی و تحلیل عوامل تائیدی بررسی شد.
یافته ها: نتایج روش تمایز گروهی نشان داد که سوالات توانایی تفکیک مصرف کنندگان سابق مواد مخدر را از مصرف کنندگان کنونی و همچنین از افراد سالم دارا می باشد. بر اساس نتایج تحلیل عاملی نیز پنج عامل استخراج گردید. این عوامل با توجه به مبانی نظری تحقیق و محتوای سوالات قرار گرفته روی عوامل تحت عناوین علاقه به مصرف، نگرش به خطرات، نگرش به اثرات فیزیولوژیکی، نگرش به اثرات روانی و نگرش به اثرات اجتماعی مواد مخدر نامگذاری گردید. پایایی مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کراباخ برآورد گردید. حداقل پایایی در مقیاس اثرات فیزیولوژیکی مواد مخدر ($\alpha=0.77$) و حداکثر آن در مقیاس علاقه به مصرف مواد مخدر ($\alpha=0.86$) به دست آمد. در کل، ضرایب اعتبار و پایایی به دست آمده بسیار رضایت بخش بود.
نتیجه گیری: طبق نتایج این تحقیق، پرسشنامه نگرش سنج مواد مخدر واجد شرایط لازم برای تشخیص نگرش به مواد مخدر در بین دانش آموزان سال سوم راهنمایی و مقطع متوسطه ایران می باشد.

کلیدواژگان: نگرش، مواد مخدر، ویژگی های روان سنجی، ساختار عاملی

- مقایسه حل تعارض و کیفیت زندگی معتادان به تریاک با معتادان به مواد محرک طیبه عاملی، خدیجه ابوالمعالی، بهشته میرزایی صص ۶۸-۵۶
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 325KB]

هدف: پژوهش حاضر با هدف، مقایسه حل تعارض و کیفیت زندگی معتادان به تریاک با معتادان به مواد محرک انجام گرفت. به روش: بدین منظور ۷۴ نفر معتاد به تریاک و ۷۴ نفر معتاد به مواد محرک به شیوه خوشه ای تصادفی از سه کلینیک در مناطق ۶ و ۱۱ انتخاب شدند و به وسیله پرسشنامه های حل تعارض و پرسشنامه کیفیت زندگی مورد ارزیابی قرار گرفتند. **یافته ها:** نتایج نشان داد که بین حل تعارض و کیفیت زندگی افراد معتاد به تریاک با افراد معتاد به مواد محرک تفاوت معناداری وجود دارد. بدین معنا که به جز خرده مقیاس مثبت نگری، در سایر خرده مقیاس ها در آزمون حل تعارض (فضا و موقعیت، شفاف سازی دریافت ها و برداشت ها، توجه به نیازها به جای خواسته ها، توزیع قدرت دو طرفه، تمرکز اولیه بر آینده و بعد تمرکز بر یادگیری از گذشته ها، ارائه گزینه ها برای نفع طرفین، تئوین گام های عملی و مقدر، ملاحظات احتیاطی) تفاوت معنادار به دست آمد. همچنین، در تمامی خرده مقیاس های آزمون کیفیت زندگی (کارکرد فیزیکی، محدودیت فیزیکی، محدودیت عاطفی، انرژی و نشاط، سلامت عاطفی، عملکرد اجتماعی و سلامت عمومی) به جز خرده مقیاس درد تفاوت معنادار به دست آمد. **نتیجه گیری:** به نظر می رسد افراد وابسته به تریاک از شیوه های حل تعارض مناسب تری استفاده می کنند و از کیفیت زندگی بهتری نسبت به افراد وابسته به مواد محرک برخوردارند.

کلیدواژگان: حل تعارض، کیفیت زندگی، تریاک، مواد محرک

- اثربخشی آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی رفتاری بر کاهش اضطراب معتادان مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر زهرا لك، آمنه معاضدیان، سیدعلی حسینی المدنی، معصومه صداقت، سمیرا عامری صص ۸۴-۷۰

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 256KB]

هدف: این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی مدیریت استرس به شیوه شناختی- رفتاری گروهی بر کاهش اضطراب معتادان مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر انجام شده است. روش: پژوهش حاضر از تحقیقات نیمه تجربی با طرح پیش آزمون، پس آزمون با گروه

گواه است. با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس، ۲۴ نفر معتاد که نمره بالایی در پرسشنامه اضطراب فراگیر و پرسشنامه اضطراب، افسردگی و استرس کسب کرده بودند و مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر تشخیص داده شده بودند انتخاب شدند. نمونه های پژوهش پس از همگن شدن به صورت تصادفی به دوگروه آزمایش و گواه تقسیم شدند. گروه آزمایش، تحت آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری طی ۱۰ جلسه قرار گرفتند و گروه گواه تحت هیچ برنامه آموزشی قرار نگرفت.

یافته ها: نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس حاکی از اثربخشی آموزش مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری در کاهش اضطراب و اضطراب فراگیر گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه می باشد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج فوق که نشان دهنده اثربخشی درمان مدیریت استرس به شیوه شناختی-رفتاری بر اضطراب و اضطراب فراگیر است، می توان از این شیوه درمانی به عنوان یک درمان اثربخش بر کاهش اضطراب و اضطراب فراگیر معتادین استفاده نمود.

کلیدواژگان: مدیریت استرس، شناختی، رفتاری، اضطراب، اضطراب فراگیر، معتادان

■ مقایسه میزان سرمایه اجتماعی در جوانان معتاد و غیرمعتاد
علی رضا حیدرنژاد، عبدالرضا باقری بنجار، علی اصائلو صص ۸۶-۹۴
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 214KB]

هدف: هدف تحقیق حاضر، مقایسه میزان سرمایه اجتماعی در بین جوانان معتاد و غیرمعتاد شهر مشهد می باشد.

روش: روش تحقیق از نوع توصیفی-پیمایشی بوده است. نمونه پژوهش شامل ۱۶۰ نفر معتاد و ۱۶۰ نفر غیرمعتاد بودند که به شیوه نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. افراد غیرمعتاد با توجه به سن و وضعیت تاهل با گروه معتاد همتا شدند. ابزار اندازه گیری پرسشنامه محقق ساخته سرمایه اجتماعی بود.

یافته ها: نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی جوانان معتاد به طور معناداری پایین تر از جوانان غیرمعتاد است. همچنین، میزان مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و شبکه روابط اجتماعی جوانان معتاد به طور معناداری پایین تر از جوانان غیرمعتاد بود. از دیگر نتایج این پژوهش این بود که شاخص روابط خانوادگی و دوستانه بیشترین قابلیت تمییز را در بین جوانان معتاد و غیرمعتاد دارد.

نتیجه گیری: با توجه به تأثیر مثبت مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و شبکه روابط اجتماعی بر افراد غیرمعتاد باید شرایط و بستر های مناسب برای سوق دادن جوانان معتاد

به درگیر شدن در رویدادهای اجتماعی مانند گسترش سازمان ها و انجمن های داوطلبانه و غیر دولتی نظیر انجمن های مردم نهاد بهای بیشتری داده شود.

کلیدواژگان: سرمایه اجتماعی، اعتماد، مشارکت، روابط اجتماعی، معتاد، غیر معتاد

ص ۹

سردبیر

■ سخن

[مشاهده متن](#) [PDF 116KB]

■ اثر بخشی گروه درمانی به روش تحلیل رفتار متقابل بر پیشگیری از عود افراد سم زدایی شده

سید موسی کافی ، رحیم ملازاده اسفنجانی ، مرتضی نوری ، ایرج صالحی ص ۱۱

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 229KB]

مقدمه: پدیده اعتیاد در افراد سم زدایی شده، یکی از معضلات مهم درمانی برای سوء مصرف مواد است. هدف این پژوهش بررسی تاثیر گروه درمانی به روش تحلیل رفتار متقابل بر پیشگیری از بازگشت افراد سم زدایی شده می باشد. روش: این پژوهش به صورت آزمایشی با گروه کنترل نابرابر انجام گرفت. با استفاده از نمونه گیری در دسترس و از افراد سم زدایی شده مراجعه کننده به مرکز دولتی درمانی نگهدارنده با متادون شهرستان بجنورد، ۲۴ نفر به دو گروه آزمایش و کنترل (هر گروه ۱۲ نفر) تقسیم شدند. هر دو گروه در پیش آزمون، مقیاس پیش بینی از بازگشت رایت و همکاران را کامل کردند و پس از انجام گروه درمانی با گروه آزمایش، پس آزمون و پس از ۵ ماه، آزمون پیگیری از هر دو گروه گرفته شد. در هنگام تکمیل آزمون پیگیری، مرفین چک نیز انجام گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون t مستقل و تحلیل کواریانس استفاده شد.

یافته ها: نتایج آزمون t نشان داد که از لحاظ میزان وسوسه و احتمال مصرف مواد بین دو گروه تفاوت معنی داری در مرحله پیش آزمون وجود نداشت. تحلیل کواریانس نیز نشان داد که از لحاظ وسوسه مصرف بین دو گروه تفاوت معنی داری در پس آزمون و مرحله پیگیری وجود دارد، اما این تفاوت برای احتمال مصرف مواد معنی دار نبود.

نتیجه گیری: طبق نتایج این پژوهش، گروه درمانی به روش تحلیل رفتار متقابل ممکن است از لحاظ وسوسه مصرف مواد در افراد سم زدایی شده مؤثر باشد و می تواند مورد توجه متخصصان قرار گیرد.

کلیدواژگان: گروه درمانی، تحلیل رفتار متقابل، عود، افراد سم زدایی شده

■ اثربخشی گروه درمانی شناختی رفتاری کنترل تکانه بر کاهش تکانشگری، ولع مصرف و شدت اعتیاد در معتادان مصرف کننده کراک روح ... حدادی، رضا رستمی، عباس رحیمی نژاد، سعید اکبری زردخانه ص ۲۹

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 271KB]

مقدمه: پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی گروه درمانی شناختی - رفتاری کنترل تکانه بر کاهش تکانشگری، ولع مصرف و شدت اعتیاد در معتادان مصرف کننده کراک بود. روش: در یک پژوهش نیمه آزمایشی ۳۰ نفر از معتادان مصرف کننده کراک که در یکی از مراکز ترک اعتیاد(تهران) دوره درمان نگهدارنده با داروی متادون را سپری می کردند، با اجرای مصاحبه اولیه و در نظر گرفتن معیارهای ورود انتخاب شدند. سپس این تعداد به طور تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل گمارده شدند. گروه آزمایش هم از داروی متادون، و هم از درمان کنترل تکانه به شیوه گروهی به مدت ۸ جلسه ۶۰ دقیقه ای بهره بردند. اما گروه کنترل تنها داروی متادون را استفاده کرده و مداخله دیگری را دریافت نکردند. همه شرکت کنندگان در پژوهش در مرحله پیش از مداخله و بلافاصله پس از آن، هر سه مقیاس تکانشگری بارت، ولع مصرف تیفانی و شاخص شدت اعتیاد را تکمیل کردند. برای تحلیل داده ها از تحلیل کواریانس چند متغیره استفاده شد. **یافته ها:** نتایج گویای معنا داری تفاوت دو گروه در زیرمقیاس های تکانشگری، ولع مصرف و شدت اعتیاد (به غیر از زیرمقیاس وضعیت طبی، وضعیت شغلی، وضعیت حقوقی و وضعیت خانوادگی) بود. **نتیجه گیری:** می توان بیان کرد درمان گروهی کنترل تکانه بر کاهش تکانشگری، ولع مصرف و شدت اعتیاد در معتادان مصرف کننده کراک مؤثر بوده است.

کلیدواژگان: زمان کنترل تکانه، تکانشگری، ولع مصرف، شدت اعتیاد، درمان نگهدارنده با متادون

■ کارآزمایی بالینی جهت بررسی تاثیر اولانزاپین در درمان نگهدارنده وابستگی به مواد افیونی

آنرخش مكري ، جمال شمس ، امير هوشنگ باقري ولوجردي ، هدايت صحرايي ، محبوبه يعقوبي ، حامد اختياري ص ۵۳

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 1503KB]

مقدمه: در تحقیق حاضر محققان به بررسی تاثیر الانزایین بر کاهش عود سوء مصرف در افرادی که مبتلا به بیماری دیگری جز وابستگی به مواد افیونی نیستند می پردازند. **روش:** این مطالعه به صورت کارآزمایی بالینی تصادفی (RCT) طراحی گردید. جامعه مورد مطالعه مردان وابسته به مواد افیونی (بر اساس معیارهای تشخیصی DSM-IV-TR) مراجعه کننده به درمانگاه اعتیاد مرکز ملی مطالعات اعتیاد بودند. بیماران در طی ۷ تا ۱۰ روز با استفاده از کلونیدین، کلونازپام، دیسکلومین و NSAIDs به صورت سرپایی سمزدایی شدند. در مرحله دوم، از بین بیماران مرد مراجعه کننده، افراد واجد شرایط ورود به طرح انتخاب شدند. فرم های اطلاعاتی جمعیت شناختی، رضایت نامه شرکت در طرح و پرسشنامه شدت اعتیاد (ASI) و تست های افسردگی بک و خودسنجی زونگ تکمیل گردید. ۴۰ نفر از افراد حائز شرایط در دو گروه مورد و شاهد قرار گرفتند (هر گروه ۲۰ نفر). تخصیص تصادفی نمونه ها به دو گروه درمان فعال (با پانزده میلی گرم الانزایین) و دارونما به روش بلوک بندي انجام شد. مطالعه ۸ هفته ادامه یافت. **یافته ها:** نتایج حاکی از آن بود که بیماران هر دو گروه مورد بررسی در طول زمان، کاهش تمامی شاخص های ASI را نشان دادند ولی بین دو گروه مورد مطالعه از نظر میزان این کاهش در طول زمان تفاوت معنی داری مشاهده نشد. در مقایسه میزان بروز افسردگی و اضطراب بر حسب معیارهای بک و زونگ در حالت پایه و مراحل پیگیری بعد از مداخله در هر دو گروه با در نظر گرفتن فاکتور زمان تفاوت آماری معنی داری وجود داشت، ولی بین دو گروه در طول زمان پیگیری تفاوت معنی داری وجود نداشت. از نظر تعداد دفعات و زمان میل به مصرف مواد در هر دو گروه مورد مطالعه در حالت پایه و مراحل پیگیری برحسب فاکتورهای زمان تفاوت معنی داری یافت شد. ولی بین دو گروه در طول زمان پیگیری تفاوت معنی داری وجود نداشت. با گذشت زمان احتمال بقاء در درمان کاهش یافته و از نظر آماری تفاوت معناداری بین دو روش وجود داشت. **نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه کارآیی الانزایین در درمان نگهدارنده مواد افیونی را تایید نمی نماید.

کلیدواژگان: الانزایین، عود، درمان نگهدارنده، وابستگی به مواد افیونی

■ کاربرد تئوری عمل منطقی در پیشگیری از سوء مصرف اکستازی در دانشجویان

مجید براتی ، حمید ... وردی پور ، بابک معینی ، عبدا... فرهادی نسب ، حسین محبوب ،
فرزاد جلیلیان ص ۷۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 274KB]

مقدمه: این مطالعه با هدف تعیین اثربخشی برنامه آموزشی مبتنی بر تئوری عمل منطقی در پیشگیری از سوء مصرف اکستازی در بین دانشجویان شهر همدان انجام گردید. روش: پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی بود که روی ۱۴۰ نفر از دانشجویان دانشگاه های شهر همدان انجام شد. روش نمونه گیری از نوع تصادفی ساده بود که با تخصیص تصادفی به دو گروه مداخله و شاهد تقسیم و وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد در دو بخش کلی آگاهی از عوارض سوء مصرف اکستازی و سازه های تئوری عمل منطقی بود که قبل و ۲ ماه بعد از انجام مداخله آموزشی توسط دانشجویان تکمیل گردید.

یافته ها: نتایج نشان داد که در بین سازه های تئوری عمل منطقی، هنجارهای انتزاعی قویترین پیش بینی کننده سوء مصرف اکستازی بود. اختلاف معنی داری برای میانگین نمرات سازه های این تئوری از قبیل نگرش نسبت به مصرف، هنجارهای انتزاعی ترغیب کننده و قصد مصرف اکستازی در گروه های مداخله و شاهد به دست آمد. همچنین ارتباط معنی داری بین بهره گیری از مداخله آموزشی در افزایش آگاهی دانشجویان از پیامدهای سوء مصرف اکستازی بین گروه مداخله و گروه شاهد مشاهده گردید. **نتیجه گیری:** با توجه با یافته های پژوهش چنین استنباط می شود که آموزش اختصاصی بر اساس تئوری عمل منطقی در بهبود نگرش، هنجارهای انتزاعی و قصد رفتاری دانشجویان موثر بوده است، لذا پیشنهاد می گردد از این الگو در آموزش پیشگیری از سوء مصرف مواد استفاده گردد.

کلیدواژگان: اکستازی، سوء مصرف مواد، تئوری عمل منطقی، دانشجویان

■ الگویابی زیستی روانی معنوی در افراد وابسته به مواد و تدوین برنامه مداخله برای ارتقای تاب آوری مبتنی بر روایت شناسی شناختی و روان شناسی مثبت نگر عزت ا... کردمیرزانیکوزاده ، احمد برجعلی ، حسین اسکندری ، فرامرز سهرابی ، علی دلاور ص ۹۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 442KB]

مقدمه: در طول چند دهه گذشته، پژوهش ها در خصوص سوء مصرف و وابستگی به مواد، از نگاه صرف به عوامل خطرآفرین به سوی عوامل حفاظتی تغییر جهت داده است. از سوی دیگر، در طول دو دهه گذشته مفهوم تاب آوری در حوزه روان شناسی تحولی توجه ای روزافزون کسب کرده است. چرخش تمرکز از خطر به تاب آوری به واسطه

ناکامی تاکید بر شناسایی عوامل خطر آفرین ناشی می شود. روش: جامعه پژوهش شامل، کلیه معتادین مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر تهران بود که از بین آنها نمونه ای با روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شد. نمونه در مجموع ۳۱۹ نفر (مذکر)، شامل دو گروه افراد وابسته به مواد (۱۵۰ نفر) و غیر وابسته به مواد (۱۶۹ نفر) بود که از این تعداد پرسشنامه های ناقص حذف و در نهایت ۱۲۶ پرسشنامه از معتادان و ۱۰۸ پرسشنامه از افراد سالم مورد تحلیل قرار گرفت. جهت تعیین برازش مدل بر اساس متغیرهای فرض شده در پژوهش، با استفاده از نرم افزار LISREL ابتدا، رابطه متغیرهای بنیادین اولیه با متغیرهای درون زاد نهایی بررسی شد. در ادامه، رابطه متغیرهای پایه با متغیرهای واسطه ای بررسی شد و در نهایت، رابطه متغیر واسطه ای با متغیر درون زاد با کنترل متغیر برون زاد تعیین شد. یافته ها: نتایج نشان داد مدل پیش بینی شده برای تاب آوری در برابر مواد برازش لازم را داشت.

نتیجه گیری: در این تحقیق برنامه ای مبتنی بر مدل زیستی روانی معنوی جهت مداخلات آموزشی برای افزایش تاب آوری افراد معتاد، تدوین شد.

کلیدواژگان: شیوه زندگی، ویژگی های سرشت و منش، هوش هیجانی، معنویت و دین داری

■ آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در خصوص پیشگیری از مصرف اکستازی
میترا نوالفقاری ، مانا حکمت ص ۱۱۵
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 220KB]

مقدمه: در سال های اخیر، اکستازی به علت خواص تحریک کننده و توهم زایی، طرفداران بی شماری در میان نوجوانان و جوانان پیدا کرده است. هدف از پژوهش حاضر بررسی آگاهی و نگرش و عملکرد دانش آموزان در خصوص پیشگیری از مصرف اکستازی بود.

روش: این پژوهش توصیفی تحلیلی روی ۴۰۰ نفر از دانش آموزان دختر مدارس دولتی روزانه منطقه ۱۷ شهر تهران انجام شد. نمونه به صورت خوشه ای تصادفی انتخاب شده و آگاهی، نگرش و عملکرد آنها توسط پرسشنامه محقق ساخته ای، که روایی و پایایی آن سنجیده شد، مورد بررسی قرار گرفت. یافته ها: نتایج نشان داد که بیشترین درصد دانش آموزان (۴۱٪) آگاهی پایین و (۵۶٪) نگرش مثبت و (۵۵/۷٪) عملکرد خوب در خصوص پیشگیری از مصرف اکستازی

دارند. بین آگاهی و نگرش، آگاهی و عملکرد و نگرش و عملکرد رابطه معنی داری یافت شد. همچنین بین برخی از مشخصات جمعیت شناختی و عمومی با آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در خصوص پیشگیری از مصرف اکستازی ارتباط معنی دار مشاهده شد.

نتیجه گیری: با توجه به این که سطح آگاهی دانش آموزان نسبت به مصرف اکستازی پایین است، از این رو ضرورت مداخلات مناسب آموزشی در جهت بالا بردن دانش این گروه در معرض خطر بیش از پیش روشن می شود. کلیدواژگان: آگاهی، نگرش، عملکرد، پیشگیری، اکستازی

■ وضعیت حافظه شرح حال در سه گروه از پسران؛ افسرده، افسرده دارای سوء مصرف مواد و سالم

الهه بی غم لعل آبادی ، علیرضا مرادی ،فریدون یاریاری ، ولی ا... رضانی ص ۱۲۹

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 219KB]

مقدمه: هدف این پژوهش بررسی کلی گویی حافظه شرح حال در نوجوانان پسر افسرده دارای سوء مصرف مواد، افسرده و سالم بود. روش: نمونه مورد بررسی ۷۶ نفر (۲۵ نفر با تشخیص افسردگی، ۲۵ نفر افسرده دارای اختلال سوء مصرف مواد و ۲۶ نفر عادی) از نوجوانان کرمانشاه بودند که گروه ها از لحاظ سن، جنس، میزان تحصیلات و وضعیت تاهل همسانسازی شدند. برای ارزیابی حافظه شرح حال از آزمون حافظه شرح حال ویلیامز و برادبنت (۱۹۸۶) بهره گرفته شد. در تجزیه و تحلیل داده ها، از شاخص آماری مان ویتنی استفاده گردید.

یافته ها: نتایج نشان داد که نوجوانان افسرده، در مقایسه با گروه کنترل (افراد سالم) در بازیابی حافظه شرح حال، میزان کلی گویی بیشتری دارند. نوجوانان افسرده دارای سوء مصرف مواد، نسبت به نوجوانان سالم، از لحاظ میزان کلی گویی حافظه شرح نمرات بیشتری کسب کردند. میزان کلی گویی حافظه شرح حال نوجوانان و جوانان افسرده بالاتر از نوجوانان افسرده دارای سوء مصرف مواد بود. **نتیجه گیری:** نتایج حاکی از آن است که کلی گویی حافظه شرح حال یک خصیصه مهم برای افسردگی، تداوم و عود مجدد آن محسوب می شود.

کلیدواژگان: افسردگی، حافظه شرح حال، سوء مصرف مواد، نوجوان

■ معرفی پایان نامه های حمایت شده ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری ص ۱۴۷

فصلنامه
اعتیاد
پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی)
به زبان فارسی

سال سوم، شماره ۹، بهار ۱۳۸۸

فهرست فارسی

English

■ سخن سردبیر/ تلاش برای تبدیل تهدیدها به فرصت ص ۱
مشاهده متن [PDF 71KB]

■ مطالعه مقاله نگاری سی سال مقالات پژوهشی اعتیاد کشور
دکتر آفرین رحیمی موقر، دکتر وناد شریفی، دکتر محمدرضا محمدی، دکتر علی
فرویدیان، دکتر الهه سهیمی ایزدیان، دکتر رضا راد گودرزی، دکتر علی اکبر نجاتی
صفا، نغمه منصوری ص ۳
چکیده مشاهده متن [PDF 189KB]

طرح مسئله: در جهان، در طول دهه های گذشته دانش تولید شده در زمینه اعتیاد رشد قابل توجهی داشته است. هدف اصلی این تحقیق بررسی ویژگی های مهم تولید علم در زمینه اعتیاد در کشور از طریق بررسی مقالات چاپ شده در مجلات علمی داخلی و خارجی طی سی سال گذشته بوده است.

روش: برای انجام این پژوهش از بانک مقالات پژوهشی بهداشت روان کشور (IranPsych) که شامل مقالات پژوهشی روانپزشکی، روانشناسی و علوم عصب پایه است استفاده شد. این مطالعه به بررسی مقالاتی محدود شد که در یک دوره سی ساله، از سال ۱۳۵۲ تا ۱۳۸۱ (۱۹۷۳ تا ۲۰۰۲ میلادی) منتشر شده اند. مقالات از نظر اطلاعات مقاله نگاری شامل ویژگی های مجلات، نویسندگان، سازمانها و منبع حمایت مالی پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند. جمع آوری اطلاعات توسط شش روانپزشک و روانشناس آموزش دیده انجام شد.

یافته ها: در طی این ۳۰ سال، ۲۱۸ مقاله مرتبط با مصرف مواد و اعتیاد به چاپ رسیده اند. حدود نیمی از این مقالات در دو سال آخر منتشر شده بودند. نزدیک به نیمی از مقالات در مجلات پزشکی فارسی زبان و بیش از یک سوم دیگر در مجلات خارجی چاپ شده اند.

در مجموع، ۴۴۹ نفر نویسنده در نوشتن این مقالات مشارکت کرده بودند که حدود ۸۰ درصد تنها دارای يك مقاله بوده اند. نیمی از ۲۱۸ مقاله تنها توسط ۱۵ نفر (۳/۳ درصد) از نویسندگان نوشته شده بود. از میان نویسندگان مقالات، بیشترین میزان دارای دکترای پزشکی بوده و اغلب از دانشگاه های علوم پزشکی کشور بوده اند. هیچکدام از این پژوهش ها از حوزه صنعت، حمایت مالی دریافت نکرده بودند.

نتیجه گیری: در سالهای گذشته رشد انتشار مقالات در زمینه اعتیاد چشمگیر بوده است؛ لیکن با توجه به شیوع اعتیاد در کشور و بهبود ساختارهای علمی و اجرایی، سهم کشور در تولید دانش اعتیاد جهان ناچیز است. این یافته ها ضرورت برنامه ریزی سیستماتیک برای تربیت پژوهشگران و ارتقای پژوهش را مطرح می نماید. هم چنین مداخله بیشتر متخصصین علوم اجتماعی در پژوهش اعتیاد و انتشار نتایج آنها توصیه می شود.

کلیدواژگان: سوء مصرف مواد، اعتیاد، انتشارات، مقاله نگاری، ایران

■ ابعاد مشکلات شخصی - ارتباطی زنان دارای همسر معتاد: چشم اندازی به برنامه توانبخشی همسران مبتلایان به اعتیاد
 دکتر پروانه محمدخانی ص ۱۷

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 202KB]

طرح مساله: اعتیاد به صورت مستقیم و غیر مستقیم از طریق وابسته نمودن فرد به مصرف مواد مخدر، تزلزل بنیادهای اخلاقی را در پی دارد که از جمله این پیامدها افزایش جرم، جنایت و خشونت است. بی شک قربانیان این مشکلات در درجه اول افراد خانواده و نزدیکان مبتلایان است که آن ها را خواسته یا ناخواسته با این پیامد ها مواجه می سازد.

روش: پژوهش حاضر در چارچوب مطالعات پس رویدادی و به صورت مقطعی با هدف تعیین آسیبهای شخصی - ارتباطی زنانه که همسران آن ها مبتلا به اختلال وابستگی به مواد بودند از طریق فراهم ساختن امکان مقایسه آن ها با زنانه که همسرانشان هیچگونه ابتلایی به اعتیاد نداشتند انجام شد. آزمودنیهای پژوهش را ۱۸۶ زن دارای همسر معتاد(با میانگین سنی ۳۶ و انحراف معیار ۹ سال)، یعنی همسر کسانی که به دلیل مصرف مواد حداقل يك بار تحت درمان اعتیاد قرار گرفته و به منظور دریافت کمکهای حرفه ای(آذرماه الی اسفند ماه ۱۳۸۶) به مراکز درمان سرپایی اعتیاد شهر تهران مراجعه کرده بودند و ۱۷۳ زن دارای همسر غیر معتاد(با میانگین سنی ۳۵ و انحراف معیار ۸ سال) از بین زنان اقوام، همسایگان و دوستان گروه مورد تشکیل می دادند. آزمودنیهای هر دو گروه برای ورود به مطالعه و اطمینان از مطابقت با ملاکهای ورود و خروج پژوهش مورد مصاحبه بالینی قرار گرفتند.

داده های پژوهش با استفاده از پرسشنامه نیمرخ مشکلات شخصی-ارتباطی(استراس و

همکاران، ۱۹۹۹)، و پرسشنامه محقق ساخته برای برخی متغیر های دموگرافیک جمع آوری شد.

یافته ها: داده ها تفاوت دو گروه را در همه زیر مقیاسهای پرسشنامه نیمرخ مشکلات شخصی - ارتباطی به غیر از زیر مقیاس حسادت نشان داد. مقایسه مشکلات شخصی- ارتباطی دو گروه از طریق تحلیل نیمرخها نشانگر تفاوت دو گروه بود. به این معنی که مشکلات شخصی مانند نشانگان ویژگیهای شخصیت ضد اجتماعی و مرزی، نشانگان افسردگی و استرس، احساس خصومت و گرایشات خشونت بار، تجربه آزار و مورد غفلت قرار داشتن به طور معنا دار در زنان دارای همسر معتاد بیشتر بود. همینطور برای مشکلات ارتباطی، تفاوت ها به وجود تعارض، آشفتگی ارتباطی، ضعف مدیریت خشم، کنترل خود و تعهد ارتباطی (به ویژه با همسر) و اسناد منفي در گروه زنان دارای همسر معتاد حکایت داشت.

نتیجه گیری: زنان دارای همسر معتاد به گونه معنی داری از مشکلات شخصی و ارتباطی بیشتری در مقایسه با گروه شاهد رنج می بردند و هرگونه برنامه توانبخشی مبتنی بر خانواده و همسران مبتلایان به اعتیاد باید به ابعاد آسیب های شخصی - ارتباطی بویژه خشونت در روابط بین فردی و خانواده این افراد توجه داشته باشد. کلیدواژگان: مشکلات شخصی ارتباطی، همسر معتاد، توانبخشی

■ تعیین خصوصیات شخصی معتادان مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر تهران مهتاب مروجی، دکتر صاحب الزمانی، دکتر محمودی ص ۳۷

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 195KB]

طرح مساله: این پژوهش با هدف تعیین خصوصیات شخصیتی معتادین مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر تهران در سال ۱۳۸۵ انجام شد. روش: طرح پژوهشی حاضر از نوع پس رویدادی است. نوع مطالعه، پیمایش مقطعی است. جامعه آماری پژوهش شامل مردان معتاد به مواد مخدر مراکز خود معرف ترک و بازتوانی اعتیاد و شهر تهران بود. از میان این افراد ۲۵۶ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل: (۱) سیاهه شخصیتی مینه سوتا (۲) پرسش نامه اطلاعات جمعیت شناختی که حاوی سوالاتی در زمینه های فردی، خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی معتادان بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده از روش های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد در آمار توصیفی از جداول توزیع فراوانی مطلق و نسبی و درصد جداول یک بعدی و دو بعدی برحسب نوع و مشخصات داده ها استفاده شد. آمار استنباطی نیز شامل آزمون خی دو و فیشر بود و با استفاده از نرم افزار SPSS اندازه گیری ها تحلیل شد.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که ۱۹/۱٪ معنادان بیکار، ۳۸٪ مستاجر، ۲/۳٪ بی سواد، ۶۰/۵٪ مجرد و حدود ۵۷/۸٪ از آنان کمتر از ۲۰۰ هزار تومان درآمد داشته اند. میزان خطرپذیری معنادین براساس MMPI شامل ۷/۸۱٪ مانیا، ۲۸/۱۲٪ SC، ۵/۱۲٪ پارانویا، ۳۳/۹۸٪ ضد اجتماعی، ۱۲/۵٪ هیستری، ۵۷/۴۲٪ افسردگی و ۲۲/۲۶٪ خود بیمار پنداری در سطح نابهنجاری بوده و نشانه اختلال شخصیت است. **بحث و نتیجه گیری:** مقادیر به دست آمده حاکی از عدم تأثیر بیکاری در گرایش به اعتیاد، وضعیت اقتصادی نسبتاً خوب و اکثر آنها باسواد بوده و نشان دهنده شکست نهادهای اجتماعی حمایتی جامعه است و همچنین چنانچه نمرات حاصل از MMPI در مراجعه کنندگان در میزان های D و PD و SC بالا و میزان های L و K پایین باشد تشخیص افتراقی اعتیاد مدنظر بوده و خدمات درمانی و مشاوره ای پیش بینی می شود. کلیدواژگان: خصوصیات شخصیتی، معناد

■ تأثیر برنامه آموزشی ارتقای مهارت های قاطعیت در تغییر نگرش دانشجویان دانشگاه های علامه طباطبایی و تهران نسبت به سوء مصرف مواد
حمیدرضا دائمی، دکتر فرامز سهرابی، سیده فاطمه مقیمی بار فروش ص ۵۷

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 220KB]

طرح مساله: درتحقیق حاضر بررسی تأثیر برنامه آموزشی ارتقاء مهارتهای قاطعیت در تغییر نگرش دانشجویان نسبت به سوء مصرف موادمورد بررسی قرار گرفته است. روش: تعداد حجم نمونه ۷۶ نفر از دانشجویان دو دانشگاه تهران و علامه طباطبایی بودند که به صورت نمونه گیری خوشه ای و بطور تصادفی انتخاب شدند. از بین دانشجویان مورد مطالعه ۳۹ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران برنامه آموزشی را دریافت کردند و ۳۷ نفر از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی در گروه کنترل قرار گرفتند. از دو گروه دانشجویان گروه آزمایش و کنترل پیش آزمون بعمل آمد. پس از پیش آزمون گروه آزمایش درجریان آموزش «ارتقاء مهارتهای قاطعیت» طی ۸ جلسه قرار گرفتند و به گروه کنترل (دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی) هیچگونه آموزشی ارائه نگردید. سرانجام پس آزمون از گروه آزمایش و گروه کنترل گرفته شد. پس از شش هفته از تاریخ اجرای پس آزمون، آزمون پیگیری بر روی گروه آزمایش اجرا گردید. به منظور بررسی فرضیه های تحقیق با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس و آزمون t مستقل و وابسته و آزمون fمورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج نشان دادکه آموزش مهارتهای قاطعیت در تقویت نگرش منفی دانشجویان نسبت به سوء مصرف موثر بوده است و نگرش منفی نسبت به سوء مصرف در مولفه های شناختی، عاطفی، رفتاری و کلی نگرش در دانشجویان راتقویت کرده است. آزمون پیگیری

در گروه آزمایش نشان داد که بجز مولفه شناختی، در مولفه کلی نگرش، مولفه رفتاری، مولفه عاطفی و نمره کل پرسشنامه، نگرش دانشجویان نسبت به سوء مصرف مواد بطور معنی دار منفی تر شده است. نتیجه گیری: تحلیل آماری نشان داد که آموزش مهارتهای قاطعیت بر نگرش دانشجویان نسبت به سوء مصرف مواد موثر بوده است. کلیدواژگان: مهارتهای قاطعیت، نگرش، سوء مصرف مواد

■ اثربخشی درمان گروهی فعال سازی رفتاری در کاهش شدت علائم افسردگی و افزایش سلامت عمومی و کیفیت زندگی مددجویان مرکز اجتماع درمان مدار مهدی امیریان، دکتر یزدان دوست، دکتر طباطبایی ص ۹۱
▼ چکیده مشاهده متن [PDF 164KB]

طرح مساله: افسردگی یکی از شایع ترین اختلالات روانی همایند با اختلالات سوء مصرف مواد است. افسردگی علاوه بر اینکه یکی از علل گرایش افراد به سوء مصرف مواد است یکی از عواملی است که باعث عود مجدد پس از درمان می شود. با توجه به ضرورت انجام درمان های روانشناختی در درمان و پیشگیری از عود بیماران مبتلا به سوء مصرف مواد، هدف این پژوهش بررسی اثربخشی درمان گروهی فعال سازی رفتاری در کاهش شدت علائم افسردگی، و افزایش سلامت روانی و کیفیت زندگی مددجویان مرکز اجتماع درمان مدار بود.

روش: ۲۱ مددجو که دچار علائم افسردگی بودند به طور تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۰ نفر) و کنترل (۱۱ نفر) قرار گرفتند. سپس گروه آزمایش در ۸ جلسه درمان گروهی فعال سازی رفتاری شرکت کردند. علائم افسردگی، سلامت روانی و کیفیت زندگی مددجویان قبل و پس از درمان اندازه گیری شدند.

یافته ها: میزان بهبود علائم افسردگی و سلامت روانی در گروه آزمایش به طور معنی داری بیشتر از گروه کنترل بود. اما دو گروه از نظر تغییر در کیفیت زندگی تفاوت معنی داری با هم نداشتند. نتیجه گیری: اثربخشی یک درمان گروهی، مختصر و محض رفتاری در کاهش شدت علائم افسردگی و افزایش سلامت روانی بیماران مبتلا به اختلال سوء مصرف مواد، تلویحات نظری و عملی زیادی در پی دارد. کاربرد روش های رفتاری محض در کمک به درمان و توانبخشی بیماران مبتلا به اختلال سوء مصرف مواد حائز اهمیت فراوان است.

کلیدواژگان: افسردگی، فعال سازی رفتاری، سلامت روانی، کیفیت زندگی، سوء مصرف

■ بررسی شبکه روابط / پیوندهای اجتماعی غیر رسمی سالم و ناسالم در بین جوانان معتاد

۳۵-۱۸ ساله مراکز ترك اعتیاد
فرشته جلیلیان
ص ۱۰۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 268KB]

اعتیاد یکی از مسائل و معضلات اجتماعی است که در به خطر انداختن سلامت فرد، خانواده و مخصوصاً سلامت جامعه نقش موثر دارد. یکی از عوامل اصلی ایجاد، تداوم و شدت درگیری در اعتیاد، ضعف شبکه روابط/ پیوندهای سالم افراد می باشد که در این مطالعه، به بررسی و نقش شبکه روابط سالم و شبکه روابط ناسالم در میزان (شدت) درگیری فرد در اعتیاد پرداخته شده و نیز نقش متغیر کنترل اجتماعی غیررسمی به عنوان متغیر واسطه مورد بررسی قرار گرفته است، و ساز و کار متغیرهای مستقل و واسطه بر میزان درگیری در اعتیاد فرض شده است و با روش پیمایش با استفاده از تکنیک مصاحبه ساخت یافته، اطلاعات جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جامعه آماری، جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال معتاد در حال ترك در مراکز ترك اعتیاد شهر تهران (مرکز ترك اعتیاد کنگره ۶۰ و جمعیت آفتاب) می باشد، حجم نمونه ۱۲۰ نفر است که برای انتخاب آنها از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است و انتخاب مراکز نیز از بین مراکز ترك اعتیاد به صورت تصادفی ساده بوده است. نتایج نشان می دهد که هر چه شبکه روابط ناسالم افراد قبل و بعد از اعتیاد قویتر و وسیع تر باشد، شدت درگیری آنها در اعتیاد بیشتر خواهد بود. در بین افراد مورد مطالعه، معتادان در سه گروه معتاد با درگیری کم، معتاد با درگیری متوسط و معتاد با درگیری شدید از لحاظ بعضی ابعاد شبکه روابط سالم و ناسالم متفاوت از هم هستند.

کلیدواژگان: درگیری در اعتیاد، شبکه روابط، پیوندهای اجتماعی سالم و ناسالم، کنترل اجتماعی غیررسمی

■ بررسی ساختار و محتوای اخبار و مطالب اعتیاد محور روزنامه های کیهان، اطلاعات،

اعتماد ملی و اعتماد در سال ۱۳۸۵-۸۶
مهدیه حمزه نی
ص ۱۳۱

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 194KB]

طرح مسئله: این مقاله به بررسی ساختار و محتوای اخبار و مطالب مربوط به اعتیاد در

روزنامه های کیهان، اطلاعات، اعتماد و اعتماد ملی در سال ۱۳۸۶-۱۳۸۵ می پردازد. چهارچوب نظری تحقیق حاضر بر مبنای نظریه برجسته سازی و دیدگاه دروازه بانی استوار است و عوامل موثر بر ساختار و محتوای مطالب اعتیادمحور روزنامه های مذکور بر اساس این چهارچوب مورد بررسی قرار می گیرند. روش: ساختار و محتوای اخبار و مطالب مربوط به اعتیاد، متغیر وابسته و سبک مطلب، محتوای مطلب و نوع ماده مخدر ذکر شده در تیتر و لید به عنوان متغیرهای مستقل در این بررسی ارزیابی شده اند. تحقیق پیش رو، با روش تحلیل محتوا و از طریق یک دستورالعمل کدگذاری به کدگذاری همه ۱۴۶۲ مطلب اعتیادمحور چهار روزنامه مذکور پرداخته است که از پنجم تیر ۱۳۸۵ (روز جهانی مبارزه با موادمخدر) تا همین تاریخ در سال ۱۳۸۶ منتشر شده اند. پس از ورود داده ها به محیط spss، نتایج در قالب جداول دو بُعدی ارائه شد و از تکنیک آمار استنباطی و آزمون کای اسکور برای سنجش رابطه میان متغیرها استفاده گردید.

یافته ها: آزمون کای اسکور نشان داد تفاوت معناداری بین روزنامه های مورد بررسی از نظر متغیرهای مورد بررسی وجود دارد. الف). اکثر مطبوعات مورد بررسی از سبک خبری برای پوشش مطالب اعتیادمحور استفاده کرده اند و تنها «اعتماد» بیش از دیگران، سبکهای تحلیلی را به کار برده است. ب). محتوای اکثر مطبوعات مورد بررسی به امور قضائی و جرائم اختصاص یافته و «اعتماد» بیشتر به امور اجتماعی و پزشکی پرداخته است. پ). اکثر موادمخدر برجسته شده در تیتر و لید را موادمخدر غیرمجاز تشکیل داده اند. **نتیجه گیری:** برخلاف مبارزات صورت گرفته با موادمخدر در کشور ما، اعتیاد به عنوان تهدیدی جدی برای سلامت جامعه باقیمانده است. بنابراین ما باید روشهایمان را برای این بین بردن این معضل تغییر دهیم و رسانه ها، به ویژه مطبوعات، یکی از مکانیسمهای مهم در رسیدن به این هدف هستند. اما یافته های این تحقیق نشان می دهد که مطبوعات به تنهایی قادر به انجام مسئولیتهاشان پیرامون جامعه در حوزه ی اعتیاد نیستند. تقویت ارتباط مطبوعات با کارشناسان، متخصصان حوزه های پژوهشی، بهداشتی و نهادهای غیردولتی برای تصحیح عملکرد آنها ضروری است.

■ مقایسه رفتارهای جنسی، رفتارهای جنسی پرخطر و رفتارهای آسیب به خود در سوءمصرف کنندگان مواد مخدر با مواد محرک لاله میرسلیمانی، دکتر باقی ثنایی ذاکر، شهرام وزیری، دکتر فرح لطفی ص ۱۵۰

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 309KB]

طرح مساله: در پژوهش حاضر رفتارهای جنسی، رفتارهای جنسی پرخطر و رفتارهای

آسیب به خود در گروه های مختلف سوء مصرف کنندگان مواد مخدر (کراک، تریاک، هرویین) و مواد محرك (شیشه، کوکابین) شناسایی و مقایسه می شود روش: پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی علی – مقایسه ای است. نمونه پژوهش شامل ۲۶۵ نفر از سوء مصرف کنندگان مواد مخدر و مواد محرك ۸ کمپ بزرگ تهران بوده که به روش نمونه گیری در دسترس برگزیده شدند و سیاهه سنجش رفتار جنسی را تکمیل کردند. داده های پژوهش با روش تحلیل واریانس تجزیه و تحلیل شدند. یافته ها: یافته ها نشان داد بین گروه های مختلف سوء مصرف کنندگان مواد مخدر و مواد محرك از نظر رفتار جنسی، رفتار جنسی پرخطر و رفتار آسیب به خود تفاوت معنی داری وجود دارد (۰/۰۱ > P).

نتایج: نتایج بدست آمده نشان می دهد که میزان رفتار جنسی در سوء مصرف کنندگان کوکابین در بیشترین سطح و در سوء مصرف کنندگان کراک در کمترین سطح است. همچنین میزان رفتار جنسی پر خطر در سوء مصرف کنندگان کوکابین و شیشه بالاتر از سوء مصرف کنندگان تریاک، هرویین و کراک بوده و میزان رفتار آسیب به خود در سوء مصرف کنندگان کراک بیشتر از سوء مصرف کنندگان شیشه و تریاک بوده است. کلیدواژگان: سوء مصرف مواد مخدر، سوء مصرف مواد محرك، رفتار جنسی، رفتار جنسی پرخطر، رفتار آسیب به خود

■ بحث ویژه: بررسی تاثیر تحریک مکرر مغناطیسی ترانس کرانیال (rTMS) بر اختلال افسردگی عمده ناشی از مصرف شیشه و ولع ناشی از آن ساناز خمایی، دکتر رضا رستمی، رضا کاظمی ص ۱۶۸

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 179KB]

سوء مصرف مواد محرك یکی از مشکلات جدی در جوامع محسوب می شود. از سویی اختلالات روانپزشکی که ثانویه به مصرف این مواد بوجود می آیند، پیش آگهی درمان را منفي کرده و بهبود بیماری را با دشواری روبرو می سازند. هم چنین ولع ناشی از مصرف این مواد موجب لغزش و مصرف مجدد شده و از فاکتور های تهدید کننده برای اثر بخشی سایر درمان ها می باشد. با توجه به یافته های پژوهشی مبنی بر دخیل بودن مسیرهای پاداش مغز، اکنون برخی درمان های جدید با مورد هدف قرار دادن این نواحی بصورت مستقیم و غیر مستقیم می توانند بر پدیده هایی چون ولع مصرف و برخی اختلالات روانپزشکی چون افسردگی که از مصرف این مواد به وجود می آیند تاثیر گذار باشند. تحریک مکرر مغناطیسی ترانس کرانیال (rTMS)، شیوه ای ایمن و غیر تهاجمی است که با تحریک سلولهای مغزی سبب تغییر عملکرد در آن ناحیه می شود. با توجه به نوین بودن این شیوه درمانی انجام پژوهش های داخلی در اثر بخشی آن بر اختلالات روانپزشکی ثانویه بر

اعتیاد و پدیده ولع ضروری به نظر می رسد. لذا این مقاله به گزارش یک مورد اختلال سو مصرف شیشه همراه با افسردگی و ولع که تحت rTMS قرار گرفته است، می پردازد. کلیدواژگان: تحریک مکرر مغناطیسی ترانس کرانیال (rTMS)، اختلال افسردگی عمده، ولع

■ چکیده پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری ص ۲۰۵

صلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال سوم، شماره ۱۱، پاییز ۱۳۸۸

فهرست فارسی

English

سختن سردبیر ص ۹

[مشاهده متن](#) [PDF 65KB]

مقایسه شیوه های حل مساله و سبک های تفکر در افراد مصرف کننده مواد و افراد غیرمعتاد

سیده اعظم متین نژاد، سیدعلی محمد موسوی، حسن شمس اسفندآباد ص ۱۱

[چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 207KB]

مقدمه: امروزه اعتیاد به مواد مخدر و سوءمصرف مواد به صورت يك معضل اجتماعي - رواني در آمده است كه كشورهاي مختلف و جوامع انساني را به شدت تهديد مي كند. هدف پژوهش حاضر بررسی شیوه های حل مساله و سبک های تفکر در افراد مصرف کننده مواد و مقایسه آن با افراد عادي بود. روش: به این منظور ۱۰۰ شرکت کننده (۵۰ نفر افراد مصرف کننده مواد و ۵۰ نفر افراد عادي) انتخاب شدند و به پرسشنامه های شیوه های حل مساله و سبک های تفکر به صورت انفرادي پاسخ دادند.

یافته ها: نتایج نشان داد که شیوه های حل مساله و سبک های تفکر افراد مصرف کننده مواد و افراد عادي با هم متفاوت است. افراد وابسته در مقایسه با افراد غیر وابسته کمتر از شیوه های حل مساله خلاقیت و تقرب بهره می جویند. همچنین افراد وابسته در مقایسه با افراد غیر وابسته از سبک های تفکر قانون گذاری، قضایی، گروه سالاري، جزئي، دروني و آزاد منشي کمتر استفاده مي کنند. نتیجه گیری: نتایج حاکی از تفاوت افراد در سبک های حل مساله و تفکر است و می تواند در پیشگیری از اعتیاد مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژگان: شیوه های حل مساله، سبک های تفکر، افراد مصرف کننده مواد

■ اثربخشی آموزش فنون ایماگوتراپی (تصویرسازی ارتباطی) بر صمیمیت زناشویی معتادان به مواد مخدر و همسرانشان
سمیه صدرجهانی، احمد اعتمادی، اسماعیل سعیدی پور (بیابانگرد)، سیده خدیجه آرین
ص ۲۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 232KB]

مقدمه: هدف این پژوهش، بررسی اثربخشی آموزش تصویرسازی ارتباطی بر صمیمیت زناشویی معتادان به مواد مخدر و همسرانشان بود. روش: پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه معتادان به مواد مخدر و همسرانشان بود که در طول پانز سال ۱۳۸۸ به کلینیک های درمان اعتیاد واقع در منطقه ۶ تهران مراجعه کرده بودند. نمونه پژوهش را ۲۴ زوج از مراجعان کلینیک های درمان و بازتوانی اعتیاد نوین و جمعیت آفتاب تشکیل دادند که به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۲ زوج) و گواه (۱۲ زوج) جایگزین شده بودند. زوج های گروه آزمایش به صورت هفتگی به مدت ۸ جلسه ۱/۵ ساعته تحت آموزش قرار گرفتند. ابزار پژوهش، مقیاس صمیمیت زناشویی بود. داده های به دست آمده با استفاده از آزمون t مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها: نتایج تحلیل داده ها نشان داد که آموزش تصویرسازی ارتباطی باعث افزایش میزان صمیمیت زناشویی در معتادان به مواد مخدر و همسرانشان شده است. همچنین، بین میزان صمیمیت زناشویی مردان و زنان تفاوت معناداری وجود نداشت. نتیجه گیری: با توجه به یافته های این پژوهش می توان نتیجه گرفت که آموزش تصویرسازی ارتباطی می تواند میزان صمیمیت زناشویی معتادان به مواد مخدر و همسرانشان را افزایش دهد و سهم بسزایی در فراهم سازی بستر و محیط سالم خانوادگی و روابط گرم و صمیمی در جهت حفظ سلامت روانی و جسمی و پیشگیری از عود پس از درمان معتادان داشته باشد.

کلیدواژگان: تصویرسازی ارتباطی، صمیمیت زناشویی، معتاد

■ آموزش خودمتمایزسازی بوئن و عود نشانه های سوء مصرف مواد
مهدي نريمانی، تورج هاشمی، ابوالفضل قاسم زاده، نعیمه ماشینی عباسی، سکینه فتوحی

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 190KB]

مقدمه: در این پژوهش، اثربخشی آموزش خودمتمایزسازی بوئن در کاهش عود نشانه های مرضی مبتلایان به سوء مصرف مواد در استان آذربایجان شرقی مورد بررسی قرار گرفت. روش: به این منظور، تعداد ۳۶ نفر از افرادی که مبتلا به سوء مصرف مواد بودند و قبلاً در مراکز ترک اعتیاد، سم زدایی و ترک جسمی شده بودند، از طریق اعلام عمومی با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انتخاب و در دو گروه ۱۸ نفره آزمایش و گواه جای گرفتند. همه افراد جهت بررسی میزان بازگشت مجدد به وسیله مقیاس آمادگی به اعتیاد و همچنین آزمون خودمتمایزسازی پیش آزمون شدند. سپس افراد گروه آزمایش تحت آموزش خودمتمایزسازی بوئن قرار گرفتند، ولی در گروه کنترل هیچ مداخله ای انجام نشد. سرانجام پس از گذشت دو ماه از انجام مداخلات درمانی، هر دو گروه مجدداً به وسیله مقیاس آمادگی سوء مصرف مواد و پرسشنامه خودمتمایزسازی مورد پس آزمون قرار گرفتند. داده ها با استفاده از روش تحلیل کواریانس تحلیل شد. **یافته ها:** نتایج حکایت از اثربخشی آموزش خودمتمایزسازی بر متغیرهای مورد مطالعه داشت.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج این پژوهش می توان گفت آموزش خودمتمایزسازی بوئن در کاهش بازگشت مجدد مبتلایان به سوء مصرف مواد موثر است.

کلیدواژگان: خودمتمایزسازی بوئن، بازگشت مجدد، اعتیاد به سوء مصرف مواد

■ مقایسه حوزه های مرتبط با طرح واره های ناسازگار اولیه معتادان ناموفق و موفق به ترک مواد افیونی و جمعیت غیربالینی بهرام سهند، حسین زارع، لادن قتی ص ۶۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 225KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مقایسه حوزه های مرتبط با طرح واره های ناسازگاران ی اولیه در معتادان ناموفق و موفق به ترک مواد افیونی و جمعیت غیر بالینی در شهر تهران صورت گرفته است.

روش: پژوهش حاضر از نوع علی - مقایسه ای است. به این منظور تعداد ۹۰ نفر از افراد معتاد ناموفق و موفق به ترک مواد افیونی و جمعیت غیر-بالینی (سه گروه ۳۰ نفره) با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسش نامه طرح واره های یانگ، پرسش نامه سلامت عمومی و پرسش نامه خصوصیات فردی پاسخ دادند. داده های حاصل از

پژوهش با استفاده از آزمون های آماری تحلیل واریانس يك طرفه، مجذور كا، تحلیل واریانس چندمتغیره و آزمون تعقیبی توکی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته ها: نتایج نشان داد که از نظر حوزه های مرتبط با طرح واره های ناسازگارانه ي اولیه بین سه گروه مورد مقایسه تفاوت معنا داري وجود دارد. نتیجه گیری: به نظر مي رسد مداخلات درماني با هدف تغییر و اصلاح طرح واره های ناسازگارانه ي اولیه مي تواند در افزایش میزان موفقیت معتادان ناموفق به ترك مواد افیوني موثر باشد.

کلیدواژگان: طرح واره های ناسازگار اولیه، معتاد، موادافیوني

■ اثربخشی گروه درماني شناختي رفتاري بر کاهش اشتیاق و بهبود نشانه های افسردگی و اضطراب در معتادان به مواد افیوني تحت درمان نگهدارنده با متادون فرشته مومني، نهاله مشتاق بیدختي، عباس پورشهباز ص ۸۳

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 212KB]

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی درمان شناختي - رفتاري گروهی بر کاهش اشتیاق و بهبود نشانه های افسردگی و اضطراب در معتادان به مواد افیوني تحت درمان نگهدارنده با متادون بود. روش: در این مطالعه تجربی تعداد ۳۶ نفر از معتادان تحت درمان نگهدارنده با متادون از بین کلیه معتادان به مواد افیوني مراجعه کننده به مرکز ملي مطالعات اعتیاد به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. در گروه آزمایشی درمان شناختي - رفتاري گروهی طی ۸ جلسه به صورت يك جلسه در هفته انجام شد. جلسات با محوریت مدیریت اشتیاق، خلق منفي و اضطراب اجراء شد. اطلاعات پژوهش از طریق پرسشنامه ویژگی های جمعیت شناختي، مقیاس پیش بینی پذیری بازگشت برای سنجش اشتیاق، آزمون افسردگی بك و آزمون اضطراب جمع آوري شد. داده ها با استفاده از بك آزمون های آماری t مستقل و وابسته تحلیل شد. یافته ها: نتایج نشان داد که نمرات پس آزمون و پیگیری شاخص اشتیاق کاهش داشته و این کاهش از نظر آماری معنا دار بوده است. همچنین در شاخص های افسردگی و اضطراب بك نیز در مرحله پس آزمون و پیگیری کاهش وجود داشته که از نظر آماری معنا دار بوده است.

نتیجه گیری: با توجه به یافته ها می توان گفت درمان شناختي - رفتار گروهی در کاهش اشتیاق هم در مرحله پس آزمون و هم در مرحله پیگیری تاثیر داشته، همچنین در کاهش

علائم افسردگی و اضطراب هم در مرحله پس آزمون و هم پیگیری اثربخش بوده است و می تواند به عنوان يك روش مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژگان: گروه درمانی شناختی ، رفتاری، اشتیاق، افسردگی، اضطراب، اعتیاد به مواد افیونی

■ ارتباط بین راهبردهای تنظیم هیجان و رفتار بین فردی در سوء مصرف کنندگان مواد عادل زاهد، کلثوم اله قلیلو، عباس ابوالقاسمی، محمد نریمانی ص ۹۹ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 219KB]

مقدمه: افراد دارای سوء مصرف مواد نشانه هایی از راهبردهای تنظیم هیجان منفی و رفتار بین فردی مختل را از خود نشان می دهند. هدف مطالعه حاضر تعیین ارتباط راهبردهای تنظیم هیجان و رفتار بین فردی در سوء مصرف کنندگان مواد بود. روش: این پژوهش يك مطالعه همبستگی است. آزمودنی های پژوهش شامل ۱۰۰ نفر بود که از میان سوء مصرف کنندگان مواد ارجاع شده به مراکز ترك اعتیاد شهرستان اردبیل از طریق نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از مقیاس تنظیم شناختی هیجان و شاخص واکنش پذیری بین فردی استفاده شد. یافته ها: نتایج نشان داد که راهبردهای مثبت تنظیم هیجان و راهبردهای منفی تنظیم هیجان با رفتار بین فردی رابطه معنی داری دارند. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری نشان داد که راهبردهای مثبت و منفی تنظیم هیجان شانزده درصد از واریانس رفتار بین فردی را تبیین می کنند. قوی ترین متغیر پیش بینی کننده رفتار بین فردی «در جای حقیقی خود قراردادن» بود.

نتیجه گیری: این نتایج تلویحات مهمی در آسیب شناسی سوء مصرف مواد دارد. بر این اساس متخصصان بالینی می توانند از راهبردهای تنظیم هیجان برای مقابله با سوء مصرف مواد استفاده نمایند.

کلیدواژگان: سوء مصرف مواد، تنظیم هیجان ، رفتار بین فردی

■ اثربخشی آموزش مولفه های تاب آوری بر کاهش سطح اعتیادپذیری و تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به مصرف مواد حمیدرضا زرین كلك ص ۱۱۵

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مولفه های تاب آوری بر کاهش آسیب پذیری نسبت به اعتیاد و تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به مصرف مواد بود. روش: طرح این پژوهش، آزمایشی با پیش آزمون و پس آزمون همراه با گروه کنترل بود. نمونه این پژوهش ۵۰ نفر بودند که به روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی از اعضای جامعه که کلیه دانش آموزان پسر سال اول دبیرستان ساکن در حومه تهران (کرج، اسلام شهر، بومهن، رودهن و شهرری) بودند، انتخاب شدند. سپس با استفاده از روش گمارش تصادفی نیمی از آنها (۲۵ نفر) به گروه آزمایش و نیمی دیگر (۲۵ نفر) به گروه کنترل تخصیص داده شدند. ابزار این پژوهش عبارت بودند از: پرسشنامه نگرش نسبت به مصرف مواد مخدر و مقیاس آسیب پذیری نسبت به اعتیاد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون تحلیل کواریانس و آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و کنترل در نمره کلی نگرش نسبت به مواد مخدر و خرده مقیاس های آزمون اعتیاد پذیری وجود دارد. **نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه در مورد تاثیر برنامه آموزش مولفه های تاب آوری بر کاهش سطح اعتیاد پذیری و ایجاد نگرش منفي در دانش آموزان نسبت به مصرف مواد با نتایج پژوهش های قبلی همخوانی دارد. بنابراین، نتایج به دست آمده از این پژوهش اثر بخشی برنامه آموزش مولفه های تاب آوری را در پیشگیری از سوء مصرف مواد به اثبات می رساند.

کلیدواژگان: تاب آوری، نگرش، اعتیاد پذیری، مصرف مواد، دانش آموزان

■ معرفی پایان نامه های حمایت شده ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری ص ۱۳۹

صلنامه	اعتیاد	پژوهی
فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی)	به	زبان فارسی
شماره	۱۷،	بهار ۱۳۹۰

فهرست فارسی

English

■ بررسی و مقایسه وضعیت اختلال اضطراب اجتماعی و کمروبی در مردان معتاد و غیر معتاد

آسیه اناری ، مهدیه شفیعی تبار ، حمید رضا پور اعتماد ص ۷
 ▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 169KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مقایسه کمروبی و اختلال اضطراب اجتماعی در مردان معتاد و غیر معتاد انجام شد. روش: روش این پژوهش، از نوع علی مقایسه ای بوده و نمونه گیری به روش نمونه گیری هدفمند انجام شده است. بنابراین ۳۰ نفر از معتادانی که برای نخستین بار به مرکز خود معرف بهزیستی شهر اراک مراجعه کرده بودند، انتخاب شدند. سپس ۳۰ نفر نیز از مردان غیرمعتاد بدون سابقه اعتیاد که با گروه نمونه همنا شده بودند، به عنوان گروه مقایسه در نظر گرفته شدند و پرسشنامه کمروبی هندرسون- زیملاردو و مقیاس اضطراب اجتماعی لایبوتیز در هر دو گروه اجرا شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با روش آماری t استودنت برای گروه های مستقل تحلیل شدند. یافته ها: نتایج نشان داد که مردان معتاد نسبت به مردان غیر معتاد، نمره بالاتری در اختلال اضطراب اجتماعی و کمروبی بدست آوردند. نتیجه گیری: با توجه به نتایج می توان چنین نتیجه گیری کرد که افراد مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی و کمروبی ممکن است برای کاهش اضطراب و اجتناب اجتماعی دست به مصرف مواد مخدر بزنند. استلزام های بالینی برای پیشگیری و درمان سوءمصرف مواد باید مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژگان: اختلال اضطراب اجتماعی، هراس اجتماعی، کمروبی، معتاد، غیر معتاد

■ اثر بخشی امید درمانی بر کاهش میزان افسردگی و پیشگیری از عود در زنان درمان جوی وابسته به مواد مخدر
اکرم سادات رئیسین ، محمود گلزاری ، احمد برجعلی ص ۲۱
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 214KB]

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی آموزش امید درمانی بر کاهش میزان افسردگی و پیشگیری از عود در زنان درمان جوی وابسته به مواد مخدر بود. روش: دریک طرح شبه آزمایشی ۲۰ مراجعه کننده با تشخیص اختلال سوء مصرف مواد افیونی که دوره سم زدایی را با موفقیت به پایان رسانده و نمره ۱۴ یا بالاتر علائم افسردگی در پرسشنامه افسردگی بک (ویرایش دوم) را دارا بودند، با روش نمونه گیری در دسترس در دو گروه آزمایشی (۱۰ نفر) و گروه گواه (۱۰ نفر) به طور تصادفی تقسیم شدند. گروه آزمایشی به مدت ۸ جلسه گروهی تحت آموزش امید درمانی قرار گرفتند و گروه گواه در طول این مدت هیچ درمانی دریافت نکردند. آزمودنی های مورد پژوهش توسط مقیاس امید اسنایدر و افسردگی بک (ویرایش دوم) و آزمایش مورفین پیش از شروع و پایان درمان و پس از اتمام مرحله پیگیری ۲ ماهه، مورد ارزیابی قرار گرفتند. جهت تحلیل داده ها از آزمون خی دو، آزمون Z نسبت و آزمون تجزیه و تحلیل کواریانس استفاده شد. یافته ها: نتایج نشان داد که آموزش امید درمانی می تواند کاهش قابل ملاحظه ای در میزان نشاتگان افسردگی زنان معتاد ایجاد کند. بعلاوه، نتایج آزمون مجذور خی حکایت از معناداری تفاوت تعداد زنان عود کرده با توجه به گروه (آزمایش و گواه) داشته است. نتیجه گیری: به طور کل، نتایج این تحقیق نشان می دهد که آموزش امید درمانی در کاهش میزان افسردگی و پیشگیری از عود در زنان درمان جوی وابسته به مواد مخدر موثر می باشد.

کلیدواژگان: امید درمانی، افسردگی، وابستگی به مواد، پیشگیری از عود

■ مقایسه سرسختی روان شناختی و سبک های مقابله با فشار روانی در افراد معتاد و عادی
رحیم ملازاده اسفنجانی ، موسی کافی ، ایرج صالحی ص ۴۱
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 190KB]

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر مقایسه سرسختی روان شناختی و سبک های مقابله با فشار روانی بین افراد معتاد و عادی در شهر رشت بود. روش: روش این پژوهش از نوع علی مقایسه ای بوده است. برای نمونه گیری یکصد نفر معتاد با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای و یکصد نفر غیر معتاد با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه های دیدگاه های شخصی کوباسا و سبک های

مقابله با فشار روانی موس و بلینگز در میان هر دو گروه اجرا شد. در تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های آماری، t مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین سرسختی روان شناختی و سبک مقابله متمرکز بر هیجان در افراد معتاد و عادی تفاوت معنی داری وجود دارد، ولی از نظر به کارگیری سبک متمرکز بر مساله تفاوت معنی داری بین دو گروه بدست نیامد. تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که سرسختی روان شناختی می تواند پیش بینی کننده معناداری برای سبک متمرکز بر هیجان باشد. **نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش نقش مهم برخی از خصیصه های شخصیتی مانند سرسختی روان شناختی و سبک های مقابله با فشار روانی در افراد را نشان می دهد که می توانند با گرایش به اعتیاد و سوء مصرف مواد رابطه داشته باشند.

کلیدواژگان: سرسختی روان شناختی، سبک های مقابله، افراد معتاد، افراد عادی

■ مقایسه اثربخشی گروه درمانی شناختی-رفتاری مبتنی بر مهارت های مقابله ای و نگه دارنده درمان با متادون در بهبود راهبردهای تنظیم هیجان و پیشگیری از عود طاهره قربانی ، شهرام محمدخانی ، غلامرضا صرامی ص ۵۹

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 188KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مقایسه ی میزان اثربخشی گروه درمانی شناختی-رفتاری مبتنی بر مهارت های مقابله ای و درمان نگه دارنده با متادون در بهبود راهبردهای تنظیم هیجان و پیشگیری از عود به مصرف مواد انجام شد. روش: پژوهش حاضر یک طرح شبه آزمایشی پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه بود. برای نمونه گیری ۴۵ نفر از افراد سوء مصرف کننده ی مراجعه کننده به مراکز درمانی ترک اعتیاد انتخاب و بطور تصادفی در سه گروه درمان شناختی-رفتاری، درمان نگه دارنده با متادون و گروه گواه گمارده شدند. شرکت کنندگان هر سه گروه قبل و پس از پایان مداخله پرسش نامه ی هوش هیجانی را تکمیل نمودند. داده ها با استفاده از روش تحلیل کواریانس تجزیه و تحلیل شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد که درمان شناختی-رفتاری در مقایسه با درمان نگه دارنده با متادون و گروه کنترل به بهبود معنادار تنظیم هیجان افراد مصرف کننده ی مواد منجر شد، ولی تفاوت معناداری بین گروه درمان نگه-دارنده با متادون و گروه کنترل مشاهده نشد. همچنین میزان عود به مصرف مواد در افراد شرکت کننده در گروه درمان شناختی-رفتاری نسبت به گروه درمان نگه دارنده با متادون و گروه کنترل به طور معناداری کمتر

بود ولی تفاوت معناداری بین گروه دارودرمانی و گروه کنترل مشاهده نشد.
نتیجه گیری: درمان شناختی- رفتاری درمان موثری است که می تواند متغیرهای رفتاری و شناختی مرتبط با سوء مصرف مواد مانند راهبردهای تنظیم هیجانی را تغییر دهد.
بنابراین با توجه به این یافته ها، برنامه های درمان سوء مصرف مواد باید این متغیرهای میانجی مصرف را هدف قرار دهند

کلیدواژگان: سوء مصرف مواد، گروه درمانی شناختی، رفتاری، درمان با متادون، تنظیم هیجان

■ مقایسه باورهای فراشناختی ناکارآمد در بین افراد وابسته و افراد غیر وابسته به مواد امید ساعد ، حمید یعقوبی ، رسول روشن ، مرضیه سلطانی ص ۷۵
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 205KB]

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر، مقایسه باورهای فراشناختی ناکارآمد در بین افراد وابسته و افراد غیر وابسته به مواد بود. روش: بدین منظور ۷۰ نفر از افراد وابسته به مواد و ۷۰ نفر از افراد عادی به روش نمونه گیری مبتنی بر هدف در این تحقیق شرکت کردند و به پرسشنامه فرا شناخت پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از تحلیل واریانس چندگانه و همچنین تحلیل تشخیصی استفاده شد. یافته ها: نتایج نشان داد که بین دو گروه (گروه وابسته به مواد و گروه غیر وابسته) در ترکیب خطی متغیرهای وابسته(عوامل فراشناختی) تفاوت معناداری وجود دارد و تحلیل هر یک از متغیرهای وابسته نشان داد که دو گروه از نظر باورهای فرا شناختی مثبت، باورهای فرا شناختی منفی، عدم اطمینان شناختی، نیاز به کنترل فکر و خودآگاهی شناختی به طور معناداری با یکدیگر متفاوت بودند. همچنین نتایج حاصل از تحلیل تشخیصی نشان داد که سه مورد از عوامل فراشناختی شامل باورهای فرا شناختی منفی، نیاز به کنترل فکر و عامل خودآگاهی شناختی بیش از بقیه عوامل در پیش بینی اختلال وابستگی به مواد نقش دارند. نتیجه گیری: با در نظر گرفتن نتایج می توان چنین نتیجه گرفت که گروه وابسته به مواد دارای میزان بیشتری از باورهای ناکارآمد می باشند و این باورهای ناکارآمد می توانند زمینه آسیب پذیری نسبت به اختلال وابستگی به مواد و تداوم این اختلال را فراهم سازند. پس امید می رود که روان درمانگران در جهت کمک هر چه بیشتر در درمان و پیشگیری از اعتیاد به نتایج این پژوهش توجه نمایند.

کلیدواژگان: باورهای فرا شناختی، اختلال وابستگی به مواد (اعتیاد)

- اثربخشی آموزش مهارت های تفکر انتقادی بر نگرش دانش آموزان نسبت به سوء مصرف مخدر
مخدر مواد
افسر خلیلی ، فرامرز سهرابی ، محمدحسن رادمنش ، مهدی افخمی اردکانی ص ۹۱
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 205KB]

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی میزان اثربخشی آموزش مهارت تفکر انتقادی بر تغییر نگرش نسبت به مواد مخدر در دانش آموزان پسر دبیرستان های شهر یزد بود. روش: طرح پژوهش از نوع آزمایشی با گروه آزمایش و کنترل بود. جامعه آماری در این طرح کلیه دانش آموزان پسر سال اول مقطع دبیرستان شهرستان یزد هستند که در دو ناحیه آموزش و پرورش در سال ۸۷-۸۸ مشغول به تحصیل بودند. پس از انتخاب یک دبیرستان پسرانه و جایگزینی تصادفی آزمودنی ها به دو گروه آزمایش (۲۰ نفر) و کنترل (۲۰ نفر)، پرسشنامه نگرش نسبت به مواد مخدر در مورد هر دو گروه اجرا شد. گروه آزمایش، آموزش تفکر انتقادی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای به صورت هر هفته یک جلسه دریافت کردند. در گروه کنترل هیچ تغییری اعمال نشد و آن ها در انتظار آموزش ماندند. پس از اجرای مداخله آموزشی، از هر دو گروه پس آزمون به عمل آمد. سپس از تحلیل کواریانس و آزمون لوین برای تحلیل استفاده شد. یافته ها: یافته های تحقیق بیانگر این مطلب است که پیش فرض همگنی شیب ها و همگنی واریانس ها تایید می گردد. معناداری F کواریانس در سطح ($P \leq 0/05$) نشان می دهد که آموزش تفکر انتقادی تاثیر گذار است. نتیجه گیری: نتایج نشان داد که آموزش تفکر انتقادی بر تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به سوء مصرف مواد، موثر بوده است.

کلیدواژگان: مهارت تفکر انتقادی، نگرش، نگرش نسبت به مواد مخدر، سوء مصرف مواد

- بررسی و مقایسه وضعیت باورهای غیرمنطقی در افراد معتاد و عادی
حسن امین پور ، یاسین احمدزاده ص ۱۰۷
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 193KB]

مقدمه: باورهای غیرمنطقی اثرات مخرب و جدی بر رفتار فرد در خانه، محل کار و در محیط اجتماعی داشته و اثرات عمیق هیجانی (افسردگی، غمگینی، خودآزاری، خود سرزنشی و پشیمانی و...) را به دنبال دارد. بر این اساس هدف پژوهش حاضر مقایسه باورهای غیرمنطقی در افراد معتاد و عادی بود.

روش: پژوهش از نوع علی-مقایسه‌ای بوده و با توجه به اهمیت این موضوع و نقش آن در گرایش افراد به اعتیاد نمونه ۱۲۰ نفری (۶۰ نفر معتاد و ۶۰ نفر عادی) بر اساس نمونه‌گیری در دسترس و از لحاظ سنی همسان انتخاب شدند و پرسش‌نامه باورهای غیرمنطقی جونز روی نمونه مورد مطالعه اجرا شد. برای بررسی تفاوت بین گروه‌ها از آزمون‌های آماری t مستقل و تجزیه و تحلیل واریانس یک‌راهه استفاده شد. یافته‌ها: بین میانگین باورهای غیرمنطقی افراد عادی و معتاد، میانگین نمره‌های باورهای غیرمنطقی افراد معتاد براساس تحصیلات و همچنین وضعیت اقتصادی تفاوت معناداری به دست آمد. نتیجه گیری: نمره باورهای غیرمنطقی در افراد معتاد بیشتر از افراد عادی است. با توجه به این‌که افراد می‌توانند از طریق دگرگون ساختن باورهای خود، رفتار و احساساتشان را تغییر دهند لذا بایستی باورهای غیرمنطقی را با ملاحظات آموزشی با باورهای منطقی جایگزین کرد.

کلیدواژه‌گان: باورهای غیر منطقی، معتاد، تحصیلات، وضعیت اقتصادی

پژوهي

اعتیاد

صلنامه

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال ۹۴، ششم، شماره ۲۲، تابستان ۱۳۹۱، صفحه ۹۴

فهرست فارسی

English

- مقایسه ناگویی خلقی و هوش معنوی در افراد معتاد، افراد تحت درمان با متادون و افراد غیر معتاد
محمد نریمانی، اصغر پوراسمعلي صص ۷-۲۲
[چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 288KB]

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه ی ناگویی خلقی و هوش معنوی در افراد معتاد، افراد تحت درمان با متادون و افراد غیر معتاد انجام گرفت. روش: طرح این مطالعه در مقوله ی علمی-مقایسه ای قرار می گیرد. نمونه ها شامل ۳۰ نفر معتاد تحت درمان با متادون، ۳۰ نفر معتاد در حال مصرف مواد و ۳۰ نفر از افراد غیر معتاد بودند که به صورت در دسترس انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات، آزمودنی ها پرسشنامه های ناگویی خلقی تورنتو و هوش معنوی کینگ را تکمیل کردند. یافته ها: نتایج نشان داد که بین افراد گروه معتاد و افراد گروه غیر معتاد و همچنین بین افراد گروه تحت درمان با متادون و افراد گروه غیر معتاد در مقیاس ناگویی خلقی کل و هر سه خرده مقیاس آن تفاوت معنی داری وجود دارد، همچنین بین دو گروه افراد معتاد و افراد تحت درمان با متادون در زیر مقیاس دشواری در تشخیص احساس ها تفاوت معنی داری مشاهده شد. نتیجه گیری: یافته های این پژوهش نشان می دهد که از پرورش توانایی های کنترل و تنظیم هیجانات و هوش معنوی می توان به عنوان یک سپر دفاعی در برابر اعتیاد بهره جست و همچنین می توان با پرورش چنین ویژگی هایی به افراد معتاد در رهایی از اعتیادشان یاری رساند.

کلیدواژگان: ناگویی خلقی، هوش معنوی، اعتیاد

- مقایسه اثربخشی گروه درمانی شناختی-رفتاری و درمان نگه دارنده با متادون در تغییر

باورهاي مرتبط با مواد و پيشگيري از عود
طاهره قرباني، شهرام محمدخاني، غلامرضا صرامي صص ۲۳-۳۸
[چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 262KB]

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه ي اثربخشي گروه درماني شناختي-رفتاري و درمان نگهدارنده با متادون در تغيير باورهاي مرتبط با مواد در افراد مبتلا به اختلال سوء مصرف مواد انجام شده است. روش: پژوهش حاضر يك طرح شبه آزمایشي پيش آزمون-پس آزمون با گروه گواه بود که در آن ۳۰ نفر از افراد سوءمصرف کننده مراجعه کننده به مراکز درماني ترك اعتياد انتخاب و در سه گروه درمان شناختي-رفتاري، درمان نگهدارنده با متادون و گروه گواه گمارده شدند. شرکت کنندگان هر سه گروه قبل و پس از پايان مداخله پرسشنامه باورهاي مرتبط با مواد را تکميل کردند. یافته ها: نتیجه ي پژوهش حاضر نشان داد که شرکت در هر دو گروه آزمایشي در مقایسه با گروه گواه باعث تغيير معنادار باورها نسبت به مواد شد. نتیجه گيري: درمان شناختي-رفتاري با ايجاد تغيير در متغيرهاي شناختي ميانجي مصرف مواد مانند باورهاي مرتبط با مواد خطر بازگشت به مصرف مواد را کاهش مي دهد. بنابراین با توجه به اين یافته ها برنامه هاي درمان سوءمصرف مواد باید اين نوع متغيرهاي ميانجي را هدف قرار دهند.

کلیدواژگان: سوءمصرف مواد، درمان شناختي، رفتاري، درمان نگهدارنده با متادون، باورهاي مرتبط با مواد

■ بررسی نقش عوامل موثر در ترك اعتياد
عمر کیانی پور، اکرم پوزاد صص ۳۹-۵۴
[چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 260KB]

هدف: هدف اين پژوهش بررسی نقش عوامل موثر در ترك اعتياد بود تا با شناسايي اين عوامل بتوان برنامه هاي پيشگيرانه و بازپرورانه متناسب را براي افراد معتاد تدارك دید. روش: اين پژوهش از نوع پس رویدادي و علي مقایسه اي است. جامعه آماري تمام معتادين مراجعه کننده به مراکز ترك اعتياد شهرستان كهنوج بود و نمونه آماري آن متشكل از افراد داوطلب مراجعه کننده به مركز ترك اعتياد ياران بود. ابزار پژوهش پرسشنامه هوش هیجاني بار-آن، پرسشنامه مرزهاي خانوادگي و فرم اطلاعات جمعيت شناختي شرکت کنندگان بود. یافته ها: یافته ها نشان داد که مرزهاي خانوادگي بهنجار، هوش هیجاني بالاتر و مصرف ترياك در مقایسه با مصرف ماده شیشه و كراك در ترك اعتياد نقش دارند، اما مرزهاي خانوادگي گسسته، باعث برگشت اعتياد در مصرف کنندگان ماده شیشه و كراك مي شوند. عواملی که در ترك اعتياد نقش نداشتند شامل وضعیت تاهل و

سطح تحصیلات می شدند. نتیجه گیری: نتایج این بررسی بیانگر نقش و اهمیت متغیرهای خانواده، هوش هیجانی و نوع مواد در ترک اعتیاد است.

کلیدواژگان: ترک اعتیاد، مرزهای خانوادگی، هوش هیجانی

■ رابطه سلامت روان و کیفیت زندگی در افراد وابسته به مواد
مرضیه عفتی دیوشلی ، موسی کافی ماسوله ، ربابه دل آذر صص ۶۴-۵۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 183KB]

هدف: افراد وابسته به مواد دچار مشکلات زیادی شده که باعث اختلال در روند کیفیت زندگی آنان می شود. پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط سلامت روان و کیفیت زندگی افراد وابسته به مواد صورت گرفت. روش: در قالب یک مطالعه توصیفی-تحلیلی ۱۵۰ نفر از وابستگان به مواد مراجعه کننده به مراکز ترک اعتیاد رشت به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه سلامت عمومی و پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی گردآوری و با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون تجزیه و تحلیل شد. یافته ها: یافته ها نشان داد که بین کیفیت زندگی و سلامت روان وابستگان به مواد ارتباط معناداری وجود دارد. نتایج رگرسیون نشان داد که بسیاری از حیطه های کیفیت زندگی با سلامت روان همبستگی معنا داری دارد. حیطه ی سلامت روان کیفیت زندگی با سه حیطه ی اضطراب، بدکنشی اجتماعی و افسردگی همبستگی معنادار نشان داد. همچنین، حیطه ی سلامت جسمانی کیفیت زندگی با حیطه ی جسمانی سازی سلامت روان همبستگی معنادار نشان داد. نتیجه گیری: با توجه به یافته های پژوهش، به نظر می رسد که می توان با بهبود کیفیت زندگی، سلامت روان افراد وابسته به مواد را افزایش داد.

کلیدواژگان: سلامت روان، کیفیت زندگی، وابستگان به مواد

■ رابطه تعهد به مدرسه، نگرش به موادمخدر و مصرف آن در دانش آموزان
فهیمة گلپایگانی، ملوک خادمی اشکذری صص ۷۴-۶۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 267KB]

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه تعهد به مدرسه، نگرش به موادمخدر و مصرف آن در دانشآموزان سال سوم دبیرستان بود. روش: این پژوهش از نوع همبستگی بوده و

نمونه گیری به روش خوشه ای تصادفی انجام شده است. بدین صورت که تعداد ۲۰۰ نفر از دانش آموزان سال سوم، که در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ مشغول به تحصیل بودند، انتخاب و به سه پرسشنامه بررسی وضعیت مصرف مواد، نگرش سنج مخدرها و تعهد به مدرسه پاسخ دادند. یافته ها: نتایج نشان داد که نگرش مثبت به مواد و عدم تعهد به مدرسه با مصرف مواد در دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد. نتیجه گیری: طراحی برنامه های مدرسه محور برای ایجاد تغییر در دانش و نگرش و افزایش تعهد به مدرسه باید مورد توجه برنامه ریزان پیشگیری از مصرف مواد قرار گیرد.

کلیدواژگان: تعهد به مدرسه، نگرش، موادمخدر، دانش آموزان

■ اثربخشی درمان شناختی-رفتاری بر افزایش خود کارآمدی و بهبود علائم اعتیاد در بیماران وابسته به مواد
حمید کمرزین ، حسین زارع ، حسن بروکی میلان صص ۷۵-۸۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 245KB]

هدف: پژوهش حاضر به منظور اثربخشی درمان شناختی-رفتاری بر افزایش خود کارآمدی و بهبود علائم اعتیاد در بیماران وابسته به موادمخدر صورت گرفت. روش: به این منظور، ۹۰ نفر از بیماران وابسته به مواد که در سه مرکز ترک اعتیاد خصوصی فارابی ارومیه، مرکز گذری راه نو ارومیه و زندان مرکزی ارومیه تحت درمان متادون قرار داشتند با استفاده از نمونه گیری تصادفی در دو گروه آزمایشی (۴۵ نفر) و کنترل (۴۵ نفر) بررسی شدند. گروه مورد آزمایش به مدت ۱۲ جلسه تحت درمان شناختی-رفتاری به سبک کارول قرار گرفتند و گروه کنترل فقط داروی متادون و دیگر داروهای فیزیکی دریافت می کردند. همه آزمودنی ها در ابتدای پژوهش، در حین پژوهش (بعد از سه ماه) و سه ماه بعد از درمان (پیگیری) پرسشنامه خودکارآمدی را تکمیل کردند و از نظر میزان بهبودی علائم اعتیاد و روند درمان با استفاده از پرسشنامه نیم رخ اعتیاد مادزلی و توسط روان شناس مورد سنجش قرار گرفتند. یافته ها: آزمون تحلیل کواریانس حکایت از اثربخشی درمان و بقای آن در افزایش خودکارآمدی و کاهش نمرات نیمرخ مادزلی داشت. نتیجه گیری: درمان شناختی-رفتاری در افزایش خودکارآمدی و بهبود سلامت روانی و جسمانی بیماران وابسته به موادمخدر موثر است.

کلیدواژگان: درمان شناختی رفتاری، بیماران وابسته به مواد، خود کارآمدی

فصلنامه	اعتیاد	پژوهی
فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی)	به زبان فارسی	
سال	ششم، شماره	۲۳، پاییز ۱۳۹۱

فهرست فارسی

English

■ سخن اول ص ۷
[مشاهده متن](#) [PDF 38KB]

■ فراتحلیل اثربخشی برنامه های پیشگیری در تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به سوء مصرف مواد در ایران
 نادر مهري، رضا اسماعيلي، مهدیه رجبی رستمی، محمد ترکاشوند صص ۹-۲۶
 ▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 243KB]

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی برنامه های پیشگیری از سوء مصرف مواد در تغییر نگرش دانش آموزان و عوامل موثر بر آن است.
روش: برای این منظور، با استفاده از روش فراتحلیل، مطالعاتی که به ارزیابی برنامه های پیشگیری پرداخته بودند، گردآوری شدند. برای گردآوری مطالعات از کلید واژه های مرتبط استفاده شده و جستجو در سایت ها و پایان نامه های تحصیلات تکمیلی دانشگاه ها صورت پذیرفت و مطالعاتی که با معیارهای ورود به فراتحلیل همخوانی داشتند گزینش شدند و اطلاعات مورد نظر برای آزمون فرضیه ها با پرسشنامه معکوسی که توسط نویسندگان تهیه شده بود، استخراج شد. از ۲۰ مطالعه گزینش شده، آماره های مناسب برای محاسبه اندازه اثر و اطلاعات مورد نیاز دیگر ثبت شده و با نرم افزار CMA۲ به محاسبه اندازه اثرها و تجزیه و تحلیل اقدام شد.
یافته ها: نتایج تحقیق حاضر نشان داد که در مجموع برنامه های پیشگیری از سوء مصرف مواد در تغییر نگرش دانش آموزان نسبت به سوء مصرف مواد موفق بوده است. مقدار اندازه اثر تلفیق شده ($d=0/608$) بوده و به لحاظ آماری نیز معنادار است. از آنجایی

که این مقدار در دامنه ای بین ۰/۶ تا ۰/۷ قرار دارد، طبق دسته بندی کوهن متوسط ارزیابی می شود. همچنین، نتایج نشان می دهد متغیرهایی نظیر داشتن مبناي نظري، رویکرد تعاملی در ارایه برنامه، شدت برنامه، استفاده از راهبردهای آموزشی متنوع در ارایه، استفاده از آموزش دهندگان همتا به لحاظ آماری تاثیر معناداری بر اثربخشی برنامه پیشگیری داشته و برنامه های اثربخش تری را در تغییر نگرش دانش آموزان پدید آورده است.

نتیجه گیری: برای دستیابی به برنامه های اثربخش تر در تغییر نگرش دانش آموزان بایستی متغیرهای فوق را در تدوین و اجرای برنامه ها مد نظر قرار داد.

کلیدواژگان: سوءمصرف مواد، اثربخشی، برنامه پیشگیری، نگرش، فراتحلیل

■ مقایسه سوگیری توجه نسبت به مواد افیونی در افراد وابسته و ترک کرده در بین مراجعین به کلینیک های درمانی و اعضای انجمن های معتادان گمنام جواد عنایت، غلامحسین جوانمرد، جعفر مقانی صص ۲۷-۳۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 175KB]

هدف: این پژوهش با هدف مقایسه ی سوگیری توجه نسبت به محرک های وسوسه انگیز مربوط به مواد افیونی در بین گروه کنترل، ترک کرده و وابسته به مواد انجام شد. طول مدت مصرف و ترک نیز مورد توجه قرار گرفت.

روش: طرح پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه ای است. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش عبارت بود از کلیه افراد وابسته به مواد که به نوعی به ادارات بهزیستی، کلینیک های ترک اعتیاد سرپایی، مراکز تولد دوباره و انجمن معتادان گمنام استان آذربایجان شرقی مراجعه می کردند. در این تحقیق پنج گروه شرکت کننده، شامل افراد وابسته به مواد افیونی (که به دو گروه دارای مصرف طولانی و افراد دارای مصرف کوتاه تقسیم می شدند)، افراد ترک کرده (که به دو گروه دارای ترک طولانی و افراد دارای ترک کوتاه بودند) و گروه گواه می شد. در مجموع، در این تحقیق ۱۰۳ نفر مورد مطالعه قرار گرفتند. گروه های نمونه از نظر سن، سواد، و جنس مشابه بودند. برای سنجش سوگیری توجه نسبت به محرک های وسوسه انگیز مربوط به مواد افیونی، از آزمون بازشناسی کلمات استفاده شد که در این آزمون سه خرده آزمون اصلی و یک آزمون بازشناسی وجود داشت.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که در سوگیری توجه نسبت به محرک های مواد افیونی در گروه گواه و مصرف کننده های خفیف و شدید و همچنین افراد ترک کرده با فاصله زمانی کوتاه مدت تفاوت وجود داشت. همچنین، گروه کنترل دارای وسوسه و سوگیری توجه کمتری نسبت به گروه های دیگر بودند. در نهایت، افرادی که دارای مصرف خفیف

هستند در مقایسه با گروه کنترل احساس تهدید بیشتری می کردند. نتیجه گیری: یافته های این تحقیق تلویحات کاربردی دارند و می تواند مورد توجه متخصصان در امر درمان اعتیاد قرار گیرد.

کلیدواژگان: وابستگی به مواد، سوگیری توجه، تهدید اجتماعی، عود مجدد

■ مقایسه سبک های دفاعی و ویژگی های شخصیتی در افراد معتاد و عادی محسن احمدی، محمود نجفی، سیدعلی حسینی المدنی، آلاله عاشوری صص ۳۹-۵۱

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 221KB]

هدف: هدف پژوهش حاضر مقایسه مکانیسم های دفاعی و ویژگی های شخصیتی افراد معتاد و عادی شهر همدان بود. روش: در این مطالعه علی-مقایسه ای تعداد ۷۰ نفر معتاد با میانگین سنی $37/39 \pm 9/81$ و دامنه سنی ۲۳ تا ۵۸ از کلینیک های ترک اعتیاد شهر همدان در پاییز ۱۳۹۰ به روش در دسترس و تعداد ۷۰ نفر از بستگان این افراد که از لحاظ متغیر های جمعیت شناختی تا حد امکان با آنها همتا بودند به عنوان گروه مقایسه انتخاب شدند. از هر دو گروه خواسته شد تا به پرسشنامه سبک های دفاعی و پرسشنامه شخصیتی آیزنک پاسخ دهند. داده ها با استفاده از روش آماری تحلیل واریانس چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها: نتایج نشان داد که میانگین نمرات افراد معتاد نسبت به گروه عادی در متغیر های سبک های دفاعی رشد نیافته، روان آزرده و ویژگی های شخصیتی روان رنجوری و برون گرایی بیشتر و در متغیر سبک های دفاعی رشد یافته کمتر بود. نتیجه گیری: بر اساس نتایج این تحقیق می توان گفت بین افراد معتاد و عادی در سبک های دفاعی و ویژگی های شخصیتی تفاوت معنادار وجود دارد.

کلیدواژگان: مکانیسم های دفاعی، ویژگی های شخصیتی، اعتیاد

■ بررسی تفاوت های سوگیری توجه، عملکرد اجرایی و زمان واکنش در مصرف کنندگان آفتامین در مقایسه با افراد غیرمصرف کننده مواد نظام الدین قاسمی، احمدرضاکیبانی، اصغر زره پوش، مهدی ربیعی، نجمه وکیلی صص ۵۳-۶۴

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 272KB]

هدف: اعتیاد به موادمخدر برحسب نوع ماده مصرفی دارای عوارض و اثرات مختلف است. بر همین اساس، پژوهش حاضر با هدف مقایسه عملکردهای عصب-روان شناختی

در بین مصرف کنندگان شیشه با افراد عادی انجام شده است. روش: پژوهش از نوع علی-مقایسه ای است که روی دو گروه افراد سوء مصرف کننده مواد و افراد عادی انجام شده است. جامعه آماری کلیه مصرف کنندگان مواد مخدر شهر بهارستان اصفهان بود. گروه مصرف کننده مواد شامل ۳۳ نفر مصرف کننده شیشه بودند که از بین افراد مراجعه کننده به مرکز درمان اعتیاد بهارستان به روش نمونه گیری گلوله برفی انتخاب شدند. گروه مقایسه شامل ۳۹ نفر از افراد عادی بود که از لحاظ سن، جنس و تحصیلات با گروه اول همتا سازی شدند. افراد هر دو گروه توسط مدیر فنی مرکز و با استفاده از تست های تشخیصی ادراکی مورد بررسی قرار گرفتند. برای جمع آوری اطلاعات از آزمون کارت های ویسکانسین، دستگاه کرونسکوپ (زمان واکنش) در سه وضعیت ساده، تشخیصی و انتخابی و سوگیری توجه (آزمون استروپ) استفاده شد. یافته ها: یافته های حاصل از پژوهش نشان داد که مصرف کنندگان شیشه در مقایسه با افراد عادی از لحاظ تعداد خطا تفاوت معناداری دارند، ولی از لحاظ خطا، درجاماندگی در آزمون ویسکانسین تفاوت معناداری باهم ندارند. در زمینه زمان واکنش نیز یافته ها نشان داد که مصرف کنندگان شیشه کمترین زمان واکنش و بیشترین میزان خطا را در هر سه حالت داشتند، اما در کوشش به شکل ساده بین دو گروه تفاوتی مشاهده نشد. به عبارت دیگر، دو گروه در کوشش به شکل انتخابی و تشخیصی در زمان و تعداد خطا ها با یکدیگر تفاوت معناداری نشان دادند. همچنین، دو گروه در سوگیری توجه (آزمون استروپ) از لحاظ تعداد خطا با یکدیگر تفاوتی نداشتند، ولی از لحاظ زمان، بین مصرف کنندگان شیشه و افراد سالم تفاوت معناداری وجود داشت. نتیجه گیری: می توان گفت مصرف شیشه می تواند شرایط متفاوتی را از لحاظ عملکردهای شناختی-عصبی در افراد ایجاد کند. شناسایی و فهم این عوامل می تواند علاوه بر کمک به درک بهتر مشکل، به ارایه راهکارهای مختلف درمانی منجر شود.

کلیدواژگان: سوگیری توجه، عملکرد اجرایی، زمان واکنش، اَمفتامین

■ شیوع شناسی مصرف مواد در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس
حمید مردانی، علی اکبر شیخی فینی، جواد کاوسیان صص ۶۵-۸۲

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 260KB]

هدف: سوء مصرف مواد یکی از مهم ترین مشکلات و بیماری های قرن حاضر است که نگرانی وسیعی را در سطح جهان ایجاد کرده است و حل مساله اعتیاد در میان جمعیت جوان و قشر تحصیل کرده جوامع از اهمیت بیشتری برخوردار است. پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان شیوع مصرف مواد (تریاک، مشروبات الکلی، سیگار و قلیان) در

دانشجویان دانشگاه آزاد بندرعباس انجام پذیرفت. روش: این مطالعه به شیوه مقطعی انجام گرفت. آزمودنی ها شامل ۳۱۰ دانشجو بوده که به صورت تصادفی طبقه ای انتخاب شدند و از پرسشنامه شیوع شناسی مصرف مواد برای جمع آوری اطلاعات استفاده گردید. یافته ها: یافته های پژوهش نشان می دهد که سن شروع مصرف مواد ۲۲ تا ۲۵ سالگی است. مصرف سیگار، قلیان، مشروبات الکلی و تریاک در بین دانشجویان پسر بیشتر از دختر است و این تفاوت ها از لحاظ آماری براساس آزمون خی دو معنا دار هستند. نتیجه گیری: جنسیت، سابقه مصرف مواد در اعضاء خانواده و دوستان از عوامل خطرساز در مصرف مواد تلقی می شوند.

کلیدواژگان: مصرف مواد، دانشجو، شیوع شناسی، بندرعباس

■ مقایسه زمان واکنش در افراد وابسته به مواد و افراد غیروابسته
محمد نریمانی، اسماعیل سلیمانی، فرشته کرداصغری صص ۸۳-۹۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 203KB]

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه زمان واکنش ساده، انتخابی و تمییزی در افراد وابسته به مواد و افراد غیروابسته انجام شده است. روش: در این مطالعه علی-مقایسه ای، جامعه آماری شامل ۴۲۵ نفر مرد مراجعه کننده به یکی از مراکز بازتوانی شهر تبریز بود. این افراد به دلیل وابستگی به تریاک یا کریستال به این مراکز مراجعه کرده و از این میان به روش نمونه گیری تصادفی ساده ۱۶ نفر وابسته به تریاک، ۱۶ نفر وابسته به کریستال و ۱۶ نفر نیز به عنوان گروه مقایسه از بین جمعیت عمومی (بدون سابقه وابستگی) انتخاب شدند. ابزارهای جمع آوری اطلاعات را پرسشنامه پذیرش معتادین خودمعرف و دستگاه آزمایشگاهی تحت عنوان دستگاه «زمان واکنش سنج» تشکیل دادند.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین سه گروه افراد غیروابسته (بهنجار) و وابستگان به تریاک و کریستال، از نظر زمان واکنش ساده، زمان واکنش انتخابی و زمان واکنش به محرک شنیداری تفاوت معنا داری وجود دارد. اما از نظر زمان واکنش تمییزی و زمان واکنش به محرک دیداری تفاوت معنا دار وجود ندارد. نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده، زمان واکنش افراد وابسته به تریاک و کریستال نسبت به افراد غیروابسته (بهنجار) کندتر است.

کلیدواژگان: زمان واکنش، وابستگی، تریاک، کریستال

صلنامه
اعتیاد
پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی)
به زبان فارسی

سال ششم، شماره ۲۱، بهار ۱۳۹۱

فهرست فارسی

English

تأثیر بیوفیدبک EEG بر کاهش افسردگی، اضطراب، استرس و عقاید وسوسه انگیز افراد با اختلال سوءمصرف مواد
محمد نریمانی، سوران رجبی ص ۷
چکیده مشاهده متن [PDF 178KB]

هدف: هدف این مطالعه بررسی تأثیر بیوفیدبک EEG (نوروفیدبک) در کاهش افسردگی، اضطراب، استرس و عقاید وسوسه انگیز افراد با اختلال سوءمصرف مورفین است. روش: روش مطالعه آزمایشی بوده که در سال ۱۳۹۰ در شهر اردبیل انجام گرفته است و از طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل استفاده شد. نمونه این مطالعه ۳۴ نفر بیمار مرد وابسته به مورفین بودند که به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل دستگاه نوروفیدبک، پرسشنامه عقاید وسوسه انگیز رایت و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس لایبوند و لایبوند بوده است. داده های جمع آوری شده با استفاده از روش مانکوا تجزیه و تحلیل شدند. یافته ها: نتایج حاصل، بهبودی معناداری را برای مقیاس های اضطراب، افسردگی و عقاید وسوسه انگیز بعد از ۲۰ جلسه درمانی نوروفیدبک نشان داد؛ اما در مورد متغیر استرس بهبود معناداری به دست نیامد. نتیجه گیری: این مطالعه نشان داد که افراد معتاد می توانند تحت تأثیر بیوفیدبک EEG افسردگی، اضطراب و عقاید وسوسه انگیز خود را بهبود بخشند.

کلیدواژگان: بیوفیدبک EEG، افسردگی، اضطراب، استرس، سوءمصرف مواد

مقایسه توانایی بازشناسی حالات هیجانی و ذهن خوانی در افراد مصرف کننده مواد افیونی و همتایان سالم

هدف: هدف از انجام این پژوهش بررسی کارکردهای شناختی اجتماعی افراد مصرف کننده مواد افیونی با استفاده از تکالیف شناختی است. روش: در این مطالعه مقطعی علی-مقایسه ای با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس، ۳۰ نفر مصرف کننده مواد افیونی و ۳۰ فرد سالم که از لحاظ جنس و تحصیلات همتا شده بودند، در سال ۱۳۸۹ انتخاب شدند. سپس آزمون های عصب شناختی استنتاج حالات ذهنی از نگاه و آزمون بازنشاسی حالات هیجانی چهره بر روی آزمودنی ها اجرا شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون تی مستقل صورت گرفت. یافته ها: نتایج نشان داد که افراد مصرف کننده از لحاظ توانایی ذهن خوانی نسبت به افراد سالم توانمندی کمتری دارند. همچنین نمرات افراد مصرف کننده نسبت به افراد سالم در بازنشاسی حالات هیجانی شادی، غم و خشم به طور معنی داری پایین تر است. نتیجه گیری: با توجه به عملکرد ضعیف افراد مصرف کننده در تکالیف بازنشاسی حالات هیجانی چهره و آزمون ذهن خوانی، توصیه می شود در ارزیابی افراد مصرف کننده کارکردهای شناخت اجتماعی نیز لحاظ گردد و با کمک مطالعات مداخله ای آتی می توان برنامه توانبخشی کارکردهای شناخت اجتماعی را پیشنهاد کرد.

کلیدواژگان: ذهن خوانی، بازنشاسی هیجان، مصرف کنندگان مواد افیونی، حالات هیجانی

■ مقایسه اثربخشی چهار روش پیشگیری از سوءمصرف موادمخدر بر نگرش و عزت نفس دانش آموزان مجتمع های فرهنگی، تربیتی و خوابگاهی کمیته امداد امام خمینی(ره) عزیزالله آقابابایی، داریوش جلالی، حمیدرضا سعیدزاده، سهیلا باقری ص ۳۱

هدف: این پژوهش با هدف مقایسه اثربخشی ۴ روش پیشگیری از سوءمصرف موادمخدر به روش شناختی رفتاری اجتماعی، آموزش مهارت های زندگی، ارائه پوستر و ارسال پیام کوتاه بر تغییر نگرش و بهبود عزت نفس دانش آموزان انجام شده است. روش: در یک طرح شبه آزمایشی تعداد ۱۵۰ دانش آموز از بین دانش آموزان ساکن در مجتمع های خوابگاهی کمیته امداد استان چهارمحال و بختیاری سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ انتخاب و به صورت تصادفی در ۴ گروه آزمایش و ۱ گروه گواه گمارده شدند (هر گروه ۳۰ نفر) و طی مراحل پیش آزمون و پس آزمون پرسشنامه های نگرش نسبت به سوءمصرف مواد و عزت نفس در گروه های انتخابی اجرا شد. داده ها از طریق تحلیل کواریانس و آزمون تعقیبی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج نشان دادند که روش های پیشگیری بر تغییر نگرش نسبت به سوءمصرف مواد و بهبود عزت نفس دانش آموزان موثر بوده اند. در عین حال، نتایج آزمون تعقیبی LSD بیانگر آن بود که هر ۴ روش پیشگیری با اثربخشی متفاوت بر تغییر نگرش نسبت به سوءمصرف مواد مخدر موثر بوده اند، در حالی که تنها روش های آموزش شناختی - رفتاری اجتماعی و آموزش مهارت های زندگی بر بهبود عزت نفس موثر بودند. **نتیجه گیری:** با توجه به نتایج می توان چنین استنباط کرد که هر ۴ روش پیشگیری می تواند موجب ایجاد نگرش منفي نسبت به مواد مخدر شوند.

کلیدواژگان: پیشگیری، سوء مصرف مواد، نگرش، عزت نفس

■ مقایسه تاب آوری، سبک های هویتی، معنویت و حمایت اجتماعی ادراک شده در افراد معتاد، غیرمعتاد و غیرمعتاد و بهبودیافته سیدعلی حسینی المدنی، حسن احدی، یوسف کریمی، هادی بهرامی، آمنه معاضدیان ص ۴۷

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 219KB]

هدف: هدف از انجام این پژوهش مقایسه تاب آوری، سبک های هویتی، معنویت و حمایت اجتماعی ادراک شده در افراد معتاد، غیرمعتاد و بهبودیافته بود. روش: در این مطالعه علی مقایسه ای، تعداد ۳۰ نفر معتاد، ۳۰ نفر غیر معتاد و ۳۰ نفر معتاد بهبودیافته به روش نمونه گیری در دسترس در سال ۱۳۹۰ که متعلق به جمعیت خیریه تولد دوباره در تهران بودند، انتخاب شدند. همه شرکت کنندگان پرسش نامه های تاب آوری، سبک های هویت برزونسکی، معنویت و حمایت اجتماعی ادراک شده را تکمیل کردند.

یافته ها: نتایج نشان داد که در سبک هویتی اطلاعاتی، افراد غیرمعتاد به طور معنی داری دارای نمرات بالاتری نسبت به افراد معتاد و افراد بهبود یافته اند. در سبک هویتی هنجاری، گروه غیرمعتاد به طور معناداری دارای سطح بالاتری نسبت به گروه معتاد و گروه بهبود یافته هستند. در مقایسه سبک هویت سردرگم/اجتنابی، افراد غیرمعتاد به طور معنی داری دارای نمرات پایین تری نسبت به معتادان هستند. نتایج حاصل از مقایسه تاب آوری در چهار گروه نشان داد که افراد غیرمعتاد به طور معناداری دارای تاب آوری بالاتر نسبت به گروه های معتاد و بهبودیافته هستند. همچنین افراد بهبود یافته نیز نسبت به معتادین به طور معنی داری دارای تاب آوری بالاتری بودند. در مقایسه مولفه معنویت، افراد غیرمعتاد و افراد بهبودیافته به طور معناداری دارای نمرات بالاتری نسبت به افراد معتادند. در مقایسه حمایت اجتماعی ادراک شده، افراد غیرمعتاد و بهبودیافته نسبت به افراد معتاد به طور

معناداري داراي سطوح بالاتري هستند.
نتيجه گيري: حضور در گروه هاي NA، دريافت حمايت اجتماعي و مشاركت در فرايند ترك مواد باعث افزايش تاب آوري در معتادان بهبوديافته شده است. همچنين هويت يك مولفه فردي نسبتا ثابت است كه با مشاركت در فرايند درمان، تغيير چنداني در آن ايجاد نمي شود.

كليدواژگان: تاب آوري، هويت، معنويت، حمايت اجتماعي

■ اثر پيش شرط سازي با هايپراكسي نورموباريك بر صدمه بافتي، عملكرد مكانيكي و بي نظمي هاي حاصل از ايسكمي-جريان مجدد در قلب ايزوله موش بزرگ آزمايشگاهي وابسته به مورفين؛
رهام مظلوم، سهراب حاجي زاده، سعيد سمنانيان، خليل پورخليلي، غلامرضا بيات، فيروزه علويان، فاطمه صفري ص ۶۵

▼ چكيده مشاهده متن [PDF 368KB]

هدف: هايپراكسي پيش شرط سازي است كه به دليل دسترسي آسان در بالين مورد توجه محققين قرار گرفته است. وابستگي به مورفين به عنوان يك عامل پيش شرط ساز شناخته شده است. با توجه به گستردگي پديده اعتياد به مواد مخدر و استفاده از هايپراكسي در بالين احتمال تداخل اثر اين دو عامل بر صدمات ناشي از ايسكمي-جريان مجدد قلبي بسيار زياد است. لذا هدف از انجام اين پژوهش بررسي همزمان اين دو عامل پيش شرط ساز بر صدمات ناشي از ايسكمي-جريان مجدد در قلب است.
روش: در هفت گروه ۱۰ تايي از موش هاي بزرگ، قلب حيوانات در دستگاه لانگندورف ايزوله شد و پس از ايجاد سكتة منطقه اي، ميزان رهايش آنزيم كراتين فسفوكيناز براي تعيين صدمه بافتي، حاصل ضربان-فشار براي ارزيابي عملكرد مكانيكي و تعداد دوره هاي تاكيكارد و فيبريلاسيون بطني براي تعيين بي نظمي هاي ناشي از ايسكمي-جريان مجدد قلبي مورد بررسي قرار گرفت.
يافته ها: هايپراكسي نورموباريك در قلب ايزوله موش بزرگ وابسته به مورفين موجب کاهش رهايش كراتين فسفوكيناز و افزايش عملكرد مكانيكي در دوره جريان مجدد شد، ولي کاهش معناداري در بي نظمي ها نسبت به هر كدام از اين عوامل پيش شرط ساز مشاهده نشد.

نتيجه گيري: پيش شرط سازي با هايپراكسي نورموباريك در قلب ايزوله موش بزرگ وابسته به مورفين موجب کاهش صدمه بافتي و بهبود عملكرد قلبي شد.

کلیدواژگان: پیش شرط سازي، ایسکمی، جریان مجدد، هایپر اکسی نورموباریک، وابستگی به مورفین

■ مقایسه اثربخشی گروه درمانی پذیرش خویشتن به شیوه درآیدن با آموزه های مجمع های معتادین گمنام بر روی مولفه های سلامت روانی معتادین مهدی زارع بهرام آبادی، نصراله عرفانی، محمدعلی محمدی فر، مصطفی مشایخی پور
ص ۸۱

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 226KB]

هدف: هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی گروه درمانی پذیرش خویشتن به شیوه درآیدن در مقایسه با اثربخشی آموزه های مجمع های معتادین گمنام روی مولفه های سلامت روانی افراد معتاد بود.

روش: این پژوهش نیمه آزمایشی از نوع طرح مقایسه گروه های نابرابر بود. جامعه آماری شامل افراد معتاد مراجعه کننده به مراکز ترک اعتیاد شهرستان همدان در سال ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ بود. در بخش گروه درمانی ۲۷ نفر به طور داوطلبانه به عنوان نمونه انتخاب شدند و تحت ۱۰ جلسه، هر هفته یک و نیم ساعت گروه درمانی پذیرش خویشتن به شیوه درآیدن قرار گرفتند. در بخش گروه معتادین گمنام نیز ۳۷ نفر به طور داوطلبانه به مدت شش ماه در جلسات مجمع های معتادین گمنام شرکت کردند. در ابزارها از پرسشنامه سلامت عمومی استفاده شد که ابتدا در پیش آزمون و سپس در پس-آزمون روی آزمودنی های هر دو گروه اجرا شد.

یافته ها: نتایج نشان داد گروه درمانی پذیرش خویشتن به شیوه درآیدن تاثیر مثبت معناداری روی مولفه های علائم اضطرابی، افسردگی و سلامت روان کلی افراد معتاد داشت. آموزه های مجمع های معتادین گمنام نیز تاثیر مثبت معناداری بر روی مولفه های علائم جسمانی، اضطرابی، افسردگی و سلامت روان کلی افراد معتاد داشت. سایر نتایج نشان داد میزان اثر بخشی آموزه های مجمع های معتادین گمنام در مقایسه با گروه درمانی پذیرش خویشتن تاثیر معنادار بیشتری بر کاهش علائم افسردگی افراد معتاد داشت. **نتیجه گیری:** شرکت در گروه-های خودیاری معتادان گمنام و همچنین شرکت در گروه درمانی پذیرش خویشتن موجب افزایش سلامت روانی افراد معتاد می گردد.

کلیدواژگان: آموزه های مجمع های معتادین گمنام، سلامت روانی، گروه درمانی پذیرش

خویشتن

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال پنجم، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۹۰

فهرست فارسی

English

■ مقایسه سطح هیجان خواهی، راهبردهای مقابله ای و میزان آسیب پذیری در برابر استرس در بین معنادران تحت درمان نگهدارنده با متادون و افراد سالم نظام الدین قاسمی، مهدی ربیعی، سید عباس حقایق، حسن پالاهنگ ص ۷
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 204KB]

مقدمه: هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه سطح هیجان خواهی، راهبردهای مقابله ای و میزان آسیب پذیری در برابر استرس در بین معنادران تحت درمان نگهدارنده با متادون و افراد سالم بود.

روش: پژوهش از نوع پژوهش های علی مقایسه ای می باشد. جامعه آماری پژوهش را کلیه معنادران شهر بهارستان اصفهان تشکیل می دادند که به یکی از مراکز ترک اعتیاد مراجعه می کردند. نمونه انتخابی با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی (۶۲ نفر معنادر و ۵۲ نفر سالم) انتخاب شدند. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه هیجان خواهی ذاکرمن، راهبردهای مقابله ای لازاروس و پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو استفاده شد.

یافته ها: نتایج مانوا نشان داد که بین سه متغیر هیجان خواهی، آسیب پذیری در برابر استرس و راهبرد مقابله ای حل مدبرانه، بین دو گروه تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین نتایج رگرسیون لجستیک نشان دهنده قابلیت پیش بینی کنندگی نوع ماده مصرفی و راهبرد مقابله ای حمایت طلبی و حل مدبرانه بود.
نتیجه گیری: سطح هیجان خواهی و میزان آسیب پذیری در برابر استرس، به عنوان یک

متغیر پیش بین در استفاده از نوع راهبردهای مقابله ای و نوع ماده مصرفی، در افراد سوء مصرف کننده مواد عمل می کند. این مطلب می تواند در مداخلات پیش گیرانه و درمانی جهت نیل به نتایج مطلوب مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژگان: هیجان خواهی، راهبردهای مقابله با استرس، آسیب پذیری در برابر استرس، اعتیاد

■ بررسی اثرات مخرب مصرف WIN 55212-2، آگونیست گیرنده کانابینوئید، در دوران حاملگی بر عملکرد سیستم اعصاب مرکزی نوزادان موش های صحرایی محمد شعبانی ، مهیار جان احمدی ، معظمه السادات رضوی نسب ص ۲۱
▼ چکیده مشاهده متن [PDF 402KB]

مقدمه: مصرف کانابینوئید ها از جمله حشیش و (WIN 55212-2) WIN در طول دوره جنینی می تواند با آسیب در روند رشد جنین و نقص در عملکرد سیستم اعصاب مرکزی همراه باشد.

روش: موش های گروه درمان روزانه ۰/۵ یا ۱ میلی گرم بر کیلوگرم WIN از روز ۵ تا ۲۰ حاملگی دریافت کردند. اثر WIN در مرحله جنینی بر میزان مرگ و میر، وزن، تغییرات بافتی، رفتار حرکتی و حافظه نوزادان در انتهای هفته های سوم، پنجم و هفتم پس از تولد مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: مصرف WIN در طول حاملگی باعث تخریب لایه های پورکنز و گرانولار مخچه نوزادان شد. در بررسی فعالیت حرکتی در انتهای هفته سوم، پنجم و هفتم پس از تولد کاهش معنی داری در تعداد برخاستن بر روی دو پا و افزایش معنی داری در تعداد لیسیدن و خاراندن سر و صورت در گروه تحت درمان با WIN نسبت به گروه های گواه و حلال مشاهده شد. افزایش و کاهش معنی داری در تعداد دفعات و زمان ورود به اتاق تاریک در روز اول و هفتم پس از اکتساب در نوزادان موش هایی که دوره جنینی تحت درمان WIN بودند، نسبت به گروه گواه و حلال مشاهده شد. تعداد نوزادان و طول دوره حاملگی کاهش معنی داری در گروه WIN 1 mg/kg نسبت به گروه گواه، حلال و WIN 5 mg/kg نشان داد درحالیکه درصد مرگ و میر افزایش معنی داری یافت. **نتیجه گیری:** مصرف کانابینوئیدها در طی حاملگی باعث تخریب سلول های مغز شده و موجب آسیب به عملکرد سیستم اعصاب مرکزی از جمله کنترل حرکت، توان به خاطر آوری و یادگیری نوزادان می شود.

کلیدواژگان: حشیش، ۵۵۲۱۲، WIN ۲، مخچه، دوره جنینی، فعالیت حرکتی، حافظه

■ بررسی رابطه خشم، خود کارآمدی، مهارت های مقابله ای و میل به مصرف مواد در گروهی از درمانجویان وابسته به مواد مخدر افیونی
محمد اورکی
ص ۳۹

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 215KB]

مقدمه: هدف پژوهش بررسی رابطه بین خشم، خودکارآمدی، سبک های مقابله ای و میل به مصرف مواد در گروهی از درمانجویان وابسته به مواد مخدر است. روش: در قالب یک طرح توصیفی از نوع همبستگی، ۱۸۰ نفر از مردان مراجعه کننده به کلینیک آفتاب شهر تهران که براساس معیارهای راهنمای تشخیصی و آماری نسخه تجدید نظر شده، مبتلا به اختلال وابستگی به مواد مخدر تشخیص داده شده و دوره سم زدایی آن ها پایان یافته بود به شیوه تصادفی منظم انتخاب شدند. درمانجویان بوسیله آزمون های خودکارآمدی، سبک های مقابله ای، فرم دوم پرسشنامه خشم حالت-صفت و مقیاس ایرانی آمادگی اعتیاد، مورد ارزیابی قرار گرفتند. یافته ها: نتایج نشان داد بین بروز خشم و سبک مقابله هیجانی با میل مصرف مواد همبستگی مثبت معنا داری وجود دارد. همچنین بین خود کارآمدی و میل به مصرف مواد همبستگی منفی مشاهده شد. تحلیل رگرسیون نیز نشان داد خود کارآمدی، خشم، و سبک مقابله هیجانی به ترتیب بیشترین اثر تبیینی را بر نمرات میل به مصرف مواد دارند. نتیجه گیری: به نظر می رسد متغیرهای خود کارآمدی، خشم و سبک مقابله ای هیجانی جزو مهمترین عوامل موثر بر گرایش به مصرف مواد مخدر افیونی باشند، که در پژوهش ها و برنامه های درمانی بایستی مورد توجه خاص قرار بگیرند. کلیدواژگان: خشم، خودکارآمدی، سبک های مقابله، میل به مصرف مواد

■ مقایسه ابعاد عملکرد خانواده و کیفیت زندگی و رابطه این متغیرها در بین افراد معتاد و غیر معتاد
محمد قمری
ص ۵۵

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 185KB]

مقدمه: هدف تحقیق حاضر مقایسه عملکرد خانواده و کیفیت زندگی افراد معتاد و غیر معتاد و تعیین رابطه این متغیرها بود. روش: تحقیق از نوع پس رویدادی بود. نمونه مورد مطالعه ۱۰۷ نفر از افراد معتاد و

۱۰۷ نفر از افراد غیر معتاد بودند. روش نمونه‌گیری افراد معتاد خوشه‌ای تصادفی بود. افراد غیر معتاد نیز از بین جمعیت عادی که از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی با افراد معتاد هم‌تا شده بودند، انتخاب گردیدند. ابزارهای اندازه‌گیری مورد استفاده در تحقیق ابزار سنجش خانواده و مقیاس کیفیت زندگی بود. روش‌های آماری مورد استفاده ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون گام به گام و آزمون t برای دو گروه مستقل بود. **یافته‌ها:** نتایج تحقیق نشان داد که اختلال در ابعاد عملکرد خانواده افراد معتاد بیشتر از افراد غیر معتاد است. افراد معتاد کیفیت زندگی پایین‌تری از افراد غیر معتاد دارند. همچنین بین ابعاد عملکرد خانواده و کیفیت زندگی در افراد معتاد و غیر معتاد رابطه وجود دارد. نتیجه تحلیل رگرسیون نشان داد که حدود ۱۷ درصد از تغییرات کیفیت زندگی در افراد معتاد را ابعاد نقش‌ها و ارتباط عملکرد خانواده تبیین می‌کنند. در افراد غیر معتاد حدود ۱۷ درصد از تغییرات کیفیت زندگی را بعد کنترل رفتار عملکرد خانواده تبیین می‌کند.

نتیجه‌گیری: بین ابعاد عملکرد خانواده و کیفیت زندگی در افراد معتاد و غیر معتاد رابطه وجود دارد و بین عملکرد مختل شده روابط خانوادگی و کیفیت زندگی فرزندان رابطه منفی برقرار است.

کلیدواژگان: عملکرد خانواده، کیفیت زندگی، اعتیاد

■ نقش سرکوب فکر، عوامل فراشناختی و هیجانات منفی در پیش‌بینی اختلال وابستگی به مواد

امید ساعد ، سمیه پوراحسان ، جلیل اصلانی ، محمد زرگر ص ۶۹

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 217KB]

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی نقش سرکوب فکر، عوامل فراشناختی، و هیجانات منفی در پیش‌بینی اختلال وابستگی به مواد است. روش: طرح تحقیق از یک نگاه از نوع همبستگی و با توجه به هدف دیگر علی-مقایسه‌ای است. آزمودنی‌های پژوهش ۷۰ نفر از افراد مبتلا به اختلال وابستگی به مواد و ۷۰ نفر از افراد عادی (جمعاً ۱۴۰ نفر) بودند. افراد وابسته به مواد از میان مردان مراجعه‌کننده به مراکز درمان سرپایی انتخاب شدند و نمونه عادی نیز از جمعیت عمومی انتخاب شد. روش نمونه‌گیری در هر دو روش به صورت در دسترس بود. افراد دو گروه به کمک پرسشنامه فراشناخت، سیاهه سرکوب خرس سفید و پرسشنامه‌های اضطراب و افسردگی بک ارزیابی شدند. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل تشخیصی استفاده گردید.

یافته ها: باورهای فراشناختی منفی در مورد نگرانی، افسردگی و سرکوب فکر بیشترین توان پیش بینی معنی دار اختلال وابستگی به مواد را داشتند. **نتیجه گیری:** می توان به کمک عوامل فراشناختی، سرکوب فکر و هیجانات منفی (خصوصاً افسردگی)، اختلال وابستگی به مواد را پیش بینی نمود. بر پایه این الگو می توان یک رویکرد پیشگیرانه از وابستگی به مواد و یک رویکرد روان درمانی بر پایه درمان های شناختی و فراشناختی تدارک دید و یافته های این پژوهش را در محیط های بالینی و مشاوره ای برای کمک به افراد وابسته به مواد به کار گرفت.

کلیدواژگان: الگوی عملکرد اجرایی خود تنظیمی، باورهای فراشناختی، سرکوب افکار، وابستگی

■ بررسی مقدماتی اختلالات عملکرد جنسی مردان مبتلا به سوءمصرف مواد افیونی تحت درمان
نگهدارنده متادون مسعوده باباخانیان ، مصطفی اقلیما ، غنچه راهب ص ۸۵
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 192KB]

مقدمه: اختلال عملکرد جنسی، یکی از شایع ترین مشکلاتی است که افراد وابسته به مصرف مواد افیونی دارند. از این رو هدف مطالعه حاضر، بررسی مقدماتی اختلال عملکرد جنسی در گروهی از بیماران وابسته به مصرف مواد افیونی تحت درمان نگهدارنده متادون قبل و بعد از ۶ ماه درمان است. روش: مطالعه حاضر، یک مطالعه مقطعی است. تعداد ۳۰ نفر بیمار وابسته به مصرف مواد افیونی از درمانگاه چراغیان در دامغان انتخاب و مورد ارزیابی قرار گرفتند. ابتدا اطلاعات جمعیت شناختی بیماران گرد آوری شد سپس عملکرد جنسی بیماران قبل و بعد از درمان به وسیله شاخص بین المللی عملکرد نعوظی مورد ارزیابی قرار گرفت. **یافته ها:** عملکرد نعوظی با افزایش میانگین بهبودی متوسطی را نشان داد در حالی که وضعیت مقاربت جنسی، بهبودی کامل یافت. میزان میل جنسی و نمره کلی رضایت جنسی بهبود جزئی نشان دادند در حالی که عملکرد ارگاسمی با تغییر اندک نشان دهند بهبودی نبود.

نتیجه گیری: نتایج تحقیق، مبین شیوع اختلالات عملکرد جنسی و بهبود برخی از مولفه ها در درمان بود. یافته ها، نشان دهنده آن است که بیماران، در ورود به درمان از لحاظ مسایل جنسی، باید ارزیابی شوند، لیکن مطالعات بیشتری لازم است تا نقش عوامل دیگر را بررسی کند.

کلیدواژگان: اختلال عملکرد جنسی، افیون، درمان نگهدارنده متادون

■ میزان شیوع مصرف سیگار، قلیان، مشروبات الکلی و مواد مخدر و محرک در میان دانش آموزان دبیرستانی

رقیه علایی خرابم، دکتر پروین کدیور، دکتر شهرام محمدخانی، دکتر غلامرضا صرامی، سارا علایی خرابم

ص ۹۹

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 232KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان شیوع مصرف سیگار، قلیان، مشروبات الکلی و مواد مخدر و محرک و عوامل مرتبط با آن در میان دانش آموزان دبیرستانی شهر کرج در سال ۱۳۸۹ انجام شد. روش: این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-مقطعی است. شرکت کنندگان پژوهش شامل ۴۴۷ دانش آموز دبیرستانی دختر و پسر شهر کرج بود که به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. از پرسشنامه بررسی وضعیت مصرف مواد و پرسشنامه عوامل خطر ساز و حفاظت کننده مصرف مواد برای جمع آوری داده های پژوهش استفاده شد. **یافته ها:** براساس نتایج به دست آمده ۵۷٪ از دانش آموزان مورد مطالعه گزارش کردند که حداقل یک بار در طول عمر یک نوع ماده شامل سیگار، قلیان، مشروبات الکلی و سایر مواد را امتحان کرده اند. میزان مصرف انواع مواد سبک به ترتیب شیوع شامل قلیان، سیگار، مشروبات الکلی و مواد سنگین شامل قرص اکستازی و تریاک، حشیش، شیشه و کراک و هروئین به دست آمد. **نتیجه گیری:** مواد سبک شامل قلیان، سیگار و مشروبات الکلی شایع ترین مواد مورد مصرف در بین دانش آموزان دبیرستانی است. میزان شیوع مواد سنگین در بین دانش آموزان دبیرستانی کرج به نسبت مواد سبک تقریباً پایین است.

کلیدواژگان: شیوع مصرف، مواد سبک، مواد سنگین، دانش آموزان

پژوهي

اعتیاد

فصلنامه

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر داراي رتبه علمي - پژوهشي (علوم

انساني) به زبان فارسي

سال چهارم، شماره ۱۴، تابستان ۱۳۸۹

فهرست فارسی

English

▪ بستر اجتماعي-فرهنگي موثر بر اعتیاد به مواد روان-گردان در میان زنان پروانه بیاتي صص ۷-۱۶

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 142KB]

هدف: هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل اجتماعي - فرهنگي موثر بر اعتیاد به مواد روان گردان در میان زنان معتاد بود. روش تحقیق از نوع پیمایشی بوده و نمونه آن را ۱۰۰ نفر از زنان معتاد کمپ چینگر تشکیل می دادند. داده ها با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه جمع آوری شدند. **یافته ها:** نتایج نشان داد میزان آگاهی زنان، از هم گسیختگی خانوادگی در خانواده اولیه و ثانویه (پدر و مادري و زن و شوهری)، در دسترس بودن مواد مخدر، اعتیاد اعضاي خانواده، میزان تحصیلات زنان و سطح تحصیلات والدین از عوامل موثر بر اعتیاد زنان معتاد به مواد مخدر بوده است. **نتیجه گیری:** برای جلوگیری از بالا رفتن آمار اعتیاد در زنان باید از بستر خانواده شروع کرد و به خصوص توجه خاص به مادران داشت.

کلیدواژگان: زنان معتاد، عوامل اجتماعي، عوامل فرهنگي، روان گردان

▪ رابطه سبک هاي دلبستگی و تاب آوري با گرایش به مصرف مواد جعفر بهادري خسروشاهي، تورج هاشمي نصرت آباد، منصور بیرامي صص ۱۷-۳۰

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 208KB]

هدف: مصرف مواد و اعتیاد به آن به عنوان یکی از مهم ترین آسیب های رواني- اجتماعي

قرن حاضر، افشار مختلف خصوصاً جوانان و دانشجویان را همواره در معرض تهدید قرار می دهد. هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین سبک های دلبستگی و تاب آوری با گرایش به مصرف مواد در دانشجویان پسر دانشگاه تبریز بود. روش: پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان پسر دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بودند که از این جامعه آماری ۲۰۰ نفر به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از مقیاس دلبستگی بزرگسال هازن و شیور، پرسشنامه تاب آوری دیویدسون و مقیاس گرایش به مصرف مواد وید استفاده شد. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین گرایش مثبت به مصرف مواد مخدر با سبک دلبستگی ایمن رابطه منفی و با سبک های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی رابطه مثبت وجود دارد. از سویی گرایش مثبت به مصرف مواد با تاب آوری رابطه منفی دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای سبک های دلبستگی و تاب آوری می توانند گرایش به مصرف مواد در دانشجویان را پیش بینی کنند. نتیجه گیری: با توجه به یافته های به دست آمده با افزایش دلبستگی ایمن خانواده ها با فرزندان و نیز با به کارگیری برنامه های مربوط به تاب آوری می توان گرایش به مصرف مواد را در دانشجویان کاهش داد.

کلیدواژگان: سبک های دلبستگی، تاب آوری، نگرش به مصرف مواد

■ تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر کاهش سوگیری توجه نسبت به محرك های تحريك کننده مواد افیوني در بين افراد ترك کرده اعتياد سمیه گُلي، سوزان امامي پور، غلامحسین جوانمرد صص ۳۱-۴۲

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 191KB]

هدف: این پژوهش با هدف تاثیر آموزش مهارت های زندگی در کاهش سوگیری توجه نسبت به محرك های وسوسه انگیز مربوط به مواد افیوني در بين افراد ترك کرده انجام شد.

روش: طرح پژوهش حاضر از نوع شبه آزمایشی بود. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش، کلیه افراد ترك کرده اعتياد بودند که به موسسات و کلینیک های ترك اعتياد سرپايي، و انجمن معتادان گمنام استان آذربایجان شرقي مراجعه می کردند. نمونه این تحقیق ۲۷ نفر از این مراجعه کنندگان بودند که در طی پاییز و زمستان ۱۳۹۰ مورد مطالعه قرار گرفتند. آزمودنی های دو گروه گواه و آزمایش از نظر سن، سواد، و جنس

(تنها مردان) همتا بودند. در این پژوهش از بازشناسی کلمات استفاده شد که در این آزمون سه خرده آزمون اصلی و يك آزمون بازشناسی وجود داشت. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که آموزش مهارت های زندگی در گروه آزمایش، سوگیری توجه کمتری به مواد نسبت به گروه گواه داشتند. نتیجه گیری: نتایج پژوهش نشان داد که آموزش مهارت های زندگی در گروه آزمایش، سوگیری توجه کمتری به مواد نسبت به گروه کنترل داشتند.

کلیدواژگان: آموزش مهارت های زندگی، مواد مخدر، سوگیری توجه، تهدید اجتماعی

■ بررسی الگوی مصرف مواد در معتادان شهرستان ارومیه
حسن بروکی میلان صص ۴۳-۵۲

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 164KB]

هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی الگوی مصرف در بیماران سوء مصرف کننده مواد و با هدف شناسایی انواع مواد و ارایه راه کارهایی برای پیشگیری از سوء مصرف مواد صورت گرفت.

روش: این مطالعه تحلیلی-توصیفی به روش گذشته نگر انجام شد. با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای تعداد پرونده های ۴۶۱ نفر از بیماران مراجعه کننده به مراکز درمانی اقامت اجباری سلامت محور، مرکز کاهش آسیب های اجتماعی، درمانگاه سرپایی دولتی و درمانگاه ترك اعتبار خصوصی که در سه ماهه اول سال ۱۳۹۱ پذیرش شده بودند مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج نشان داد ۵۴/۸ درصد بین سنین ۳۰-۲۱ سالگی قرار دارند، ۴۸ درصد از بیماران در سنین ۳۰-۲۱ مصرف مواد را شروع کرده اند، ۴۹ درصد بیماران کمتر از ۱۰ سال اعتیاد دارند، ۶۰/۶ درصد از بیماران در ابتدا تریاک مصرف کرده اند، ۵۳/۸ درصد بیماران رفتار پرخطر داشته اند، ۴۴/۱ درصد بیماران در حال حاضر هروئین و ۳۸/۳ درصد آنها شیشه مصرف می کنند.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که ماده مخدر هروئین و شیشه بیشترین تعداد مصرف کنندگان را به خود اختصاص داده اند. بنابراین، با توجه به نتایج این مطالعه لزوم توجه جدی تر به پیشگیری و درمان علمی تر با بهره گیری بیشتر از درمان های روانشناختی ضروری به نظر می رسد.

کلیدواژگان: بیماران وابسته به مواد، اعتیاد، الگوی مصرف

- مقایسه گرایش به اعتیاد و سازگاری در دانش آموزان دختر و پسر
رعنا شیدایی، علیرضا پیرخانفی صص ۶۲-۵۳
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 173KB]

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه گرایش به اعتیاد با سازگاری دانش آموزان دختر و پسر ۱۷-۱۲ ساله شهرستان رباط کریم انجام شد.
روش: طرح پژوهش از نوع علی-مقایسه ای بود. آزمودنی های این پژوهش را ۲۱ پسر و ۲۹ دختر دانش آموز تشکیل می دادند که تحت پوشش موسسه خیریه ی حضرت فاطمه الزهرا در واحد رباط کریم مشغول به تحصیل بودند و به صورت نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. گروه نمونه پرسشنامه افراد در معرض اعتیاد دهکردیان و سنجش سازگاری بل را تکمیل کردند.
یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد بین دو گروه دختران و پسران از نظر متغیرهای ناسازگاری و خطر ابتلا به اعتیاد تفاوت معناداری به دست آمد. به طوری که میانگین ناسازگاری در پسران بالاتر از دختران و خطر ابتلا به اعتیاد در گروه پسران بیشتر از دختران بود.
نتیجه گیری: نتایج این تحقیق دارای تلوایحات کاربردی در سیاست گذاری های پیشگیری از اعتیاد است.

کلیدواژگان: گرایش به اعتیاد، سازگاری، نوجوانان

- اثربخشی برنامه آموزشی رفتارهای سالم در نگرش دانشجویان نسبت به سوء مصرف مواد مخدر و کاهش آسیب پذیری نسبت به اعتیاد
افسر خلیلی صدرآباد، زهرا السادات چاوش زاده، محمدحسن رادمنش، مهدی افخمی اردکانی صص ۷۶-۶۳
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 197KB]

هدف: این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی برنامه آموزشی رفتارهای سالم در نگرش دانشجویان نسبت به سوء مصرف مواد مخدر و کاهش آسیب پذیری نسبت به اعتیاد انجام شد.
روش: طرح پژوهش شبه آزمایشی از نوع پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه بود. از میان جامعه آماری که دانشجویان ساکن در خوابگاههای دانشگاه شهیدبهبشتی در سال

تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۸۸ بودند، تعداد ۶۰ نفر به عنوان گروه نمونه انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایشی و گواه تقسیم شدند. مقیاس های نگرش نسبت به سوء مصرف مواد و آسیب پذیری نسبت به اعتیاد برای ارزیابی مورد استفاده قرار گرفت. یافته ها: نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و گواه در نمره کلی نگرش و حیطه های شناختی، عاطفی، رفتاری و عمومی نسبت به مواد مخدر و خرده مقیاس های آزمون اعتیادپذیری وجود دارد. نتیجه گیری: آموزش رفتارهای سالم موجب تقویت نگرش منفی نسبت به سوء مصرف مواد و کاهش سطح اعتیادپذیری می شود.

کلیدواژگان: رفتارهای سالم، نگرش نسبت به مواد مخدر، اعتیادپذیری، سوء مصرف مواد

■ مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه ی افراد معتاد موفق و ناموفق به ترك و جمعیت غیر بالینی

انیسی خوش لهجه، خدیجه ابوالمعالی، زهرا خوش لهجه، حسن عزیزاده فرشباف، احسان ایمانی
صص ۷۷-۸۸

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 197KB]

هدف: این پژوهش به منظور مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه ی افراد معتاد موفق و ناموفق به ترك و جمعیت غیر بالینی انجام شد. روش: پژوهش حاضر از نوع مطالعه پس رویدادی (علی-مقایسه ای) بود. یکی از مجموعه های پوشش دهنده این افراد به نام جمعیت خیریه تولد دوباره به عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد. انتخاب افراد به روش نمونه گیری در دسترس انجام شد. افراد گروه نمونه ۹۰ نفر (سه گروه ۳۰ نفره) که به ترتیب در سه گروه معتاد موفق به ترك مواد افیونی، افراد معتاد ناموفق به ترك مواد افیونی و جمعیت غیر بالینی انتخاب شدند. به منظور انتخاب افراد موفق به ترك مواد افیونی (شش ماه بدون لغزش) و افراد ناموفق به ترك مواد افیونی (شش ماه با لغزش) مینا قرار گرفت. همچنین، منظور از جمعیت غیر بالینی افراد عادی غیرمعتاد بود. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه طرحواره های ناسازگار اولیه یانگ استفاده شد. یافته ها: یافته ها حکایت از وجود تفاوت در طرحواره های ناسازگار اولیه ی ناسازگار داشت. نتیجه گیری: نتایج این تحقیق دارای تلویحات کاربردی در کلینیک های ترك اعتیاد است. کلیدواژگان: طرحواره های ناسازگار اولیه، معتادموفق به ترك، معتاد ناموفق به ترك، لغزش

فصلنامه

اعتیاد

پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم

انسانی) فارسی به زبان فارسی

سال پنجم، شماره ۱۹، پاییز ۱۳۹۰

فهرست فارسی

English

- ابعاد شخصیتی اثر گذار در عود سوء مصرف مواد در وابستگان به مواد افیونی تحت درمان نگهدارنده با متادون
اکرم اصغری ، عباس پورشهباز ، علی فرهودیان ص ۷
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 191KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی ابعاد شخصیتی اثر گذار در عود سوء مصرف مواد در افراد وابسته به مواد افیونی تحت درمان با متادون صورت گرفت. روش: در این پژوهش آینده نگر، ۲۱۰ معتاد که در طول یک ماه اول سال ۸۹ به مراکز درمان نگهدارنده با متادون مراجعه کرده بودند به روش نمونه گیری هدفدار انتخاب شدند. آزمودنی ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته اطلاعات دموگرافیک و فرم کوتاه سیاهه سرشت و منش مورد بررسی قرار گرفتند و به مدت ۶ ماه پیگیری شدند. داده ها به کمک آزمون t مستقل تحلیل شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد بیمارانی که عود داشتند در مقایسه با گروه غیر عود، در ابعاد نوجویی و آسیب پرهیزی نمره بالاتر و در ابعاد خود جهت دهی و همکاری نمره پایین تری به دست آوردند. در ابعاد شخصیتی پشتکار و پاداش خواهی بین دو گروه تفاوتی دیده نشد. **نتیجه گیری:** بر اساس مدل ابعدی کلونینجر از شخصیت، نوجویی و آسیب پرهیزی بالا و همکاری و خود جهت دهی پایین، در بر دارنده اطلاعات ارزشمندی در مورد ماهیت صفات شخصیتی اثر گذار در عود می باشد که ممکن است در حوزه درمان و پیشگیری از عود افراد سوء مصرف کننده مواد موثر باشند.

کلیدواژگان: عود، ابعاد شخصیتی، درمان نگهدارنده با متادون

- مقایسه هوش هیجانی و کیفیت زندگی در مردان معتاد و غیر معتاد

مقدمه: هدف پژوهش حاضر مقایسه کیفیت زندگی و هوش هیجانی در مردان معتاد و غیر معتاد است.

روش: نمونه پژوهش شامل ۸۰ نفر معتاد و ۸۰ نفر غیر معتاد بودند که افراد معتاد به شیوه نمونه گیری در دسترس و افراد غیر معتاد به شیوه همتاسازی و با توجه به سن و وضعیت تاهل انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از مقیاس هوش هیجانی شاته و پرسشنامه کیفیت زندگی استفاده شد. تحلیل داده ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری و همبستگی پیرسون انجام گرفت. **یافته ها:** نتایج پژوهش نشان داد که بین هوش هیجانی و کیفیت زندگی مردان معتاد و غیر معتاد تفاوت معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر، هوش هیجانی و کیفیت زندگی مردان معتاد پایین تر از مردان غیر معتاد بود. همچنین، نتایج نشان داد که بین هوش هیجانی و کیفیت زندگی در هر دو گروه رابطه معنی داری وجود دارد.

نتیجه گیری: افراد با هوش هیجانی پایین به احتمال بیشتری دچار سوء مصرف مواد می شوند و سوء مصرف مواد نیز ممکن است کیفیت زندگی افراد را پایین بیاورد. این احتمال وجود دارد که بتوان با پرورش هوش هیجانی افراد، از ابتلا آن ها به این معضل جلوگیری کرد.

کلیدواژگان: هوش هیجانی، کیفیت زندگی، اعتیاد

■ مقایسه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل مساله در مردان معتاد و غیر معتاد
فاطمه صابر ، سید ولی ... موسوی ، ایرج صالحی ص ۳۹

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مقایسه ویژگی های شخصیتی و سبک های حل مساله در مردان معتاد و غیر معتاد انجام شد.

روش: این پژوهش يك مطالعه علي-مقایسه ای می باشد. در این پژوهش ۱۸۰ نفر از معتادان مراجعه کننده به مراکز ترك اعتیاد رشت که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده بودند با ۱۸۰ نفر از افراد سالم که از نظر جنس، سن، تحصیلات و شغل با گروه معتاد همتاسازی شده بودند، مورد مقایسه قرار گرفتند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ی شخصیتی نئو و پرسشنامه ی شیوه های حل مساله کسیدی و لانگ گردآوری شد و با استفاده از آزمون تی مستقل، یومن ویتنی و وی کریمر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که معتادان در مقایسه با گروه غیرمعتاد، در بعد شخصیتی روان

رنجورخویی، نمره بالاتر و در ابعاد شخصیتی توافق پذیری، برونگرایی و باوجدان بودن نمره پایین تری داشتند. در بعد شخصیتی انعطاف پذیری بین دو گروه تفاوتی دیده نشد. **نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش، تدوین برنامه های آموزشی-درمانی مناسب به منظور تغییر و اصلاح ویژگی های شخصیتی و رفتار و همچنین آموزش روش های حل مساله در مواجهه با رویدادهای استرس زا، می تواند گامی موثر در پیشگیری و مهار اعتیاد

کلیدواژگان: ویژگی های شخصیتی، سبک های حل مساله، اعتیاد

■ شیوع مصرف مواد مخدر در بین دانشجویان دختر تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی حمید اراضی ، بهمن عسگری ص ۵۷ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 260KB]

مقدمه: هدف از این پژوهش، بررسی شیوع مصرف مواد مخدر بین دانشجویان دختر رشته تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی دانشگاه گیلان بود. **روش:** در یک پژوهش علی-مقایسه ای و با استفاده از نمونه گیری طبقه ای، پرسش نامه شیوع مصرف مواد مخدر در بین ۲۴۰ نفر از دانشجویان دختر تربیت بدنی (۱۰۰ نفر) و غیر تربیت بدنی (۱۴۰ نفر) اجرا شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد که بین میزان مصرف انواع مواد مخدر بین دانشجویان دختر تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی تفاوت معنی داری وجود ندارد. با توجه به اینکه در بین دانشجویان غیر تربیت بدنی افرادی بودند که دارای سطح فعالیت بدنی مناسبی بودند، بار دیگر آزمون مستقل برای دانشجویان فعال و بی تحرک انجام گرفت و یافته ها نشان داد که در مورد مصرف سیگار و الکل بین دانشجویان فعال و بی تحرک تفاوت معنی داری وجود دارد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده، باید بستر سازی مناسب ورزشی در سطح دانشگاه ها و به ویژه در مورد دانشجویان دختر انجام شود تا از روند رو به رشد مصرف مواد مخدر در این قشر از جامعه جلوگیری شود.

کلیدواژگان: مواد مخدر، دانشجو ، فعالیت بدنی، دختر

■ اثر بخشی اجتماع درمان مدار بر افزایش سطح امید در مراجعین به این مراکز اعظم شامحمدی قهساره ، غلامرضا خیرآبادی ص ۷۱ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 195KB]

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف تعیین اثر بخشی اجتماع درمان مدار بر افزایش سطح امید در مراجعین به مرکز اجتماع درمان مدار انجام شد. روش: این پژوهش از نوع نیمه تجربی است که با طرح پیش آزمون- پس آزمون و پیگیری، در ۳ مرحله اجرا شد. جامعه آماری، کلیه مراجعین بودند که در طول سال ۱۳۸۶ به مرکز اجتماع درمان مدار شهر اصفهان مراجعه کرده اند. از هر ۳۰ نفر مراجعه کننده به مرکز خواسته شد پرسشنامه مقیاس امید بزرگسالان که توسط اسنایدر تهیه شده است را پاسخ دهند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با روش آماری تحلیل واریانس با اندازه های مکرر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها: نتایج به دست آمده حاکی از آن است که اجتماع درمان مدار بر سطح مقیاس کلی امید مراجعه کنندگان به این مرکز موثر بوده است. نتایج حاصل از مقایسه های زوجی، اثر درمان را بر سطح مقیاس کلی امید افزایش داده و نیز تاثیر آن را در مرحله پیگیری نشان می دهد. اجتماع درمان مدار در مورد مولفه عامل، افزایشی نداشته است. نتیجه گیری: با توجه به یافته های این پژوهش، می توان نتیجه گرفت که اجتماع درمان مدار بر افزایش سطح امید در مقیاس کل موثر بوده است و می توان از این درمان به عنوان عاملی برای پیشگیری استفاده کرد. کلیدواژگان: اجتماع درمان مدار، امید، معتاد

■ اثر تزریق L-آرژینین و L-NAME در ناحیه CA1 هیپوکامپ موش بزرگ نر بر بی دردی ناشی از مرفین در آزمون فرمالین محبوه هاشمی ، منیژه کرمی ، محمدرضا زرین دست ، موسی صاحبقرانی ص ۸۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 391KB]

مقدمه: پژوهش حاضر به بررسی اثر تزریق L-آرژینین و L-NAME که به ترتیب پیش ساز نیتریک اکساید و بازدارنده آنزیم نیتریک اکساید سینتاز هستند در ناحیه CA1 هیپوکامپ بر بی دردی ناشی از مرفین در موش بزرگ نر در آزمون فرمالین پرداخته است. روش: درد التهابی در موش های نر نژاد ویستار توسط تزریق کف پای فرمالین (۲/۵ درصد به مقدار ۵۰ میکرولیتر) به صورت زیرپوستی قبل از آزمون ایجاد شد. مرفین (9-3 mg/Kg) به صورت داخل صفاقی ۱۰ دقیقه قبل از فرمالین تزریق شد. یافته ها: مطالعه اخیر نشان داد که مرفین 9-3 (mg/kg) بر درد التهابی فرمالین اثر کاهشی داشت. تزریق L-آرژینین (3 μg/rat 0.1، 0.3، 1.5، 5 دقیقه قبل از تزریق فرمالین، پاسخ ناشی از مرفین را برگرداند و 1 μg/rat L-NAME 0.3/0.15) این اثر را در فاز مزمن نشان داد. اما در فاز مزمن هر دو عامل تزریق شده اثر معنی دار ایجاد کردند. پیش تزریق L-NAME از پاسخ L-آرژینین جلوگیری کرد. از طرف دیگر، L-

آرژینین یا L-NAME به تنهایی پاسخ معنی داری را در فاز مزمن ایجاد نکردند. بر طبق داده ها تداخل بین مرفین و نیتریک اکساید از لحاظ آماری معنی دار بود. **نتیجه گیری:** بر طبق یافته ها نیتریک اکساید در ناحیه CA1 هیپوکامپ موش بر بی دردی ناشی از مرفین تاثیر داشت.

کلیدواژگان: نیتریک اکساید، مرفین، بی دردی، هیپوکامپ

■ اثر نیتریک اکساید هسته مرکزی آمیگدال در بروز رفتارهای جستجوی دارو
مهناز رحیم پور ، منیژه کرمی ، محمدرضا جلالی ندوشن ص ۱۰۱
▼ چکیده مشاهده متن [PDF 244KB]

مقدمه: در این پژوهش اثرات تزریق دو طرفه عوامل نیتریک اکساید به هسته مرکزی آمیگدال در بروز رفتارهای جستجوی دارو مانند ایستادن، بو کشیدن و تردد بین دو بخش دستگاه ترجیح مکان شرطی شده بررسی شد. روش: آزمایش ها روی موش بزرگ آزمایشگاهی نر ویستار با میانگین وزنی ۲۰۰-۲۵۰ گرم انجام گردید. همه حیوان ها پس از جراحی با استروکتس و کانول گذاری در مختصات هسته مرکزی آمیگدال یک هفته دوره بهبود را گذراندند. ترجیح مکان شرطی شده به روش غیر طرفدار و به صورت یک برنامه پنج روزه اجرا شد. **یافته ها:** حیوان هایی که طی شرطی سازی، مورفین 10-5/2 (mg/kg) را به صورت زیر جلدی دریافت کرده بودند به شکل معنی داری رفتارهای جستجوی دارو را نشان دادند. تزریق داخل صفاقی نالوکسون (mg/kg 4/0-1/0) در روز آزمون (پس از شرطی سازی با مورفین 5/7 (mg/kg)، بروز این علائم رفتاری را کاهش داد. تزریق مستقیم L-آرژینین به داخل هسته مرکزی آمیگدال در روز آزمون مقدم بر تزریق دوز موثر نالوکسون (mg/kg 4/0)، بر بیان علائم رفتاری مذکور اثر افزایشی معنی دار داشت ولی تزریق مستقیم L-NAME به داخل هسته پیش از تزریق L-آرژینین، پاسخ L-آرژینین را به طور معنی داری کاهش داد. **نتیجه گیری:** احتمالاً سیستم نیتریک اکساید ناحیه آمیگدال مرکزی در بروز برخی از علائم رفتاری جستجوی دارو در حیوانات شرطی شده با مورفین، نقش مهمی را ایفا می کند. کلیدواژگان: مورفین، نیتریک اکساید، آمیگدال مرکزی، L، آرژینین و L، NAME، رفتار جستجوی دارو

پژوهي

اعتیاد

فصلنامه

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم

انسانی) به زبان فارسی

سال هفتم، شماره ۲۵، بهار ۱۳۹۲

فهرست فارسی

English

ص ۷

اول

■ سخن

[مشاهده متن](#) [PDF 139KB]

■ سخن شناسی فرزندپروری خانواده (ترکیب سبک فرزند پروری پدر و مادر) و تاثیر آن بر گرایش به مواد مخدر در نوجوانان پسر محمدیاسین سیفی گندمانی، مجید صفاری نیا، سارا کلانتری میبیدی ص ۱۱

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 259KB]

هدف: مواد مخدر و پیامدهای مصرف آن یکی از چالش های بزرگ جوامع امروزی است. از آنجا که خانواده و شیوه های فرزند پروری نتایج مهمی را در رشد روانی-اجتماعی فرزندان به بار می آورند، پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر سخن شناسی فرزند پروری خانواده بر گرایش نوجوانان به مواد مخدر انجام شده است. **روش:** به این منظور، ۳۷۵ دانش آموز از بین دانش آموزان دبیرستان های دولتی عادی پسرانه شهرستان بروجن در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ به روش خوشه ای چندمرحله ای انتخاب و پرسشنامه اصلاح شده شیوه های فرزندپروری شفر-که شیوه فرزندپروری پدر و مادر را به طور جداگانه می سنجد- و نیز پرسشنامه محقق ساخته ی گرایش به مصرف مواد مخدر را تکمیل کردند. سپس با ترکیب شیوه ی فرزندپروری پدر و مادر، سخن فرزندپروری هر خانواده مشخص شد. به دلیل پایین نبودن فراوانی برخی سخن های فرزندپروری، تنها ۶ سخن وارد تحلیل شده و نمرات گرایش به مواد مخدر در بین این سخن ها به روش تحلیل واریانس یکراهه و آزمون تعقیبی شفه با هم مقایسه شد. **یافته ها:** نتایج نشان داد که داشتن پدر و مادری مقتدر بهترین نتیجه را برای فرزندان به دنبال دارد و کمترین گرایش به مواد را به دنبال داشته است و از سوی دیگر بیشترین گرایش به مواد مخدر در سخن هایی دیده شده است که هردو والد سهل گیرند یا حداقل یک

والد سهل گیر را در بر می گیرند.
نتیجه گیری: این یافته ها نشان دهنده ی اهمیت بالای کنترل والدینی در گرایش نوجوانان به مواد مخدر است.

کلیدواژگان: سنخ شناسی، فرزندپروری، خانواده، گرایش به مواد مخدر، نوجوانان

■ اثر بخشی مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت و افزایش مهارت های مقابله ای در افراد وابسته به مواد افیونی
علی فرنام
ص ۲۵
▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 276KB]

هدف: این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت و افزایش مهارت های مقابله ای در افراد وابسته به مواد افیونی انجام شده است.
روش: در يك طرح شبه آزمایشی ۲۳ نفر مراجع با تشخیص اختلال سوء مصرف مواد افیونی که دوره سم زدایی را با موفقیت به پایان رسانده بودند، با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای در دو گروه آزمایشی (۱۱ نفر) و گواه (۱۲ نفر) انتخاب شدند. گروه آزمایشی ۳۲ جلسه (به مدت هشت هفته) تحت آموزش قرار گرفتند و گروه گواه در طول این مدت هیچ درمانی دریافت نکردند. آزمودنی های پژوهش توسط پرسشنامه مهارت های مقابله ای با سوء مصرف الکل (که برای سوء مصرف مواد نیز کارایی بالایی دارد) و نیز آزمایش مورفین پیش از شروع درمان، تصادفی در طی درمان، پس از درمان و پس از اتمام مرحله پیگیری سه ماهه، مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای تحلیل داده ها از آزمون های تحلیل کواریانس چند متغیری، تحلیل کواریانس تک متغیری و خی دو استفاده شد.
یافته ها: نتایج آزمون های تحلیل کواریانس چند متغیری و تحلیل کواریانس تک متغیری نشان داد که تفاوت معنا داری بین دو گروه در افزایش مهارت های مقابله ای در مراحل پس آزمون و پیگیری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون خی دو نشان داد که تفاوت معنا داری بین فراوانی بازگشت در دو گروه وجود دارد.
نتیجه گیری: نتایج نشان داد که آموزش مدل ماتریسی در پیشگیری از بازگشت به اعتیاد و افزایش مهارت های مقابله ای موثر است.

کلیدواژگان: مدل ماتریسی، مهارت های مقابله ای، پیشگیری از بازگشت، وابستگی به مواد

■ مقایسه راهبرد های مقابله با استرس، کمال گرایی و خودکارآمدی در افراد مبتلا به اختلال مصرف مواد و افراد بهنجار فرزانه رنجبر نوشری، مجید محمود علیلو، سامره اسدی مجره، یلدا قدرتی، سیده مهسا نجار مبارکی ص ۳۹

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 289KB]

هدف: هدف از پژوهش حاضر، مقایسه راهبرد های مقابله ای، کمال گرایی (مثبت و منفی) و خودکارآمدی در افراد مبتلا به اختلال مصرف مواد و افراد بهنجار بود. **روش:** در این بررسی علی-مقایسه ای، ۲۰۰ نفر (۱۰۰ فرد مبتلا به اختلال مصرف مواد و ۱۰۰ فرد بهنجار) به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. سپس گروه ها از نظر ویژگی های جمعیت شناختی (سن، جنس، وضعیت تاهل و تحصیلات) همسازي شدند و پرسشنامه ی شیوه های مقابله ای لازاروس و فولکمن (۱۹۸۴)، مقیاس کمال گرایی مثبت و منفی تری شورت و همکاران (۱۹۹۵)، مقیاس خودکارآمدی شوارتز و جروسلم (۱۹۸۱) را تکمیل نمودند. داده ها با استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. **یافته ها:** نتایج پژوهش نشان داد که بین راهبردهای مقابله با استرس دو گروه در زیرمقیاس های دوری جویی، خویشتن داری، مسئولیت پذیری، گریز-اجتناب و حل مساله تفاوت معناداری وجود دارد. به علاوه، گروه مبتلا در مقیاس کمال گرایی مثبت، دارای نمره میانگین کمتر از گروه بهنجار بود. از نظر سطح خودکارآمدی نیز بین افراد مبتلا و بهنجار تفاوت معنی داری یافت شد که در این راستا، خودکارآمدی افراد بهنجار بالاتر بود. **نتیجه گیری:** انتخاب سبک و الگوی مقابله ای نامناسب، انتظارات غیرواقع بینانه و بیش از حد از توانایی ها و سطوح پایین خودکارآمدی، عواملی هستند که می توانند منجر به گرایش افراد به مصرف بیشتر مواد و در نهایت اعتیاد گردند.

کلیدواژگان: راهبرد مقابله، کمال گرایی، خودکارآمدی، مصرف مواد

■ اثربخشی آموزش مهارت حل مساله و تصمیم گیری بر کاهش نگرش مثبت وابستگان به مواد افیونی فرزانه بهرامی، آمنه معاضدیان، سید علی حسینی المندی ص ۵۷

▼ چکیده مشاهده متن [PDF 272KB]

هدف: هدف از انجام این پژوهش، بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مساله و تصمیم گیری بر کاهش نگرش مثبت وابستگان به مواد افیونی مراجعه کننده به مراکز درمانی

خودمعرف سازمان بهزیستی سنج بود.
روش: تحقیق حاضر، نیمه تجربی از نوع طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه بود.
جامعه مورد مطالعه، کلیه معنادرین مراجعه کننده (۵۰۰ نفر) به مراکز درمانی خود معرف
شهرستان سنج بود که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده، تعداد ۶۰ نفر از
آنها انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه نگرش سنج مواد برای سنجش
اثرات، خطرات و تمایل به مصرف مواد استفاده شد. گروه آزمایش اول به مدت ۱۰ جلسه
۱/۵ ساعته آموزش مهارت حل مساله و گروه آزمایش دوم، نیز به مدت ۱۰ جلسه ۱/۵
ساعته آموزش مهارت تصمیم گیری دریافت کردند. به گروه کنترل نیز هیچ گونه آموزشی
داده نشد.

یافته ها: در پس آزمون برای گروه های آزمایشی، نگرش افراد معتاد نسبت به مواد مخدر
که آموزش مهارت حل مساله و تصمیم گیری را دریافت کرده بودند به طور معناداری
پایین تر از میزان نگرش افراد معتاد در گروه کنترل بود. بین دو گروه آزمایشی تفاوت
معناداری مشاهده نشد.

نتیجه گیری: یافته های این پژوهش موید آن است که آموزش مهارت حل مساله و مهارت
تصمیم گیری بر کاهش نگرش افراد معتاد نسبت به اثرات، خطرات و تمایل به مصرف
مواد مخدر تأثیر مثبت دارد.
کلیدواژگان: نگرش، وابستگان به مواد افیونی، مهارت حل مساله، مهارت تصمیم گیری

■ مقایسه نیمرخ شخصیتی معتادین گمنام و غیر گمنام زندانی مرد
نصراله عرفانی، محمد پورسینا ص ۷۳

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 290KB]

هدف: هدف پژوهش مقایسه نیمرخ شخصیتی معتادان گمنام و غیر گمنام زندانی مرد بود.
روش: جامعه آماری این پژوهش معتادان گمنام و غیر گمنام مرد زندان های استان همدان
در سال ۱۳۹۱ بودند که تعداد آنها ۳۱۳۰ نفر شامل ۶۲۷ نفر گمنام و ۲۵۰۳ نفر غیر
گمنام بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۱۰ نفر تعیین شد که با استفاده از
روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی انتخاب شدند و به فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی
شخصیتی نئو پاسخ دادند. داده ها با استفاده از توزیع فراوانی و درصد، شاخص های آمار
توصیفی و آزمون آماری تحلیل واریانس چند متغیری تحلیل شد.
یافته ها: نتایج نشان داد بین نیمرخ ویژگی های شخصیتی معتادان گمنام و غیر گمنام
زندانی مرد تفاوت معناداری مشاهده شد. به گونه ای که میانگین نمره ویژگی شخصیتی
روان نژندی معتادان گمنام از غیر گمنام کمتر بود، اما میانگین نمره ویژگی شخصیتی
برون گرایی معتادان گمنام از غیر گمنام بیشتر بود.

نتیجه گیری: می توان نتیجه گیری کرد معتادان مردی که در مجمع های معتادان گمنام شرکت می کنند، در مقایسه با معتادانی که در این جلسات شرکت نمی کنند، دارای ویژگی های شخصیتی متفاوتی هستند. کلیدواژگان: معتاد، معتادان گمنام، ویژگی های شخصیتی، زندانی مرد

■ مقایسه اثربخشی داروهای ریسپریدون و فلوکستین در ترکیب با گروه درمانی کنترل تکانه، بر بهبود تکانشگری و لغزش معتادان کراک هرویین تحت درمان نگهدارنده با متادون روح الله حدادی، حمیدرضا فتحي ناز، مهدي کریمی، سعید اکبری، نفیسه سلطانی نژاد
ص ۸۹

▼ [چکیده](#) [مشاهده متن](#) [PDF 293KB]

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر مقایسه اثربخشی داروهای ریسپریدون و فلوکستین در ترکیب با گروه درمانی کنترل تکانه، بر بهبود تکانشگری و لغزش معتادان کراک هرویین تحت درمان نگهدارنده با متادون بود. روش: در يك پژوهش نیمه آزمایشی ۳۹ نفر از معتادان به کراک از بین تمامی معتادانی که در یکی از مراکز درمان نگهدارنده در سطح شهر تهران، خدمات درمانی دریافت میکردند، انتخاب شده و به طور تصادفی در سه گروه (۱۳ نفره) گمارده شدند. کاربندی گروه ها به این ترتیب بود که گروه اول از (ریسپریدون ۱ میلی گرم روزانه-گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) گروه دوم از (فلوکستین ۲۰ میلی گرم روزانه-گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) و گروه سوم نیز از (گروه درمانی کنترل تکانه، ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای درمان نگهدارنده با متادون) بهره می بردند. همه شرکت کنندگان در پژوهش در مرحله پیش از مداخله و بلافاصله پس از اتمام آن و ۲ ماه مرحله پیگیری، مقیاس تکانشگری بارت را تکمیل کردند. از نظر مرفین و محرک، ادرار مورد بررسی قرارگرفت. برای تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی و آزمون تحلیل واریانس(مانکوا) استفاده شد. یافته ها: نتایج نشان داد که نمرات تکانشگری در پس آزمون اما نه پیگیری کاهش داشته و این کاهش بین گروه دوم با دو گروه دیگر، به لحاظ آماری معنادار بوده است. یافته ها همچنین نشان دادند که میزان لغزش بین گروه ها تفاوت معنا داری، در هیچ مرحله ای نداشتند.

نتیجه گیری: ترکیب فلوکستین با متادون و گروه درمانی کنترل تکانه، در مقایسه با دو مداخله دیگر، اثربخشی بیشتری بر کاهش تکانشگری اما نه لغزش بیماران کراک، در کوتاه مدت دارد

▪ رابطه نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد در دانشجویان
فرهاد اصغری، عزت اله کردمیرزا، لیلا احمدی ص ۱۰۳
▼ چکیده مشاهده متن [PDF 245KB]

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد بوده است.
روش: روش این پژوهش همبستگی است و برای انجام تحقیق ۳۴۰ نفر از دانشجویان دانشگاه گیلان از طریق جدول مورگان و با روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه های گرایش مذهبی آلپورت، منبع کنترل راتر و آمادگی اعتیاد زرگر استفاده شد.
یافته ها: بین نگرش مذهبی، منبع کنترل و گرایش به سوء مصرف مواد رابطه معناداری به دست آمد، به طوری که توانستند به عنوان پیش بینی کننده های معنادار وارد معادله رگرسیون شوند. همچنین، رابطه معناداری بین نوع نگرش مذهبی و منبع کنترل به دست آمد. در مجموع، نتایج حکایت از آن داشت که افراد دارای نگرش مذهبی درونی بیشتر منبع کنترل درونی و گرایش کمتر به سوء مصرف مواد دارند و کسانی که گرایش مذهبی بیرونی دارند، منبع کنترل بیرونی و گرایش بیشتر به سوء مصرف مواد دارند.
نتیجه گیری: منبع کنترل و جهت گیری مذهبی نقش مهمی در گرایش به سوء مصرف مواد دارند.

کلیدواژگان: گرایش به سوء مصرف مواد، منبع کنترل، نگرش مذهبی

صلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال پنجم، شماره ۲۰، زمستان ۱۳۹۰

فهرست فارسی

English

- ارتباط خودکارآمدی، هیجان خواهی و راهبردهای مقابله با استرس با استعداد سوء مصرف مواد
در دانشجویان
آذر کیامرثی، عباس ابوالقاسمی ص ۷
[مشاهده متن](#) [PDF 214KB]
- رابطه ساختار انگیزشی با سلامت روان و نگرش به مواد مخدر در دانشجویان
علی اکبر سلیمانیان، عباس فیروزآبادی ص ۲۵
[مشاهده متن](#) [PDF 204KB]
- پیش بینی گرایش به اعتیاد بر اساس میزان پرخاشگری و ابراز وجود در دانشجویان
مهرداد حاجی حسنی، عبدالله شفیق آبادی، فهیمه پیرساقی، محراب بشیرپور ص ۴۱
[مشاهده متن](#) [PDF 191KB]
- مقایسه سبک های مدارا با استرس و سطح امیدواری بین اعضای انجمن معتادان گمنام و معتادان
تحت درمان نگهدارنده متادون
علی بیگی، محمدعلی محمدی فر، محمدنقی فراهانی، شهرام محمدخانی ص ۵۵
[مشاهده متن](#) [PDF 199KB]
- اثربخشی مدیریت استرس به شیوه شناختی - رفتاری بر پیشگیری از عود مردان وابسته
به مواد

نگار

کریمیان

ص ۷۳

[مشاهده متن](#) [PDF 192KB]

■ مقایسه ویژگی های شخصیتی و سبک های مقابله با استرس در نوجوانان متعاد و بهنجار

سلمان زارعی، زهرا اسدی ص ۸۷

[مشاهده متن](#) [PDF 236KB]

■ تزریق اورکسین A به داخل هسته لوکوس سرولئوس در موش های صحرايي غير وابسته

به حسین عزیزی، عاطفه هادیان، سعید سمنانیان ص ۱۰۵

[مشاهده متن](#) [PDF 200KB]

فصلنامه اعتیاد پژوهی

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) به زبان فارسی

سال دوم، شماره ۸، زمستان ۱۳۸۷

■ بررسی عوامل مؤثر بر خشونت مردان معتاد علیه زنان باردار
دکتر مهرداد نوابخش، کاظم قجاوند ص ۵

[مشاهده متن](#) [PDF 252KB]

■ اثربخشی آموزش مهارت های زندگی بر تغییر نگرش دانش آموزان پسر مقطع دبیرستان شهر سیرجان نسبت به سوء مصرف مواد مخدر
مرتضی عبدالله پورچناری، دکتر محمود گلزاری ص ۳۳

[مشاهده متن](#) [PDF 256KB]

■ بررسی تاثیر آموزش شناختی- رفتاری بر کاهش میزان افسردگی معتادین مقیم در مرکز اجتماع درمان مدار (T.C) تهران
مصطفی جعفری، سروناز کریمی کتکی ص ۵۵

[مشاهده متن](#) [PDF 203KB]

■ رابطه هوش هیجانی و تاب آوری در دانشجویان دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
رحم خدا جواد، در پرو ص ۶۹

[مشاهده متن](#) [PDF 229KB]

■ اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر مراحل تغییر در پیشگیری از عود در معتادان به موادمخدر مرد شهر کرمان
فاطمه گلستانی ص ۸۳

[مشاهده متن](#) [PDF 264KB]

- اقدامات کاهش زیان (متادون درمانی) در زندان و اثر آن بر بهبود کیفیت زندگی
 دکتر ایرج اسماعیلی ص ۱۰۵
[مشاهده متن](#) [PDF 222KB]
- مقایسه هوش هیجانی در مردان معتاد به مواد افیونی و غیر معتاد
 ابراهیم ناطق، دکتر میناکاری ص ۱۲۱
[مشاهده متن](#) [PDF 280KB]
- بحث ویژه: جایگاه داروی اپیتینک (شربت تریاک) در درمان وابستگی به مواد افیونی؛
 امیدها و نگرانی ها
 دکتر حامد اختیاری ص ۱۳۵
[مشاهده متن](#) [PDF 263KB]
- چکیده پایان نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری ص ۱۴۹
[مشاهده متن](#) [PDF 238KB]
- معرفی کتاب های مرتبط با سوء مصرف مواد ص ۱۷۱
[مشاهده متن](#) [PDF 196KB]
- معرفی سایتهای مرتبط با سوء مصرف مواد ص ۱۷۹
[مشاهده متن](#) [PDF 179KB]
- چکیده انگلیسی مقالات (انگلیسی) ص ۱
[مشاهده متن](#) [PDF 230KB]

پژوهي

اعتیاد

صلنامه

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر داراي رتبه علمي - پژوهشي (علوم انساني)
به زبان فارسي

سال سوم، شماره ۱۲، زمستان ۱۳۸۸

- تأثير خدمات روانشناختي دوره ي بازتواني بر خودپنداره ي منفي، اضطراب، افسردگي
وعزت
معتادان
ساسان باوي، محمدرضا برنا
صص ۷-۱۸
[مشاهده متن](#) [PDF 225KB]
- اثربخشي خانواده درماني سيستمي بوئن بر تمايزيافتگي و کارکرد خانواده هاي داراي
فرزند
فاطمه غفاري، حسن رفيعي، محمديباقر ثنائي ذاکر
صص ۱۹-۳۰
[مشاهده متن](#) [PDF 204KB]
- تأثير آموزش بر آگاهي و نگرش جوانان پسر محلات حاشيه اي در خصوص مضرات
مصرف
حيران پورنجف، پوران رستمي، زهرا عبدالهي
صص ۳۱-۴۰
[مشاهده متن](#) [PDF 202KB]
- تأثير آموزش مهارت هاي زندگي بر گرايش نسبت به مواد مخدر در مراجعه کنندگان به
مراکز درمان و بازتواني
ام البنين عصمت پناه، حسين خاکشور
صص ۴۱-۵۲
[مشاهده متن](#) [PDF 215KB]
- اثربخشي آموزش مقابله مثبت بر کاهش اعتيادپذيري دانشجويان
فاطمه نعمت اللهی، محمود گلزاري ، جمال شمس
صص ۵۳-۶۸
[مشاهده متن](#) [PDF 246KB]

▪ بررسی میزان تاثیر چند رسانه ای آموزشی مواد توهم زا بر نگرش و آگاهی دانش آموزان

سمیه فدائی، اسماعیل زارعی زوارکی صص ۶۹-۷۸

[مشاهده متن](#) [PDF 210KB]

▪ بررسی الگوی مصرف اعتیاد در زنان معتاد مراجعه کننده به مراکز کاهش آسیب

ناهید خادمی، زهرا لقای، علیرضا علیخانی صص ۷۹-۹۰

[مشاهده متن](#) [PDF 253KB]

پژوهي

اعتیاد

فصلنامه

فصلنامه سوء مصرف مواد مخدر دارای رتبه علمی - پژوهشی (علوم

انسانی) به زبان فارسی

سال چهارم، شماره ۱۳، بهار ۱۳۸۹

- نقش باورهای غیرمنطقی، ادراکات خودکارآمدی و حمایت اجتماعی در عود اختلال سوءمصرف مواد
تورج هاشمی، سکینه فتوحی بناب، حمیدرضا کریمی، منصور بیرامی صص ۷-۲۴
[مشاهده متن](#) [PDF 301KB]
- مقایسه کارکردهای اجرایی عصب شناختی در بزرگسالان معتاد به مواد افیونی با افراد عادی
فرشته امینی، حمید علیزاده، امید رضائی صص ۲۵-۳۸
[مشاهده متن](#) [PDF 234KB]
- مقایسه سبک های هویت یابی نوجوانان با یا بدون سوء مصرف مواد
فرید احمدی، ابراهیم تقی پور، آناهیتا خدابخشی کولایی صص ۳۹-۵۰
[مشاهده متن](#) [PDF 219KB]
- اثر بخشی دوره های ترک اعتیاد پرهیزمدار ایمان مدار بر خودکارآمدی عمومی و مقابله با مشکلات
حسین نظری شاکر، رضوان حکیم زاده، مصطفی معظمی گودرزی صص ۵۱-۶۰
[مشاهده متن](#) [PDF 199KB]
- مقایسه ابعاد سه گانه شخصیتی معتادان مرد خودمعرف و افراد بهنجار
زهرا سریع القدم، مجید محمود علیلو صص ۶۱-۷۲
[مشاهده متن](#) [PDF 221KB]

▪ اثربخشي آموزش مهارت هاي زندگي بر کاهش گرايش به مواد مخدر بين دانش آموزان
مهري سادات موسوي صص ۷۳-۸۸
[مشاهده متن](#) [PDF 248KB]

▪ رابطه مهارت هاي زندگي و عملکرد خانواده در زنان معتاد
سعید کماسي، طاهره مرادي، علي زكي ئي، محمد مهدي اميري، مژگان سعیدی
صص ۸۹-۹۶
[مشاهده متن](#) [PDF 214KB]

▪ عوامل خطرزاي مصرف موادمخدر و روانگردان در بين دانشجويان و دانش آموزان
دبيرستاني
علي کاشي، زهرا سرلك صص ۹۷-۱۱۳
[مشاهده متن](#) [PDF 270KB]

